

Bulletin slovenskej advokácie

**Bodka za témou
„dovolenie
proti trovám“**

**Náhrada
nemajetkovej ujmy
sekundárnych obetí
v pracovnoprávných
vzťahoch**

**Zodpovednosť
správcu v konkurze
za škodu
a jej porovnanie
so zodpovednosťou
za škodu štatutárnych
orgánov kapitálových
obchodných spoločností**

**O magickom
svete práva
a vláde nad časom**

PRO BONO právna pomoc Ukrajine

Vytvorili sme
nové odborné zameranie
pre advokátov
ochotných pomáhať
utečencom z Ukrajiny

Slovenská advokátska komora
sa pripojila k partnerom iniciatívy
#KtopomožeUkrajine

Zaregistrujte si
novovytvorené odborné zameranie
Pro bono právna pomoc Ukrajine
a pridajte sa
k advokátkam a advokátom,
ktorí prispievajú svojou
odbornou radou a službou
v aktuálnej situácii.

Máte právo nakupovať výhodne

Majte dáta v bezpečí

SanDisk

SanDisk Extreme Portable SSD V2 2TB

Externý disk s kapacitou 2 000 GB
Najvyššia rýchlosť čítania je stanovená na 1050 MB/s
Disk možno zapojiť cez externé konektory NVMe
Odolný voči vibráciám, vode a otrasom, obsahuje kábel a redukciu

obj. kód: JV0131c7

Zvýšte vašu efektivitu práce

alza ergo

AlzaErgo Chair Abyss 1 čierna

Kancelárska stolička so synchronným mechanizmom
Výškovo nastaviteľná bedrová opierka a podrúčky
Možnosť aretácie operadla v 5 rôznych uhloch
Plynulé nastavenie odporu hojdania, max. nosnosť 130 kg

obj. kód: PX782a

Nenechá vás sedieť v jednej polohe

alza ergo

AlzaErgo Table ET1 NewGen čierny

Výškovo nastaviteľný stôl
Zamedzuje kolíziám a predchádza úrazom a zraneniam
Časovač pripomenutia zmeny pracovnej pozície
Dvojsenzorový antikolízny systém, LED dotykový ovládací panel

obj. kód: ALZAa03e2

Na maximálne pohodlie

alza ergo

AlzaErgo Arm D125B Premium USB vesmírne čierny

Držiak na monitor na hranu stola
Umožňuje naklápanie a natočenie aj otáčanie monitora
Na veľkosť monitora: 17-32", systém na vedenie káblov
Dva rýchle USB 3.0 konektory na prednej strane základne

obj. kód: DELAK419

Registrujte sa na alza.sk/pre-firmy

alza.sk
pre firmy

bulletin slovenskej advokácie

Recenzovaný časopis
pre právnu vedu a prax

Vydáva Slovenská advokátska komora
Kolárska 4, 813 42 Bratislava
IČO: 30 795 141

Vychádza desať ráz do roka
(8 riadnych čísel a dve dvojčísla)
Náklad 5 000 ks

Redakčná rada

JUDr. Jozef Brázdil (predseda)
JUDr. Peter Kerecman, PhD. (podpredseda)
prof. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
prof. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.
doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.
doc. JUDr. Marek Kordík, LL.M., PhD.
doc. JUDr. Ondrej Laciak, PhD.
prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.
JUDr. Soňa Mesiarkinová
JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
JUDr. Ondrej Mularčík
prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
JUDr. Eva Sihelníková, PhD.
JUDr. Alexander Škrinár, CSc.
prof. JUDr. Marek Števec, PhD.
JUDr. Andrea Tomlainová, PhD., LL.M.

Redakcia

Výkonná redaktorka:
PhDr. Nadá Ondrišová (02 204 227 28)
ondrisova@sak.sk
Administrácia:
Darina Stračinová (02 204 227 26)
darina.stracinova@sak.sk

Vizuálna koncepcia:
Ing. Ladislav Blecha
Predtlačová príprava:
Helondia, s. r. o., Bratislava
Tlač:
Printhall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:
Darina Stračinová (02/204 227 26)
darina.stracinova@sak.sk

reg. č. MK SR: 4161/10
ISSN 1335-1079

Uzávierka odbornej časti: 1. 3. 2022
Uzávierka redakčnej časti: 10. 3. 2022
Toto číslo vyšlo 28. 3. 2022

ADVOKÁTSKA
KOMORA
SLOVENSKÁ

bulletin slovenskej advokácie 3/2022

Obsah

AKTUÁLNE

- 2 Advokáti pre Ukrajinu
- 4 **ROZHOVOR**
Stotožňovanie advokáta s jeho klientom je proti zásadám právneho štátu
James MacGuillo
- 6 **DISKUSIA**
Bodka za témou „dovolenie proti trovám“
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNA TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 8 Náhrada nemajetkovej ujmy sekundárnych obetí
v pracovnoprávných vzťahoch
JUDr. Andrej Poruban, PhD.
- 14 Zodpovednosť správcu v konkurze za škodu a jej porovnanie
so zodpovednosťou za škodu štatutárnych orgánov
kapitálových obchodných spoločností
JUDr. Mgr. Radoslav Baran
- 21 O magickom svete práva a vláde nad časom
doc. JUDr. Zuzana Mlkvová Illýová, PhD.

JUDIKATÚRA

- 25 Nárok veriteľa na zaplatenie zmluvných úrokov
po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru
- 27 Disciplinárne konanie voči advokátovi a právo Európskej únie

ADVOKÁCIA

SAK

- 30 Aktuálne udalosti
- 31 Zo zasadnutí Predsedníctva SAK
- 32 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 33 Koncipientske okienko
- 34 Povinnosť advokáta riadne a včas informovať klienta

ZAHRANIČIE

- 36 Vyúčtovanie právnych služieb – použitie prostriedkov klienta
v rozpore so stanoveným účelom
- 38 Seminár o americkom práve
- 39 Konanie pred Súdny dvorom EÚ (Pozvánka)
- 40 Výber z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni
- 42 Vyhlásenie publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie pre rok 2022
- 44 Aký bol januárový seminár Konanie pred Súdny dvorom EÚ?

ZAÚJÍMAVOSTI

LITERATÚRA

- 46 Zákon o priestupkoch
JUDr. Zuzana Reguli
- 47 Advokáti v radoch diplomatov Slovenska z rokov 1939 – 1945
JUDr. PhDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA
- 51 Advokáti v sieti (Pozvánka na tenisový turnaj)

Advokáti pre Ukrajinu

Prvé aktivity SAK na pomoc ľuďom utekajúcim pred vojnou na Ukrajine

Vyjadrenie predsedu SAK Viliama Karasa

Prvé aktivity zamerané na pomoc Ukrajine začala Slovenská advokátska komora organizovať v prvý deň po vypuknutí vojenskej agresie a už 25. februára 2022 uverejnila prostredníctvom komunikačných kanálov príhovor predsedu SAK Viliama Karasa: „Advokácia je pomáhajúce povolanie. Jej úlohou je byť tam, kde treba chrániť práva a kde sa deje nespravodlivosť. Za normálnych okolností advokáti takúto pomoc poskytujú v rámci riadneho výkonu advokácie. Slovenská advokátska komora je preto v súčasnosti v kontakte s Migračným úradom MV SR, MS SR a MPSVaR SR. Ako inštitúcia s nimi diskutuje o možnostiach pomoci zo strany advokácie pre osoby postihnuté vojnovou situáciou na Ukrajine.“

Predsedu upriamil pozornosť advokátov na možnosť aktualizovať si odborné zameranie na azyl, utečenci, cudzinecké právo. Zároveň avizoval finančnú zbierku pre osoby postihnuté vojnovou situáciou na Ukrajine, ktorú pripravila Nadácia slovenskej advokácie. Poďakoval každému advokátovi za prácu, ktorú robí pre ochranu práv a spravodlivosti.

Komunikácia a aktivity komory na medzinárodnej úrovni

Na zasadnutí CCBE 25. februára 2022 bolo schválené stanovisko európskych advokátskych komôr odsudzujúce inváziu na Ukrajinu. Komory si určili kontaktné body na vzájomné informovanie sa a vývoji situácie.

Ako kolektívny člen AIJA dávame do pozornosti advokátom predovšetkým z krajín susediacich s Ukrajinou, ktorí sú ochotní pomôcť utekajúcim pred vojnou, možnosť zapísať sa aj do medzinárodnej databázy advokátov. Záujemcovia môžu napísať e-mail na president@aija.org.

V priamom kontakte sme aj s predsedníctvom Ukrajinskej národnej advokátskej komory, združením ukrajinských právnikov a so susednými advokátskymi komorami v krajinách, ktoré čelia príchodu vysokého množstva utečencov a s ktorými spolupracujeme v konkrétnych prípadoch.

Rada Európy prostredníctvom siete kontaktných bodov HELP zadala v reakcii na utečeneckú krízu preklad kurzu *Azyl a ľudské práva* do slovenského, maďarského, rumunského a poľského jazyka. Členovia SAK majú možnosť bezplatného a neobmedzeného prístupu k tomuto kurzu v slovenskej mutácii (<http://help.elearning.ext.coe.int/>). Kurz priebežne aktualizujeme materiálmi a potešíme sa podnetom z akademickej obce.

Organizácie systému bezplatnej právnej pomoci

Dňa 28. februára 2022 bolo uznesenie P SAK o odborných zameraniach doplnené o nové zameranie **Pro bono právna pomoc Ukrajine**. Advokáti sa môžu registrovať do novovytvoreného zoznamu advokátok a advokátov, ktorí sú ochotní poskytovať bezplatnú právnu pomoc utečencom z Ukrajiny. Do zoznamu na poskytovanie bezplatnej právnej pomoci sa môžu registrovať nielen advokáti s odborným zameraním *Azyl, utečenci, cudzinecké právo*, ale aj tí, ktorí sú ochotní poskytnúť utečencom bezplatne aj iné právne poradenstvo. **Zoznam je verejný a je k dispozícii všetkým. Zapísalo sa už viac ako 100 advokátov.**

Regionálna kancelária SAK v Košiciach

Regionálny zástupca v Košiciach Tomáš Illeš spolu s pracovníčkou kancelárie Alicou Turanovou sa zúčastňovali na koordinačných poradách so zástupcami mesta Košice a iných organizácií, ktoré sídlia v meste. V Košiciach vzniklo tzv. mestiečko pre ľudí – utečencov z Ukrajiny, v rámci ktorého bol vybavovaný priestor pre poskytovanie právneho poradenstva s tlmočením. Utečenecké vlny však znemožnili využitie priestoru na iné ako najzákladnejšie potreby. Preto kancelária komory orientovala svoje úsilie na telefonické poradenstvo a prípravu letákov, situácia sa dynamicky vyvíja. Viac ako dve desiatky advokátov ponúkli svoje služby na miesto v Košiciach. Rovnako advokáti ukrajinského pôvodu.

Online webinár

Pre advokátov a koncipientov bola v spolupráci s Ligou za ľudské práva zorganizovaná bezplatná online dvojhodinová prednáška na tému *Poskytovanie právnej pomoci osobám prichádzajúcim z Ukrajiny – teória a prax* dňa 9. marca 2022. Prednášajúci JUDr. Miroslava Mittelmanová a Mgr. et Mgr. Lukáš Novák sa venovali týmito témam: azylové a utečenecké právo z pohľadu úpravy v medzinárodnom práve, práve EÚ a vo vnútroštátnom práve, cudzinecké právo a praktické skúsenosti s poskytovaním právnej pomoci počas konfliktu na Ukrajine. Link na nahrávku prednášky je členom SAK k dispozícii v archíve vzdelávacích podujatí na www.sak.sk.

Infolinka určená pre prvú právnu pomoc

Slovenská advokátska komora pozvala členov komory zapojiť do sa infolinky Ligy za ľudské práva, prostredníctvom ktorej môžu byť žiadateľom poskytnuté základné informácie. Pre zabezpečenie prevádzkovania infolinky je potreba dobrovoľníkov a dobrovoľníčky spomedzi ľudí s právnym vzdelaním. Víťaná je aj predchádzajúca skúsenosť s cudzineckým alebo azylovým právom, ale nie je to podmienka. Naopak, dôležité je ovládanie aspoň jedného cudzieho jazyka – ukrajinského, anglického alebo ruského. V prípade záujmu napíšte na ukrajina@hrl.sk.

Vážené kolegyně, vážení kolegovia,

vojenská agresia u našich susedov spôsobila humanitárnu krízu a najväčšiu utečeneckú vlnu v Európe od konca druhej svetovej vojny. Našou povinnosťou ako celej spoločnosti, komunit i jednotlivcov je v nej byť nápomocní najlepšie ako vieme. V prípade advokácie, ktorá je vo svojej podstate pomáhajúce povolanie, to, samozrejme, platí osobitne.

Vlna solidarity, ktorej sme dnes svedkami je obrovská a chcem vám za ňu úprimne poďakovať. Tak ako prevažná väčšina spoločnosti, aj ako advokátsky stav dnes reagujeme solidárne. Krátko po tom, ako sme zverejnili výzvu na prihlasovanie sa do zoznamu pre bezplatnú právnu pomoc, mal tento zoznam viac ako 120 mien. Zapájate sa do činnosti regionálnej poradne, striedate sa na telefónnych linkách, zapájate sa do školení v oblasti právnej pomoci pre utečencov, prispievate na transparentný účet Nadácie slovenskej advokácie.

Zároveň vieme, že mnohí z vás pomáhate individuálne aj mimo aktivít komory, či už priamou pomocou alebo finančnými darmi. Poďakovať sa chcem aj našim zamestnancom komory: Len náhodou som sa dozvedel, že po práci namiesto domov chodili nezištne pomáhať zariaďovať ubytovanie pre utečencov.

Bez ohľadu na ďalší vývoj na Ukrajine je zrejmé, že dopyt po pomoci pretrvá aj v prípade pozitívnych scenárov. Pre nás všetkých to predstavuje výzvu, aby táto vlna solidarity a porozumenia pretrvala aj v čase, keď možno naša vlastná životná úroveň bude pod tlakom poklesu ekonomiky a inflácie. Bude preto dôležitejšie ako kedykoľvek predtým, aby ochrana ľudskej dôstojnosti a práv bola našim imperatívom pri akejkoľvek našej činnosti.

Ako komora sme v minulosti v iných kontextoch zdôrazňovali, že systém ochrany základných ľudských práv tu máme nielen pre pokojné časy, ale najmä do zlého počasia. Úprimne si dnes preto spolu želáme, aby naša spoločnosť dokázala tento princíp účinne chrániť aj naďalej. Ďakujem preto každému z Vás, ktorí dnes v rámci svojich možností robíte všetko preto, aby Slovensko bolo miestom, kde úcta k právam bude rásť, a nie naopak.

JUDr. Viliam Karas, PhD.
predseda SAK

Registrujte sa do novovytvoreného zoznamu advokátok a advokátov, ktorí sú ochotní poskytovať bezplatnú právnu pomoc utečencom z Ukrajiny počas ich pobytu na Slovensku.

Aktualizujte si odborné zameranie **pro bono právna pomoc Ukrajine** alebo doplňte ukrajinčinu/iný relevantný jazyk prostredníctvom matrika@sak.sk.

Zoznam *Pro bono právnej pomoci Ukrajine* bude verejný a bude k dispozícii pre partnerské organizácie.

Nadácia slovenskej advokácie zriadila **transparentný účet**.

Prispieť je možné akýmkoľvek finančným príspevkom.

IBAN: SK69 0200 0000 0045 6909 8151

ROZHOVOR

Stotožňovanie advokáta s jeho klientom je proti zásadám právneho štátu

Rozprávame sa s predsedom CCBE Jamesom MacGuillom o tom, aké sú priority jeho predsedníctva a čo sa aktuálne rieši na úrovni delegácií európskych advokátskych komôr v Bruseli.

■ Aká pracovná kariéra predchádzala vašej nominácii na post predsedu CCBE?

Pôsobím ako írsky advokát (solicitor), a vediem advokátsku kanceláriu MacGuill and Company. Ide o menšiu kanceláriu s piatimi advokátmi. Po absolvovaní štúdií na univerzite v Corku v roku 1983 som bol zapísaný do zoznamu solicitorov v roku 1986. Odvtedy sa venujem advokátskej praxi s dôrazom na trestné právo a ľudské práva. Aktívne som sa zapájal do činnosti írskej komory (Law Society of Ireland), kde som viedol viaceré pracovné skupiny a v roku 2007 – 2008 stál na jej čele ako predseda. Následne som sa začal venovať aktivitám v CCBE ako člen delegácie a ako vedúci delegácie. Moje odborné zameranie na trestné právo ma priviedlo k tomu, že som bol menovaný za predsedu výboru CCBE pre

trestné právo, kde som pôsobil do roku 2019, kedy som bol zvolený za tretieho podpredsedu CCBE a vo vedení výboru ma nahradil podpredseda SAK Ondrej Laciak.

■ Akým výzvam podľa vás čelí advokácia v dnešnej dobe?

Advokácia, podobne ako iné oblasti, sa potrebuje prispôbiť zmenám, ktoré priniesla pandémia COVID-19. Predpokladám, že život už nikdy nebude presne taký ako predtým. Došlo aj k urýchleniu niektorých pozitívnych zmien, ktoré boli plánované pred pandémiou. Avšak, musíme byť veľmi opatrní a mali by sme odolávať zmenám, ktoré oportunisticky prezentujú niektoré technológie ako nástroj na dosiahnutie efektívnosti, napriek tomu, že tieto idú na úkor práva občanov na spravodlivý proces, či už na úrovni EÚ alebo na úrovni členských štátov.

■ Ktoré technológie považujete za riziko?

Konkrétne spomeniem diskutované využívanie umelej inteligencie v oblasti justície, ktoré by malo byť predmetom dôkladnej analýzy. Musíme byť ostražití a dohliadnuť na to, aby vývoj v oblasti digitalizácie justície a umelej inteligencie nespôsobil neprijateľné zníženie kvality justície. CCBE vyjadriť svoje stanovisko úplne jasne v pozičných dokumentoch k navrhovanému nariadeniu EÚ, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie. Takisto v prípade návrhu nariadenia o digitalizácii cezhraničnej justičnej spolupráce. Možno predpokladať, že oba tieto akty Únie budú pre nás náročnou výzvou v nadchádzajúcom roku.

Zároveň treba povedať, že CCBE víta a podporuje iniciatívy smerom k digitalizácii súdnych konaní, k uľahčeniu interoperability národných systémov, k uplatneniu nových technológií pri každodennom fungovaní súdництва. Podstatné je, aby existovali záruky ochrany základných práv a kľúčových princípov výkonu advokácie.

Spolu s Nadáciou európskych advokátov (ELF) sme v záverečnej fáze projektu „AI4Lawyers“, ktorý poskytne advokátom a advokátskym kanceláriám usmernenia pre používanie umelej inteligencie v advokátskej praxi. Na konci marca nás čaká v Bruseli veľká konferencia, na ktorej sa stretnú zástupcovia CCBE, ELF, advokátskych komôr, inštitúcií EÚ a Rady Európy, kde pripravované usmernenia predstavíme.

■ Ktoré zmeny na úrovni Európskej únie sa dotýkajú európskeho trestného práva?

Spomeniem napríklad dlho sledovaný vývoj novozriadenej Európskej prokuratúry. CCBE bola v kontakte s Európskou komisiou od počiatku – od samotných úvah o zriadení tohto úradu. Teraz je EPPO realitou a výzvou pre nás všetkých bude zabezpečiť, aby nové právomoci boli vykonávané primeraným a spravodlivým spôsobom. Jednotný hlas advokátskych komôr je nevyhnutný pri ochrane našich spoločných hodnôt a pri zabezpečení prístupu našich kolegov k odbornému vzdelávaniu a ďalším zdrojom, aby sa vedeli popasovať s novým právnym rámcom. V tomto smere som veľmi rád, že eurokomisár Didier Reynders prisľúbil svoju podporu žiadosti o navýšenie zdrojov EÚ určených na školenie advokátov nielen v oblasti školení o konaní pred EPPO, ale vo všeobecnosti tak, aby sa naplnili vzdelávacie potreby európskych advokátov.

■ Aké priority ste si stanovili v rámci predsedníctva?

Kľúčovou hodnotou CCBE vždy bola a vždy bude ochrana a podpora právneho štátu. Advokácia je jedným z pilierov právneho štátu, a preto súčasťou tohto úsilia je venovať sa rizikám, ktorým sú naši kolegovia advokáti vystavení z dôvodu výkonu svojej profesie. Mojou prioritou v roku 2022 je venovať sa presadzovaniu princípu zákazu stotožňovania advokáta s jeho klientom. V tomto roku by mala CCBE byť aj pri príprave návrhu znenia dohovoru Rady Európy o povolanií advokáta. Tento záväzný dokument považujem za dôležitý vo svetle narastajúcich útokov na advokátov vo svete. Ohrozovanie advokácie je ohrožovaním právneho štátu a prístupu klientov k spravodlivosti. CCBE zámer prijať dohovor podporuje od roku 2017.

Nedávne udalosti na európskej a medzinárodnej úrovni viedli k situáciám, kedy advokáti boli prezentovaní ako tí, ktorí napomáhajú nezákonným alebo neetickým praktikám. Takéto generalizovanie v rámci CCBE odmietame ako úplne nedôvodné. CCBE a advokátske komory sa zaviazali postaviť sa proti každému nezákonnému konaniu advokátov, vrátane legalizácie príjmov z trestnej činnosti. Dali sme si záväzok aktívne prispieť k zvyšovaniu povedomia o postupoch na predchádzanie legalizácie príjmov z trestnej činnosti, prostredníctvom praktických príkladov rizík, ktorých by si advokáti mali byť vedomí.

■ V oblasti opatrení boja proti praniu špinavých peňazí bol predložený nový balík návrhov zo strany Európskej komisie. Ako sa k nemu stavia CCBE?

CCBE identifikovala viacero problematických aspektov tohto návrhu Komisie, o ktorom aktuálne rokuje Európsky parlament a členské štáty. Najväčšiu obavu máme z dozorných právomocí nového úradu pre boj proti praniu špinavých peňazí, tzv. AMLA. Ide podľa nás o neprijateľné porušenie princípu nezávislosti advokátskych komôr. Ochrana nezávislosti je ďalšou z priorít predsedníctva CCBE a prostredníctvom odborných, úprimných a konštruktívnych pripomienok sa snažíme poukazovať na nedostatky tohto návrhu. Regulácia na národnej úrovni je dostatočná vo všetkých členských štátoch EÚ a komory spolu so CCBE sú pripravené podať pomocnú ruku advokátom pri riadnom plnení ich povinností v oblasti AMLA. Ani

Rada advokátskych komôr Európy (CCBE – Council of Bars and Law Societies in Europe – Conseil des barreaux européens) je organizácia združujúca advokátske komory z 32 krajín a ďalších 13 pridružených a pozorovateľských krajín. Zastupuje tak záujmy vyše 1 milióna európskych advokátov. Pravidelne vystupuje v mene svojich členov na úrovni Európskej únie, vypracováva stanoviská, štúdie, zapája sa do projektov a chráni základné piliere advokácie. Slovenská advokátska komora je jej riadnym členom od roku 1992. Od januára 2022 stoja na čele CCBE traja podpredsedovia – francúzsky advokát *Thierry Wickers*, švajčiarsky advokát *Pierre-Dominique Schupp*, grécky advokát *Panagiotis Perakis* – a predsedníctvo vedie írsky solicitor *James McGuill*.

CCBE, ani advokátske komory v žiadnom prípade neschvaľujú konanie advokáta, ktorý sa vedome účastní na akejkoľvek nezákonnej činnosti svojho klienta. Nedávny návrh nariadenia AMLA však môže mať vážny dopad na celú advokáciu a spoločnosť ako takú. Preto sa aktívne zasadzujeme o jeho zmenu.

■ Ako vnímate svoju pozíciu predsedu CCBE?

Je to pre mňa veľká česť aj veľká výzva. CCBE predstavuje hlas európskej advokácie, a preto je dôležité nájsť rovnováhu názorov, vyvážiť očakávania všetkých členských advokátskych komôr a snažiť sa zabezpečiť ochranu ich tradícií. Som veľmi vďačný kolegom zo sekretariátu CCBE, ktorí odborne a usilovne pripravujú všetky podklady a stanoviská pre výbory a pracovné skupiny. Je veľmi obohacujúce vymieňať si názory a poznatky s kolegami advokátmi z 32 krajín Európy, vrátane členov delegácie Slovenskej advokátskej komory. O to viac dúfam, že tento rok už budeme mať možnosť stretnúť sa osobne a nielen virtuálne.

■ V uplynulých dňoch celý svet s napätím sleduje vojenský konflikt v Ukrajine. Reagovala CCBE na tieto tragické udalosti?

Na zasadnutí Stáleho výboru CCBE, ktorý sa uskutočnil deň po začiatku protiprávnej invázie Ruska do Ukrajiny, sme odložili bežnú agendu, aby sme mohli diskutovať o tejto situácii. Vydali sme vyhlásenie, v ktorom sme pripomenuli všeobecne akceptované princípy medzinárodného práva slúžiace na ochranu každého z nás a predovšetkým ukrajinského ľudu. Odsúdili sme ruskú inváziu a vyzvali sme prokurátora Medzinárodného trestného súdu na okamžité vyšetrovanie všetkých trestných činov v kompetencii tohto súdu, ktoré sú páchané Vladimírom Putinom a jeho spojencami. Vyhlásením sme dali najavo solidaritu s našimi ukrajinskými kolegami, ktorí sa v súčasnej situácii boja o svoje životy. Taktiež sme sa dozvedeli aj o advokátoch v Rusku, ktorí čelia podobným hrozbám, ak sa odvážia vystúpiť proti tejto nelegálnej vojne. Pripomenuli sme všetkým štátom ich povinnosť vytrvať v tejto humanitárnej katastrofe a zabezpečiť prístup k medzinárodnej ochrane a primeraným zdrojom. CCBE sa dlhodobo venuje právnym otázkam migrácie a reaguje na vývoj azylového práva na európskej úrovni. Tlieskam všetkým kolegom, ktorí už v súvislosti s ukrajinsko-ruským konfliktom poskytli alebo poskytujú pomoc zraniteľným ľuďom.

DISKUSIA

**Bodka za témou
„dovolanie proti trovám“**

Námety na nové témy, krátke glosy alebo poznámky do diskusnej rubriky zasielajte na e-mailovú adresu **office@sak.sk**. Vaše podnety publikačne spracuje **JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.**

Ako už názov predznamenáva, nasledujúci text nadväzuje na príspevok uverejnený v Bulletine slovenskej advokácie č. 12/2019 „Prípustnosť dovolania proti trovám“. Na pozadí rozporupnej judikatúry Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR bol v tom čase prezentovaný názor, že po viac ako troch rokoch od účinnosti CSP je absolútne nevyhnutné, aby súdna prax poskytla definitívnu odpoveď na tak triviálnu otázku, akou je prípustnosť dovolania proti výroku rozhodnutia odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania.

Keďže po uplynutí ďalších dvoch rokov bolo dňa 29. 9. 2021 prijaté uznesenie veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia NS SR sp. zn. 1VObdo/2/2021, možno s úľavou konštatovať doplnenie ďalšieho dieliku do neúplnej mozaiky dokonalého civilného procesu v rámci slovenskej jurisdikcie. Úvodom ešte krátka sumarizácia a pripomenutie obsahu BSA 12/2019.

Odvolací súd môže z procesného hľadiska rozhodovať o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou vtedy, ak potvrdzuje alebo mení odvolaním napadnuté rozhodnutie. V druhom z uvedených prípadov navyše sám rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie (§ 396 ods. 2 CSP). V oboch prípadoch súčasne rozhodne aj o nároku na náhradu trov odvolacieho konania. Výrok o trovách konania má pritom vždy povahu uznesenia, aj keď je súčasťou rozsudku.

Vzhľadom k tomu, že proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania je prípustné odvolanie podľa § 357 písm. m) CSP, je následný dovolací prieskum v zmysle § 421 ods. 1 CSP vylúčený samotným znením § 421 ods. 2 CSP. Ak by išlo o vlastné (nové) rozhodnutie odvolacieho súdu, neprichádza prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia do úvahy z dôvodu, že nejde o rozhodnutie, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie.

Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania možno teda skúmať iba z hľadiska § 420 CSP; čiže z dôvodu väd zmätočnosti, ktoré sú zároveň aj dovolacími dôvodmi podľa § 431 ods. 1 CSP. Musí pritom ísť o rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej, čo v tomto prípade nie je splnené, alebo o rozhodnutie

odvolacieho súdu, ktorým sa konanie končí, čo je posledná a zároveň sporná alternatíva.

Najvyšší súd SR k tejto otázke pôvodne zaujal negatívne stanovisko, reprezentované judikátom R 73/2018 „Uznesenie odvolacieho súdu o náhrade trov konania nie je rozhodnutím, ktorým sa konanie končí v zmysle ustanovenia § 420 CSP, i keď odvolací súd o náhrade trov konania rozhodol samostatným uznesením vydaným až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.“ Poukázať možno aj na množstvo iných rozhodnutí odvolacieho súdu s totožným záverom, napr. 5 Cdo 12/2017 (ZSP č. 52/2017), 5 Cdo 114/2020, 8 Cdo 201/2020, 9 Cdo 129/2020, 1Obdo/3/2019, 2ObdoV/6/2019, 3Obdo/81/2019, 5Obdo/13/2019.

Ústavný súd SR sprvoti takisto judikoval v neprospech prípustnosti dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania, a to vrátane väd zmätočnosti v zmysle § 420 CSP. Slovné spojenie „sa konanie končí“ rovnako interpretoval v tom zmysle, že musí ísť o meritórne konanie resp. konanie vo veci samej, čo v prípade rozhodovania o nároku na náhradu trov konania nie je splnené. Ide napr. o rozhodnutia pod sp. zn. I. ÚS 204/2017, I. ÚS 334/2017, I. ÚS 456/2017, II. ÚS 420/2017.

K názorovému odklonu viedli až závery Ústavného súdu SR v uznesení zo dňa 15. 8. 2018 sp. zn. I. ÚS 275/2018, ktoré bolo v Zbierke nálezov a uznesení ÚS SR zverejnené pod č. 74/2018 s nasledujúcou právnou vetou „(...) Podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie a ktoré sú tak v danej nimi riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvostupňový súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.“

Tento právny názor bol nasledovaný nielen v rozhodovacej praxi ústavného súdu, ale navzdory R 73/2018 (bez po-

stúpenia veci veľkému senátu) aj v niekoľkých rozhodnutiach dovolacieho súdu, napr. 2 Cdo 89/2020, 4 Cdo 155/2020 alebo 4 Cdo 70/2020.

Aktuálnemu rozhodnutiu veľkého senátu predchádzalo postúpenie veci v zmysle § 48 ods. 1 CSP piatym senátom obchodnoprávneho kolégia, ktorý deklaroval právny názor odlišný od R 73/2018, prikláňajúc sa k záveru o prípustnosti dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania z dôvodu vád zmätočnosti.

Samotný prípad, ktorého sa rozhodnutie veľkého senátu týka, si taktiež zasluhuje zvýšenú pozornosť (v rámci tohto príspevku na to nie je vytvorený priestor). Jeho podstatou je aplikácia § 257 CSP, ktorý z dôvodov hodných osobitného zreteľa umožňuje súdu výnimočne nepriznať náhradu trov konania procesne úspešnej strane. V tomto prípade nebol plne procesne úspešnej žalovanej priznaný nárok na náhradu trov konania súdom prvej inštancie z dôvodu, že má právnické vzdelanie. Tento absurdný argument síce odvolací súd negoval, avšak náhradu trov konania žalovanej nepriznal z (iného) dôvodu, že povaha sporu a jeho predmet odôvodňujú výnimočné uplatnenie § 257 CSP. Išlo pritom o procesne neprípustnú žalobu o určenie, že konkrétne pohľadávky v rámci konkurzného konania nie sú pohľadávkami proti podstate. S podmienkami aplikácie § 257 CSP sa veľký senát obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR vysporiadal pomerne dôsledne a pre každého advokáta by z tohto hľadiska malo ísť o „povinné čítanie“.

Pokiaľ ide o analyzovanú prípustnosť dovolania, z odôvodnenia rozhodnutia veľkého senátu (ods. 26 až 32) vyplýva zaujímavý záver, že pod vplyvom zmeny rozhodovacej praxe ÚS SR zaujali všetky pripomienkujúce subjekty podľa § 48 ods. 4 CSP, okrem Právnickej fakulty UMB, pozitívne stanovisko k prípustnosti takéhoto dovolania z dôvodu vád zmätočnosti.

Aj v nadväznosti na to formuloval veľký senát obchodnoprávneho kolégia NS SR v uvedenom rozhodnutí (ods. 49)

tento záver „(...) rozhodnutím, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí pre účely posudzovania vád zmätočnosti v zmysle ust. § 420 CSP, je aj rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní proti výroku o náhrade trov konania.“

K tomu je nevyhnutné dodať, že formulovaný záver platí iba ak pôjde o konečné rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ odvolací súd napadnuté rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania zruší a vec vráti súdu prvej inštancie, nebude dovolanie prípustné ani podľa § 420 CSP, čo vyplýva aj z ustálenej judikatúry vo všeobecnosti (R 19/2017).

Prípustnosť „dovolania proti trovám“ pre zmätočnosť možno teda považovať za definitívne potvrdenú, prinajmenšom z hľadiska ustálenej rozhodovacej praxe. Zmena tohto prístupu v dôsledku ústavnoprávneho prieskumu je málo pravdepodobná, keďže práve Ústavný súd SR je subjektom, ktorý nastolil tento interpretačný trend.

Z pohľadu civilnej procesualistiky síce nejde rýdže a dokonalé riešenie, plne súladné s teoretickými východiskami; na druhej strane je však pragmatický prístup Ústavného súdu SR pochopiteľný (ÚS SR by nemal byť akousi záchytnou opravnou inštanciou pre rozhodnutia odvolacích súdov o nároku na náhradu trov konania; čo navyše v podmienkach SR už vykonáva napr. vo vzťahu k insolvenčnej agende alebo dokonca k rozhodnutiam okresných súdov o výške náhrady trov konania).

Istým nedostatkom je skutočnosť, že aktuálne rozhodnutie veľkého senátu sp. zn. 1VObdo/2/2021 nebolo ani po viac než polroku publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR. A to napriek skutočnosti, že čl. 6 ods. 2 Rokovacieho poriadku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (č. 200/2016 Z. z.) ukladá splnenie tejto povinnosti bez zbytočného odkladu po právoplatnosti rozhodnutia veľkého senátu. ■

Ladislav Čendula: Mojich šesť desaťročí v banskobystrickej advokácii

Slovenská advokátska komora nadväzuje na už skôr vydané knihy o niektorých významných slovenských advokátoch pôsobiacich v dávnejšej minulosti, či v druhej polovici 20. storočia. Vydala ďalšiu knihu spomienok, tentoraz banskobystrického advokáta Ladislava Čendulu.

Kniha Mojich šesť desaťročí v banskobystrickej advokácii vznikla v spolupráci s banskobystrickým redaktorom Jozefom Habočíkom. Spomienky Ladislava Čendulu približujú čitateľom nielen jeho život v advokácii, ale aj život banskobystrickej advokácie. Súčasťou knihy sú aj spomienkové texty viacerých súčasných advokátov z Banskej Bystrice a Zvolena, ktorých profesijný život bol so životom staršieho kolegu úzko spätý.

Publikácia je k dispozícii za 5 eur.

V prípade záujmu kontaktujte: ondrisova@sak.sk

Náhrada nemajetkovej ujmy sekundárnych obetí v pracovnoprávných vzťahoch

JUDr. Andrej Poruban, PhD.

Pri výkone závislej práce nie je vylúčené, že dôjde k porušeniu práva zamestnanca na zdravie. Maximom poškodenia zdravia je smrť, ktorej dopady sa môžu negatívne prejaviť aj u osoby odlišnej od priamo poškodeného.

Jednorazové odškodnenie v pracovnom práve

Majetková kompenzácia sekundárnych obetí je tradičnou súčasťou česko-slovenského pracovného práva napriek tomu, že ide o výnimku z pravidla, že náhradu škody môže požadovať len ten, koho absolútne chránené statky boli dotknuté.¹

Už pred prijatím prvého pracovnoprávneho kódexu bol podnik povinný nahradiť nielen náklady na liečenie a primerané náklady spojené s pohrebom tomu, kto ich vynaložil, ale aj poskytnúť „menší jednorazová odškodnění“² vdove (vdovcovi) a každému dieťaťu podľa § 10 zákona č. 150/1961 Zb.

JUDr. Andrej Poruban, PhD.
rád diskutuje o pracovnom práve.

o náhradách pri úrazoch a chorobách z povolania. Inštitút bol následne inkorporovaný do zákona č. 30/1965 Zb. o odškodňovaní pracovných úrazov a chorôb z povolania a neskôr sa stal súčasťou § 200 Zákonníka práce č. 65/1965 Zb.: „Jednorazové odškodnenie patrí manželovi a dieťaťu, ktoré má nárok na sirotsky dôchodok. Dieťaťu patrí vo výške 5 000 Kčs, manželovi vo výške 3 000 Kčs.

V odôvodnených prípadoch možno jednorazové odškodnenie v úhrnnej výške 3 000 Kčs priznať i rodičom zomretého.“ Konceptia objektívnej zodpovednosti zamestnávateľa za výsledok tu bola vybudovaná podľa sovietskeho vzoru a hoci nezodpovedala zásadným zmenám v spoločnosti a národnom hospodárstve, ktoré odvtedy nastali,³ zachovávala si viac-menej pôvodnú podobu, vrátane jednorazového odškodnenia.

V novom Zákonníku práce č. 311/2001 Z. z. (ZP) vydržalo jednorazové odškodnenie iba krátko od 1. 4. 2002 do 31. 12. 2003 v znení § 208: „Jednorazové odškodnenie patrí manželovi a dieťaťu, ktoré má nárok na sirotsky dôchodok. Dieťaťu patrí v sume najmenej 24 000 Sk, manželovi v sume najmenej 15 000 Sk. V odôvodnených prípadoch sa jednorazové odškodnenie v celkovej sume najmenej 15 000 Sk poskytne aj rodičom zomretého.“

Jednorazové odškodnenie v práve sociálneho zabezpečenia

S účinnosťou zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ZoSP) sa zrušila časť pracovnoprávnej regulácie, ktorá spočívala v plnení náhradovej povinnosti zamestnávateľa pri škodových udalostiach. Od 1. 1. 2004 ju vystriedal verejný poisťový systém napomáhajúci k odstraňovaniu negatívnych

1 DOLEŽAL, T.: *Odškodňovanie imateriálných újem sekundárnych obetí.* In Časopis zdravotníckeho práva a bioetiky, 2017, roč. 7, č. 2, s. 45 – 46.

2 Vládní návrh zákona o náhradách při úrazech a nemocech z povolání; dostupné na <https://www.nrsr.sk/dl/-Browser/Document?documentId=54632>.

3 ŠTEFKO, M.: *K univerzální sukcesi jako důvodu přechodu povinnosti k náhradě újmy způsobené pracovním úrazem či nemocí z povolání na pojišťovnu.* In Bulletin advokacie, 2015, roč. 44, č. 12, s. 20.

4 Pozri aj PLANK, K.: *Zákonné alebo povinné zmluvné poistenie zodpovednosti organizácie za škody pri pracovnom úraze?* In Právny obzor, 1994, roč. 77, č. 2, s. 155 – 160.

- 5 Bližšie dôvodová správa k návrhu zákona č. 413/2002 Z. z. o sociálnom poistení, ktorý ako prvý predpokladal úrazové poistenie v podobe, v akej ho napokon prevzal zákon č. 461/2003 Z. z.; dostupné na <https://www.nrsr.sk/dl/-/Browser/DsDocument?documentId=290694>.
- 6 Dôvodová správa k návrhu zákona o sociálnom poistení dostupná na aspi.sk: „Na prekľutú nepriaznivú finančnú situáciu rodiny, spôsobenej stratou príjmu poškodeného, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, sa navrhuje poskytnúť manželke (manželovi) a nezaopatreným deťom odškodnenie jednorazovými sumami, ktorými sa má rodine umožniť prispôbiť sa zmeneným životným podmienkam.“
- 7 LACKO, M. in BARRANCOVÁ, H. a kol.: *Zákonník práce. Komentár*. 2. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2019, s. 1352.
- 8 Podľa zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.
- 9 Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. 7. 2017, sp zn. 6MCdo/1/2016, bod 30, publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky v roku 2018 pod č. 61.
- 10 S odkazom na zákon č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia.

následkov kvalifikovaných sociálnych udalostí, ku ktorým patria aj pracovný úraz a choroba z povolania. K nemocenskému a dôchodkovému poisteniu sa pričlenilo povinné úrazové poistenie založené na princípe solidarity, ktoré kryje povinnosť zamestnávateľa nahradiť ujmu vzniknutú v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania. Pri zavádzaní zákonného poistenia⁴ sa vychádzalo z potreby v dostatočnej miere zabezpečiť nároky oprávnených osôb na náhradu škody spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania poškodením zdravia a chrániť zodpovedné subjekty pred náhlymi a ďalekosiahlymi dôsledkami ich zodpovednosti za vyššie uvedené škody na zdraví.⁵

Zo základného fondu úrazového poistenia vytváraného priebežne z poistného sa v prípade smrti zamestnanca vypláca viacero úrazových dávok, z ktorých každá má vlastné podmienky pre vznik nároku, ako aj individuálny spôsob výpočtu. Okrem pozostalostnej úrazovej renty (§ 92 a § 93 ZoSP) a náhrady nákladov spojených s pohrebom (§ 101 ZoSP) sa sekundárnym obetiam priznáva aj jednorazové odškodnenie podľa § 94 ods. 1 ZoSP: „*Manžel, manželka a nezaopatrené dieťa poškodeného, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, majú nárok na jednorazové odškodnenie.*“ Suma jednorazového odškodnenia manžela alebo manželky je 730-násobok denného vymeriavacieho základu poškodeného a je určená maximálnou sumou pre každý kalendárny rok; od 1. 1. 2022 ide o 59 651,70 eur a rovnaká je aj maximálna suma úhrnu súm jednorazového odškodnenia nezaopatrených detí.

Charakter jednorazového odškodnenia podľa zákona o sociálnom poistení

Pri koncipovaní odškodňovania sekundárnych obetí v sociálnom zabezpečení sledoval zákonodarca zmiernenie materiálnych dopadov smrti.⁶ Zlepšenie sociálneho stavu bezprostredne po strate žiteľa doznieva v odbornej literatúre dodnes: „*Jednorazové odškodnenie je jednorazová peňažná úrazová dávka. Účelom tejto dávky je počas troch rokov poskytnúť konečnú peňažnú sumu manželke/manželovi a nezaopatrenému dieťaťu poškodeného za stratu príjmu, ktorá nastala v dôsledku úmrtia poškodeného v dôsledku smrteľného pracovného úrazu alebo choroby z povolania.*“⁷

Takéto jednoznačné tvrdenie je však prinajmenšom problematické, ak nie úplne prekonané so zreteľom na jedno z najcitovanejších rozhodnutí, v ktorom sa potvrdila pasívna legitimácia poisťovne v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy pri povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.⁸ Najvyšší súd Slovenskej republiky sformuloval, že jednorazové odškodnenie „*i keď je limitované, nie je nič iné ako náhrada nemajetkovej ujmy, poskytovaná z úrazového poistenia*“.⁹ Rozsudok, žiaľ, v tomto smere neponúka žiadne záchytné body.

Proti postojú dovolacieho senátu však môže stať najmä argument, že Sociálna poisťovňa neskúma citovú väzbu najbližších príbuzných, ale stačí, že osoba bola v určitom rodinnom vzťahu so zomrelým v čase jeho smrti; nárok na výplatu vzniká splnením zákonných podmienok a podaním žiadosti, ku ktorej je žiadateľ povinný priložiť doklady preukazujúce oprávnenosť (sobášny list, rodný list dieťaťa, doklad preukazujúci, že dieťa je nezaopatrené [§ 9 ods. 1 ZoSP]). Súčasne, ak by malo ísť o skorigovanie psychickej traumy dieťaťa zamestnanca, tak by nemalo byť podstatné, či je alebo nie je zaopatrené. Jednorazové odškodnenie je tiež prepojené s inou dávkou – pozostalostnou úrazovou rentou – ktorá má zjavne majetkové črty a patrí fyzickej osobe, voči ktorej mal poškodený, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, v čase úmrtia vyživovaciu povinnosť určenú súdom a nedovršil dôchodkový vek alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok; nárok na pozostalostnú úrazovú rentu však nevzniká fyzickej osobe, ktorej z dôvodu smrti poškodeného vznikol nárok na jednorazové odškodnenie. Subsidiárne možno využiť aj jazykovú indíciu. Hoci slovenský právny poriadok nie je konzistentný pri používaní pojmov škoda a ujma, termín odškodnenie ešte stále evokuje skôr materiálnu ujmu.

Na druhej strane, ak zamestnanec utrpí smrteľný pracovný úraz pri dopravnej nehode a náhrada nemajetkovej ujmy sekundárnych obetí je poskytovaná z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, tak porovnateľným poistným plnením by mali byť kryté i pracovné úrazy vyvolané z iných príčin. Takisto samotný právny predpis pri iných dávkach z úrazového poistenia pamätá aj na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia (§ 99 ZoSP),¹⁰ čo sú očividne tiež nároky imateriálnej povahy.

Napokon, takéto odškodňovanie dôsledkov pracovných úrazov a chorôb z povolania nie je slovenskou špecialitou, ale, naopak, ide o reflektovanie medzinárodného práva, ktoré sa prikláňa k štátom inštitucionalizovaného garančného mechanizmu: „Náhrada hmotné a nehmotné újmy spôsobené pracovným úrazom alebo nemocí z povolání (...) má byť v návaznosti na čl. 26 odst. 3 veta druhá Listiny základních práv a svobod a dále na základě úmluvy č. 17 ze dne 19. května 1925 Mezinárodní organizace práce o odškodnění pracovních úrazů a na základě úmluvy č. 18 ze dne 10. června 1925 Mezinárodní organizace práce o odškodnění pracovníků při poškození zdraví způsobným nemocemi z povolání, ale i na obecnou teorii sociálního zabezpečení, řešena (spíše a primárně) v rámci subsystému sociálního zabezpečení, konkrétně v rámci úrazového pojištění, jako systému povinného veřejného pojištění.“¹¹ Navyše, v Nemecku Spolkový ústavný súd vyhodnotil ako ústavné konformné vyňatie náhrady nemateriálnej ujmy zo súkromnoprávneho režimu v spojených veciach, ktoré sa týkali bolestného (*Schmerzensgeld*).¹²

Náhrada nemajetkovej ujmy poskytnutím jednorazového odškodnenia

Zvolené riešenie však podnecuje debaty, pretože nad univerzálnosťou ustanovení o jednorazovom odškodnení visí otáznik.

Výška náhrady

Prvým rébusom je, či sa manžel/manželka a nezaopatrené dieťa zomrelého zamestnanca môžu domáhať priamo od zamestnávateľa náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá presahuje výšku určenú ZoSP, a to konkrétne z dôvodu zásahu do osobnostných práv v rámci civilného práva. Inými slovami, aký je vzťah jednorazového odškodnenia a peňažnej satisfakcie v intenciách Občianskeho zákonníka č. 64/1964 Zb. (OZ), ak obe v podstate smerujú k tomu istému cieľu.

K rezultátu, že verejnoprávny nárok má prednosť pred súkromnoprávnym, sa priklonil Krajský súd v Trenčíne: „Na rozdiel od Občianskeho zákonníka – občianskoprávnej zodpovednosti – právna úprava práv zo zodpovednosti za škodu v pracovnoprávných vzťahoch obsahuje nárok pozostalých osôb (aj pozostalej manželky) na jednorazové odškodnenie podľa § 94 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. Tento nárok má satisfakčný charakter a je ním konzumovaný nárok na finančné zadosťučinenie v prípade zásahu do osobnostných práv podľa § 13 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka (...). Vzhľadom na to, že právna úprava v § 195 Zákonníka práce a v ustanovení § 94 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z. z. upravuje uvedený nárok pozostalých osôb po zamestnancovi, ktorý zomrel na následky pracovného úrazu, už nie je možná aplikácia všeobecných ustanovení § 13 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka a uplatnený nárok v prejednávanej veci už nepožíva právnu ochranu.“¹³

O tri mesiace neskôr iný senát toho istého súdu však prekvapujúco skonštatoval v sérii rozhodnutí, že síce ide o vzájomne prepojené nároky, ale zadosťučinenie v peniazoch podľa OZ je možné uplatňovať, avšak len subsidiárne za splnenia určitých podmienok: „Nie je vylúčené, ak poskytnuté jednorazové odškodnenie v zmysle zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení nie je dostatočnou satisfakciou za vzniknutú ujmu na osobnostných právach, aby sa dotknuté osoby domáhali ďalšej satisfakcie podľa ustanovení na ochranu osobnosti, avšak pre takéto ďalšie odškodnenie je potrebné preukázať mimoriadne závažnú ujmu pri mimoriadnych okolnostiach, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo. (...) Uplatnenie nároku podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je možné i popri nárokoch z titulu smrteľného pracovného úrazu, ktoré sú špeciálnymi nárokmi vo vzťahu k všeobecným nárokom vzniknutým v režime ochrany osobnosti. Jednorazové odškodnenie pozostalých v dôsledku smrteľného pracovného úrazu je riešené v ustanovení § 94 zák. č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, avšak podľa názoru odvolacieho súdu je táto úprava natoľko paušálna (podľa ods. 2 je suma jednorazového odškodnenia manžela alebo manželky je 730-násobok denného vymeriavacieho základu, najviac 46 485,40 eur), že by súd mal v konkrétnom prípade vždy posudzovať, či ju možno považovať za vyčerpávajúce riešenie tohto ktorého prípadu. Znamená to, že pokiaľ nárok za nemateriálnu ujmu dané týmto zákonným ustanovením nebudú

11 MORÁVEK, J.: *O odpovědnosti*. In *Pracovní právo* 2018. Brno : Masarykova univerzita, 2019, s. 107.

12 Bundesverfassungsgericht, 7. 11. 1972 – 1 BvL 4/71, BvL 17/71, 1 BvL 10/72, 1 BvR 355/71.

13 Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 29. 10. 2013, sp. zn. 6Co/30/2012.

14 Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 23. 1. 2014, sp. zn. 4Co/40/2013; rovnako rozsudky z 30. 1. 2014, sp. zn. 4Co/201/2012 a 4Co/207/2012.

15 ŠORL, R.: *Náhrada nemajetkovej ujmy (bolestné za smútok) pozostalého príbuzného. Stav a východiská*. 2. časť. In *Bulletin*

Slovenskej advokácie, 2017, roč. 23, č. 10, s. 20; autor zhodou okolností vydal prvoinštančné zamietavé rozsudky, o ktorých rozhodovali oba senáty Krajského súdu v Trenčíne zrušením v 6Co/30/2012 a potvrdením v 4Co/207/2012.

16 Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 10. 10. 2018, sp. zn. PL. ÚS 10/2016-53, bod 72.

17 Pozri prehľadnú tabuľku v ŠORL, R.: *Náhrada nemajetkovej ujmy (bolestné za smútok) pozostalého príbuzného. Stav a východiská. 1. časť.* In *Bulletin Slovenskej advokácie*, 2017, roč. 23, č. 9, s. 10 – 12.

18 Nie je to priznané, ale pre prvoinštančné rozsudky (neskôr zmenené v 4Co/40/2013 resp. potvrdené v 4Co/201/2012) boli zjavne podnetom závery Nejvyššího soudu České republiky, ktorý v rozsudku z 21. 12. 2009, sp. zn. 30 Cdo 5188/2007, doplnil vtedajšiu verziu zákona o ďalšiu podmienku: „Pro navýšení náhrad nad paušální jednorázové částky zakotvené v ustanovení § 444 odst. 3 obč. zák. cestou ustanovení § 13 odst. 2 a 3 obč. zák. je místo v případech mimořádných, t. j. v případech mimořádné závažnosti vzniklé nemajetkové újmy či při mimořádných okolnostech, za nichž k porušení práva došlo.“

dostatočnou satisfakciou za smrteľný pracovný úraz, nie je vylúčené, aby sa dotknuté osoby domáhali aj ďalšieho zadostučinenia podľa zákonných ustanovení na ochranu osobnosti.¹⁴

Hoci je ľudsky prirodzené, že smrť blízkej osoby, v jej produktívnom veku, pri usporiadaných rodinných pomeroch a tomu zodpovedajúcej prognóze ďalšieho šťastného spoločného života je vážnym zásahom do súkromia, vo finále so svojím nárokom neuspela ani jedna zo štyroch vdov, i keď z rozličných dôvodov. Takáto nekonzistentnosť však neprispieva k predvídateľnému právnenému prostrediu, a preto je potrebné vyriešiť, ktorý prístup je prijateľnejší.

V prvom rade úrazové poistenie je nadstavbou k objektívnej zodpovednosti podľa § 195 a nasl. ZP, ktorá núti zamestnávateľa počínať si tak, aby na pracovisku nedochádzalo k pracovným úrazom a chorobám z povolania, aj keď pojem zodpovednosť nie je presný, pretože sa tu nevyžaduje konanie ani zavinenie. Ide o pomerne tvrdú sankciu, keď zamestnávateľ bude niesť zodpovednosť bez ohľadu na to, či postupoval v súlade s právom alebo nie. Pracovný úraz alebo choroba z povolania teda nie je následkom protiprávnosti, ale ide o neželaný právny stav, na ktorého eliminovanie sa zaviedla povinnosť zamestnávateľa poisťovať vlastné riziko vyplývajúce z pracovného procesu.

Pri smrti v dôsledku pracovného úrazu/choroby z povolania vytvára ZoSP – na rozdiel od smrti spôsobenej inými protiprávnymi skutočnosťami – samostatné nároky sekundárnych obetí v podobe pozostalostnej úrazovej renty, jednorazového odškodnenia a náhrady nákladov spojených s pohrebom, ktoré sú výsledkom platenia poistného.

V zmysle zásady *lex specialis derogat legi generali* by mal tento osobitný systém zbavovať účinkov všeobecný právny rámec podľa § 11 OZ a 13 ods. 2 OZ, najmä, ak účelom náhrady nemajetkovej ujmy pri zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby je ochrana pred protiprávnym konaním iných osôb. Približnú zhodu však možno badať v tom, že daná občianskoprávna sankcia vzniká na objektívnom základe, čo znamená, že zavinenie sa nevyžaduje. Nemajetková ujma spôsobená na osobnosti je pre sekundárnu obeť rovnako závažná bez ohľadu na to, či zamestnávateľ, ako pôvodca zásahu, konal zavinenie alebo nie. Subjektívny prvok zavinenia je tak relevantný len pri určovaní výšky náhrady v zmysle § 13 ods. 3 OZ.

V neposlednom rade treba tiež pripomenúť, že ani už spomínaný nemecký spolkový ústavný súd neposúdil ako protiústavné, keď plnenia z poistného systému vylučujú nároky podľa súkromného práva.

Pokiaľ senát 4Co podčiarkol paušálnosť jednorazového odškodnenia, tak nejde o nič zvláštne, pretože zákon o sociálnom poistení zastropoval aj sumu nákladov spojených s pohrebom a „ak sa legislatíva cíti povolaná na to, aby paušálnou sumou upravila maximálnu výšku primeraných nákladov spojených s pohrebom, mala by rovnako pristupovať i k nárokom pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy“. ¹⁵ To, že ide o primerané hmotné zabezpečenie, akcentoval aj Ústavný súd Slovenskej republiky: „Prioritným účelom odškodňovania pracovných úrazov a chorôb z povolania nie je plná kompenzácia vzniknutej ujmy (hoci zákonodarcovi nemožno brániť, aby sa o to usiloval), ale ide skôr o realizáciu pozitívnej povinnosti štátu zabezpečiť fyzickej osobe postihnutej sociálnou udalosťou prostriedky potrebné pre jej ďalší život.“ ¹⁶ Pevne určená úhrnná suma sa, navyše, nejaví ani ako nízka s prihliadnutím na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú obvykle – no nie vždy – priznávajú súdy pri smrti blízkej osoby v dôsledku dopravných nehôd či nesprávnej zdravotnej starostlivosti.¹⁷

Ak by sme aj súhlasili s výrokom, že jednorazové odškodnenie nemusí byť vždy dostatočnou satisfakciou za smrteľný pracovný úraz, tak získanie ďalšieho peňažného zadostučinenia súdnou cestou bude prakticky nemožné kvôli zavedenej prekážke. Sekundárne obeť musia preukázať „mimoriadne závažnú ujmu pri mimoriadnych okolnostiach, za ktorých k neoprávanému zásahu došlo“. Hoci okresný ani odvolací súd tento koncept bližšie nerozvíjajú,¹⁸ možno z textu rozhodnutí vypozerovať aspoň nejaký návod. Spôsob smrti v zamestnaní (po výbuchu a požari v bani) bol považovaný za výnimočný a výrazne traumatizujúci, nebola však identifikovaná nezvyčajne závažná ujma. Prispeli k tomu aj rôzne gestá súcitu a slušnosti, ktoré mali pomôcť k zníženiu intenzity bolesti a nešťastia: žalobkyne, okrem jednorazového odškodnenia a peňažného plnenia podľa kolektívnej zmluvy, obdržali aj finančné dary od rôznych subjektov (ministerstvo práce, vláda, biskupský úrad, mesto); žalovaný zamestnávateľ tiež vyplatil pozostalých bez právnej povinnosti, keď uhradil i víkendové pobyty v hotelovom zariadení a spoluzaložil občianske združenie, z ktorého boli príbuzným poukázané ďalšie peniaze. Jednotliví rodinní príslušníci tak inkasovali od cca 68 tisíc do 180 tisíc eur a tieto plnenia súd vnímal ako postačujúce na zmiernenie zásahu do ich životov.

Osobný rozsah

Druhou slabinou je príliš úzke vymedzenie sekundárnych obetí, ktoré môžu dosiahnuť na jednorazové odškodnenie. Okruh oprávnených pozostáva iba z osôb, ktoré uzatvorili manželstvo, a dieťaťa (pokiaľ spĺňa podmienku nezaopatrenosti), a vôbec nepočíta s inými blízkymi osobami. Môže ísť nielen o rodičov, bratov, sestry, či snúbenicu zamestnanca, ale nárok na túto dávku nevzniká ani pri dlhodobjšom spolužití muža a ženy bez zosobášenia (kohabitácie).¹⁹

Líniu načrtnol Krajský súd v Prešove, ktorý rozhodoval o nároku matky a súrodencov zamestnanca: „Zákon č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov o sociálnom poistení v ust. § 94 ods. 1 priznáva určeným osobám zomrelého zamestnanca (manžel, manželka a nezaopatrené dieťa poškodeného) okrem iného nárok na jednorazové odškodnenie, ktoré aj keď je limitované, vo svojej podstate predstavuje náhradu nemajetkovej ujmy poskytovanej v takomto prípade z úrazového poistenia (do pozor. rozsudok NS SR sp. zn. 6MCdo 1/2016). Niet dôvodu, pre ktorý by pozostalí poškodeného zamestnanca nemohli v tejto súvislosti uplatňovať aj nárok na nemajetkovú ujmu v peniazoch podľa všeobecného právneho predpisu, ktorým je Občiansky zákonník § 11 až § 13 z titulu objektívnej zodpovednosti žalovaného zamestnávateľa.“²⁰ Toto lakonické vyjadrenie však – okrem odkazu na generálne súkromné právo – neponúka žiadne argumenty, o ktoré by sa dalo oprieť.

Napriek tomu sa možno nazdávať, že takýto prístup je akceptovateľný. Verejnoprávny ZoSP myslí výlučne na sekundárne obeť „prvej kategórie“, pri ktorých sa prezumuje pevnejšia citová väzba s nebohým zamestnancom bez potreby jej zisťovania. Samozrejme, aj tu môžu sporadicky vznikáť nespravodlivosti, keď napr. nerozvedení manželia nemali dobrý vzťah, ale po smrti jedného z nich bude druhému vyplatená príslušná úrazová dávka v zákonom stanovenej výške, hoci ten stratu manžela nepocíti ako osobné nešťastie, alebo len ako malé. Ustanovenie § 94 ZoSP však nie je komplexné a ani nikdy nemalo takú ambíciu. Dvojkoľajnosť v oblasti náhrady nemajetkovej ujmy síce neprispieva k právnej istote zainteresovaných subjektov, ale len preto by ostatné blízke osoby so silným putom k zomrelému nemali byť úplne vyňaté z uplatňovania nárokov podľa noriem občianskeho práva.

Záver

System, ktorý je vystavaný na báze úrazového poistenia, primárne vychádza z Čl. 11 dohovoru Medzinárodnej organizácie práce o odškodňovaní pracovníkov pri úrazoch č. 17 z roku 1925: „Vnútroštátne zákonodarstvo bude obsahovať ustanovenia, ktoré sa so zreteľom na vnútroštátne podmienky budú považovať za najvhodnejšie na to, aby sa za všetkých okolností v prípade platobnej neschopnosti zamestnávateľa alebo poisťovateľa zabezpečilo platenie odškodnenia osobám, ktoré utrpeli pracovný úraz, alebo v prípade smrti osobám na nich závislým.“²¹ Jeho výhodou je priebežné financovanie, relatívna stabilita, dlhodobá udržateľnosť a väčšia predvídateľnosť. V prospech formálneho sociálneho poistenia hovorí tiež praktická rovina, pretože do diania je vtiahnutý verejnoprávny subjekt, čo môže mať zásadný vplyv na rýchlosť kompenzácie a odbúranie prípadnej insolvenčnej zodpovednosti zamestnávateľa.

Súčasná konštrukcia zaiste v plnej miere neuspokojí každú stranu, ale racionálne sa snaží balansovať práva a povinnosti medzi zamestnávateľom/Sociálnou poisťovňou a poškodenými pozostalými. Pozitívne fungovať môže aj súdmi dodatočne vyprofilovaný formát: jednorazové odškodnenie ako dávka z úrazového poistenia + peňažné zadostučinenie pri „mimoriadne závažnej ujme pri mimoriadnych okolnostiach, za ktorých k neoprávanému zásahu došlo“, bez ohľadu na to, či ide o oprávnené osoby podľa § 94 ods. 1 ZoSP, alebo tam neuvedené. Jeho implementovanie do praxe – s už vyššie popísanými plusmi a mínusmi – je však podkopávané tým, že gro aktivity, nakoniec, aj tak leží na súdoch, a preto ani zďaleka nemožno hovoriť o ustálenosti, ak si z rozkolísanej rozhodovacej činnosti môže každý účelovo vybrať podľa toho, koho pozíciu zastáva.

K naplneniu extra podmienky „mimoriadne závažná ujma pri mimoriadnych okolnostiach, za ktorých k neoprávanému zásahu došlo“ by však malo dochádzať iba skutočne výnimočne. Ak sa tak stane, súdy by mali priznávať rádovo nižšie sumy, než ako je tomu pri smrti z iných dôvodov, predovšetkým preto, že pri pracovnom úraze/chorobe z povolania sa vôbec nepredpokladá porušenie právnej povinnosti zamestnávateľa.

19 MATLÁK, J.: *Nové fenomény a sociálne zabezpečenie*. In *Pracovné právo v digitálnej dobe*. Praha: Nakladateľství Leges, 2017, s. 137.

20 Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 14. 5. 2018, sp. zn. 2Co/88/2017, bod 23.

21 Dohovor nadobudol pre Československú republiku platnosť 12. 6. 1950 a na základe preskúmania a potvrdenia sukcesie je ním viazaná aj Slovenská republika.

22 KRIŽAN, M.: Zásah do súkromia a náhrada ujmy v prípade smrteľného pracovného úrazu – aplikačné problémy. In *Ochrana, prevencia a zodpovednosť v právnych vzťahoch*. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2020, s. 293.

23 Bližšie pozri HROMADA, M.: Aktuální otázky nároků z pracovních úrazů a nemocí z povolání. In *Soudní rozhledy*, 2020, roč. 26, č. 11 – 12, s. 351.

Nevyhnutné je tiež rešpektovať i legitímne očakávania zamestnávateľa, že ho zákonné poistenie ochráni pred žalobami ďalších pozostalých. Inak by to mohlo viesť až k neželaným a krajne nezmyselným situáciám, že zamestnávateľia (obzvlášť takí, u ktorých je riziko pracovného úrazu vyššie) nebudú ochotní vstupovať do pracovných pomerov s osobami, ktoré napr. nežijú v manželstve, pretože pri ich smrti nebude mať druh/družka nárok na jednorazové odškodnenie saturované z úrazového poistenia, ale bude požadovať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa OZ.

Napriek všetkým naznačeným nedostatkom sa nedá celkom súhlasiť, že „je potrebné vytvoriť ekonomický model odškodňovania sekundárnych obetí smrteľných pracovných úrazov s možnosťou ich valorizácie, a právny základ pre celú oblasť súkromného práva presunúť do predpisu všeobecného súkromného práva, teda Občianskeho zákonníka, kam táto úprava organicky patrí“.²² Podpísať sa dá aspoň pod časť, aby výška kompenzácie bola stanovená (paušálnymi) sumami s možnosťou úmerného zvyšovania s rastom cien; to však už existuje pri jednorazovom odškodnení, ktoré sa zvyšuje v súvislosti s medziročným rastom spotrebiteľských cien vykázaným štatistickým úradom za prvý polrok kalendárneho roka, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku (§ 94 ods. 4 ZoSP). Za zváženie tiež stojí rozšíriť okruh oprávnených osôb čerpajúcich jednorazové odškodnenie podľa ZoSP.

Ako poznámku na okraj ešte treba uviesť, že tu si výnimočne nemožno pomôcť zvyčajne obľúbenou českou judikatúrou z dôvodu, že tamojší spôsob usporiadania nemajetkovej ujmy sekundárnych obetí vznikajúcej pri výkone závislej práce ostáva zakotvený na súkromnoprávnej platforme, hoci takéto nastavenie je už skôr prežitkom. Dokonca, s účinnosťou od 1. 1. 2021 bolo v Zákonníku práce č. 262/2006 Sb. jednorazové odškodnenie vystriedané jednorazovou náhradou nemajetkovej ujmy pozostalých.²³ V porovnaní s týmto môže Slovensko slúžiť ako vhodná inšpirácia. ■

Príspevok vznikol s podporou prostriedkov poskytnutých z projektu Vedeckej grantovej agentúry Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a Slovenskej akadémie vied (VEGA) ev. číslo 1/0228/20 pod názvom Sociálna ochrana osôb so zdravotným postihnutím v pracovnom práve a práve sociálneho zabezpečenia.

RESUMÉ

Náhrada nemajetkovej ujmy sekundárnych obetí v pracovnoprávných vzťahoch

Príspevok poodhaľuje, ako sa posunula právna úprava a predovšetkým súdna prax týkajúca sa náhrady imateriálnej ujmy pozostalých v prípade pracovných úrazov a chorôb z povolania, a potvrdzuje, že náhrada nemajetkovej ujmy nie je len otázka interpretácie, ale vždy bude odkázaná najmä na politicko-právne rozhodnutia.

SUMMARY

Compensation for Non-Pecuniary Damage Suffered by Secondary Victims in Employment Relations

The article reveals how the legislation and, in particular the practice of courts concerning compensation for non-pecuniary damage to survivors in cases of accidents at work and occupational diseases, has evolved, and it confirms that compensation for non-material damage is not just a matter of interpretation, but it will always depend mainly on political and legal decisions.

ZUSAMMENFASSUNG

Ersatz des immateriellen Schadens an sekundäre Opfer in arbeitsrechtlichen Verhältnissen

Im Beitrag wird offenbart, wie sich die Rechtsregelung und insbesondere die gerichtliche Praxis in Bezug auf den Ersatz des immateriellen Schadens den Hinterlassenen bei Arbeitsunfällen und Berufskrankheiten fortbewegt hat und es wird dort bestätigt, dass der Ersatz eines Nichtvermögensschadens nicht nur die Frage der Auslegung ist, sondern, dass dieser jeweils insbesondere an politisch-rechtliche Entscheidungen angewiesen wird.

Zodpovednosť správcu v konkurze za škodu a jej porovnanie so zodpovednosťou za škodu štatutárnych orgánov kapitálových obchodných spoločností

JUDr. Mgr. Radoslav Baran

Zodpovednosť členov orgánov obchodných spoločností¹ je daná ich tzv. fiduciárnymi povinnosťami, ktoré sú predmetom právnej úpravy, tak verejného ako aj súkromného práva. Nejde o nič iné, ako povinnosti členov orgánov obchodných spoločností vo vzťahu k obchodnej spoločnosti a jej spoločníkom či akcionárom, ktorých rozpätie je značne široké a rieši problémy zastúpenia pri správe majetku (tzv. agency problem).² Keďže úlohou správcu ustanoveného v konkurznom konaní obchodnej spoločnosti uznesením súdu je najmä vykonávať správu majetku podliehajúceho konkurzu, speňažovať majetok podliehajúci konkurzu a z výťažku zo speňaženia tohto majetku uspokojiť spôsobom určeným osobitným zákonom veriteľov úpadcu,³ t. j. fakticky ex lege „zastupovať“ obchodnú spoločnosť pri správe jej majetku, môže sa aj správca stať subjektom povinným zo zodpovednosti za škodu.

V príspevku sa autor bližšie zamerá na vznik a rozsah zodpovednosti správcu v konkurze podľa druhej časti zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZKR“) za škodu, jeho režim a porovnanie tejto zodpovednosti so zodpovednostným režimom člena štatutárneho orgánu kapitálovej obchodnej spoločnosti najmä podľa § 135a ods. 1 a § 194 ods. 5 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „ObZ“) s ohľadom na osobitný zákon č. 8/2005 Z. z. o správcoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZoS“) v spojení so ZKR, na správcu konkurznej podstaty. Autor zároveň rieši aj povahu a vzájomný vzťah vyššie uvedených právnych predpisov práve v otázke výkladu pojmu konanie s odbornou starostlivosťou správcu podľa § 3 ods. 2 ZoS a jeho odlišenie od konania s odbornou starostlivosťou člena orgánu (kapitálovej) obchodnej spoločnosti podľa § 135a ods. 1 a 194 ods. 5 ObZ.

1. Porovnanie definičných pojmov zodpovednosti za škodu člena štatutárneho orgánu kapitálovej obchodnej spoločnosti a správcu v konkurze

Zastrešujúcim definičným pojmom, z ktorého pramení vznik prípadnej zodpovednosti člena štatutárneho orgánu je porušenie povinnosti *konania s odbornou starostlivosťou*. Ustanovenie § 135a ods. 1 a 194 ods. 5 ObZ vo vzťahu k definovaniu tejto povinnosti používa exemplifikatívny výpočet povinnosti člena štatutárneho orgánu. Obchodný zákonník upravuje zodpovednosť konateľa za škodu v § 135a a § 373 a nasl. ObZ, pričom § 135a ObZ má povahu *lex specialis* oproti všeobecnému ustanoveniu *lex generalis* v § 373 a nasl. ObZ. Ustanovenie § 194

1 Pozri bližšie CSACH, K. Povinnosti členov orgánov obchodnej spoločnosti a súkromnoprávne následky ich porušenia. (1. časť) In: *Súkromné právo*. 2019 č. 5. str. 183.

2 Uvedený problém splnomocnenia bol identifikovaný už v 18. storočí A. Smithom a o dve storočia neskôr zadefinovaný M. Jensenom a W. Mecklingom. Ide o problémy, ktoré bežne vznikajú v každom vzťahu medzi splnomocniteľom (*principal*) a splnomocnencom (*agent*), pokiaľ obsahom tohto vzťahu je delegácia určitej rozhodovacej právomoci zo splnomocniteľa na splnomocnenca. (RICHTER, T. *Insolvenční právo*. 2. vydání. Praha : Wolters

Kluwer ČR, a. s., 2017, s. 18.).

3 § 40 ods. 2 ZKR.

4 Pozri bližšie HAVEL, B., ŽITŇANSKÁ, L. (eds.) *Fiduciární povinnosti orgánů společnosti na pomezí korporativního, insolvenčního a trestního práva*. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2020, s. 5 – 7.

5 Žitňanská, L. k uvedenému uvádza, že „V závislosti od miery ekonomických problémov varujú povinnosti spoločnosti a členov jej štatutárneho orgánu v rámci interpretácie obsahu požadovanej starostlivosti ako aj mimo jej rámca na základe osobitnej právnej úpravy povinnosti pri hroziacom úpadku, resp. úpadku spoločnosti.“ (HAVEL, B., ŽITŇANSKÁ, L. ref. 4, s. 166.).

6 § 3 ods. 1 ZKR.

7 § 11 ods. 2 ZKR.

8 HAVEL, B., ŽITŇANSKÁ, L. ref. 4, s. 4.

9 Zodpovednosť správcu podľa predchádzajúcej právnej úpravy zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZKV“) sa riadi § 8 ods. 2 tohto zákona.

10 Stanovisko trestnoprávného kolégia Najvyššieho súdu SR z 25. 9. 2017, sp. zn. Tpj 28/2017 str. 7.

11 ĎURICA, M. *Zákon o konkurze a reštrukturalizácii. Komentár*. 3. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2019, s. 31.

ods. 5 ObZ uvádza príkaz členovi predstavenstva konať s náležitou starostlivosťou, ktorého definičné prvky uvedené vyššie sú rovnaké ako v prípade konania s odbornou starostlivosťou. Z uvedeného dôvodu budeme pre zjednotenie terminológie v texte pracovať s povinnosťou konania s odbornou starostlivosťou.

Vymedzený definičný pojem v sebe zahŕňa dva obligatórne prvky, a to *povinnosť lojality* a *povinnosť starostlivosti*.⁴ Tieto prvky určujú mieru profesionality vyžadovanej od člena štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti v závislosti od ekonomického vývoja obchodnej spoločnosti,⁵ s prihliadnutím na jej formu. Je možné konštatovať, že dôraz na mieru profesionality vyplývajúca z rešpektovania a dodržiavania týchto dvoch prvkov konania s odbornou starostlivosťou sa zvyšuje priamo úmerne so zhoršujúcim sa ekonomickým stavom spoločnosti. Všeobecná miera profesionality vymedzená v § 135a ods. 1 a § 194 ods. 5 ObZ sa aplikuje v situáciách, kedy člen orgánu rešpektuje záujmy spoločnosti ako aj jej spoločníkov (akcionárov) a tieto záujmy nie sú ovplyvnené negatívnymi externými vplyvmi, čím dochádza k ich uspokojovaniu a ochrane práv veriteľov obchodnej spoločnosti. Dôraz na mieru profesionality člena štatutárneho

orgánu sa zvyšuje v stave krízy obchodnej spoločnosti, kedy táto musí smerovať od uspokojovania všeobecných záujmov spoločnosti k prekonaniu krízy a do popredia vystupujú práva veriteľov či zamestnancov. Najvyšší dôraz na mieru profesionality člena štatutárneho orgánu je kladený v čase hroziaceho úpadku, resp. úpadku samotného,⁶ t. j. v štádiu predinsolvenčného konania, kedy má člen štatutárneho orgánu povinnosť nielen predchádzať úpadku a prijať bez zbytočného odkladu vhodné a primerané opatrenia na jeho odvrátenie, ak úpadok hrozí, ale má aj zákonnú povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu.^{7,8}

Definičným pojmom, ktorý odôvodňuje vznik zodpovednosti správcu za škodu je rovnako *konanie s odbornou starostlivosťou* upravené v § 3 ods. 2 ZoS,⁹ ktorý explicitne ukladá správcovi taxatívne vymedzené povinnosti, a to a) konať s odbornou starostlivosťou s využitím všetkých svojich skúsenosti a odborných vedomostí. Ak týmito nedisponuje, má správca zákonom uloženú b) povinnosť požiadať o pomoc odborníka, pričom, ak vzhľadom na obtiažnosť prípadu by bola táto pomoc neúčelná alebo nevhodná, má c) povinnosť odmietnuť výkon správcovskej činnosti alebo požiadať súd o odvolanie z funkcie v príslušnom konaní. V prípade, ak dôjde k porušeniu týchto povinností v zmysle § 12 ods. 1 ZoS, správca zodpovedá za škodu, ktorú spôsobí v súvislosti s výkonom správcovskej činnosti.

Uvedenú povinnosť správcu konať s odbornou starostlivosťou dopĺňa § 7 ZKR, ktorého hypotéza je všeobecná a abstraktná zároveň, avšak v normatívnej činnosti zákonodarcu pomerne bežná, keďže sa vzťahuje na všetky prípady rovnakého druhu a neurčitého počtu.¹⁰

Ustanovenie § 7 ZKR má povahu *lex generalis* v rámci právnych vzťahov vznikajúcich, meniacich sa a zanikajúcich v rámci režimu zákona č. 7/2005 Z. z., a vzťahuje sa nielen na správcu, ale aj na osoby, od ktorých sa takéto konanie vyžaduje (napr. členovia veriteľského výboru, veritelia, dlžník).¹¹

Ustanovenie § 3 ods. 2 ZoS má vo vzťahu k správcovi povahu *lex specialis*, ktorý všeobecný definičný pojem konania s odbornou starostlivosťou správcu v § 7 ZKR bližšie špecifikuje, pričom kladie dôraz na význam a účel funkcie správcu, ktorá predpokladá omnoho vyššiu mieru profesionality pri výkone funkcie správcu. Dôraz miery profesionality konania, nie je viac kladený na záujmy spoločnosti, ale na záujmy jej veriteľov a účel konkurzu. Povinnosť správcu konať s odbornou starostlivosťou je zdôraznená, ako sme už uviedli, zákonom uloženou povinnosťou správcu požiadať o pomoc odborníka. Takáto situácia môže v praxi nastať, ak správca, ktorý má právnické vzdelanie je ustanovený do funkcie správcu v prípade spoločnosti úpadcu, kde zistil existenciu odporovateľných právnych úkonov, avšak pre potreby preukázania obligatórnej podmienky existencie ukrátenia pohľadávok prihlásených veriteľov (§ 57 ods. 4 ZKR) v čase

JUDr. Mgr. Radoslav Baran absolvoval v roku 2016 Právnickú fakultu Trnavskej univerzity v Trnave. V advokácii pôsobí od roku 2015,

najprv na pozícii právneho asistenta, od roku 2016 ako advokátsky koncipient a od roku 2021 ako advokát. Od roku 2017 je zapísaný v zozname správcov vedeným Ministerstvom spravodlivosti SR. V praxi sa venuje najmä insolvenčnému právu, sporovej agende v oblasti občianskeho a obchodného práva, ale aj trestnému právu.

vykonania odporovateľného právneho úkonu pred súdom, musí preskúmať účtovníctvo úpadcu, na ktorého posúdenie nemusí mať dostatočne skúsenosti či znalosti.

Platí, že v prípade nedostatku odborných vedomostí alebo skúseností, a ak by pomoc odborníka nebola účelná alebo hospodárna, je správca povinný odmietnuť výkon správcovskej činnosti alebo požiadať súd o odvolanie z funkcie v príslušnom konaní. Dôvodom pre odvolanie z funkcie správcu však nemôže byť fakt, že správca konkurznej podstaty zapísaný do zoznamu správcov vedeného Ministerstvom spravodlivosti SR neabsolvoval odbornú prípravu (§ 16 ods. 3 ZoS), obsahom ktorej boli aj otázky súvisiace so zákonom č. 328/1991 Zb. Zápis do zoznamu správcov tak vytvára právnu domnienku, že osoba, ktorá je zapísaná v zozname správcov je odborne spôsobilá v zmysle § 21 ods. 4 ZoS.¹²

Legálna definícia konania s odbornou starostlivosťou správcu v § 3 ods. 2 ZoS a miera vyžadovanej profesionality správcu sa tak odlišuje od definície konania s odbornou starostlivosťou člena štatutárneho orgánu spoločnosti v § 135a a 194 ods. 5 ObZ a miery od neho vyžadovanej profesionality.

Zákonodarca v prípade konania s odbornou starostlivosťou správcu upustil od exemplifikačného výpočtu povinnosti, práve s ohľadom na mieru nevyhnutnej profesionality správcu ako osoby, ktorá musí obligatórne spĺňať kvalitatívne predpoklady výkonu funkcie správcu vymedzené v § 21 ods. 1 ZoS, kde špecifickým predpokladom je aj odborná spôsobilosť¹³ v procese insolvenčného konania.

Z uvedeného je zjavné, že povinnosť konania s odbornou starostlivosťou uložená správcovi vychádza z iných predpokladov, ako to je v prípade konania s odbornou starostlivosťou člena orgánu obchodnej spoločnosti.

2. Rozdielne predpoklady rozsahu vyžadovanej profesionality člena orgánu kapitálovej obchodnej spoločnosti a správcu v konkurze

Z ustálenej judikatúry vyšších súdov SR sa môže zdať a je často nekriticky preberané rôznymi autormi prác a monografií, že člen orgánu obchodnej spoločnosti musí byť nevyhnutne odborníkom a mať odborné znalosti v oblasti a v rozsahu podnikania obchodnej spoločnosti,¹⁴ ktorú povinnosť však zákon členovi orgánu obchodnej spoločnosti explicitne neukladá a s takýmto striktným výkladom nie je možné súhlasiť.¹⁵ Uvedenému svedčí aj možnosť doktrínou zavedeného pravidla podnikateľského rozhodovania (úsudku) tzv. *business judgement rule*, a to vrátane práva na podnikateľský omyl. Pri výkone činnosti člena orgánu obchodnej spoločnosti je tak tolerovaná istá miera rizika, ktorú tento podstupuje za účelom dosiahnutia zisku ako účelu podnikania, a nie vždy je možné predpokladať úspech či neúspech vyplývajúci z určitého rozhodnutia. Toto pravidlo je možné uplatniť iba vtedy, kde zákonodarca ponecháva členovi orgánu obchodnej spoločnosti priestor na rozhodnutie. Tento priestor nebude mať člen orgánu s veľkou mierou pravdepodobnosti pri plnení povinnosti vyplývajúcich z verejnoprávnych predpisov.¹⁶

Opakom je konanie s odbornou starostlivosťou v prípade správcu v konkurze¹⁷, kde zákonodarca v oblasti výkonu činnosti správcu predpokladá vysokú mieru profesionality, vzhľadom na správcu kladené nároky pre výkon jeho funkcie. Správcom môže byť iba osoba, ktorá je zapísaná do zoznamu správcov,¹⁸ ktorá absolvovala odbornú prípravu a zložila správcovskú skúšku¹⁹ na účely riadneho výkonu funkcie správcu, t. j. má odbornú spôsobilosť²⁰ a priebežne svoju expertízu prehľbuje a rozširuje o nové odborné vedomosti nevyhnutné na riadny výkon správcovskej činnosti, a to s ohľadom na zmeny a rozvoj insolvenčného práva a v oblastiach s ním súvisiacich.²¹ Správca navyše svoju odbornú spôsobilosť preukazuje nielen svojím dosiahnutým vzdelaním alebo požadovanou odbornou praxou, ako to môže byť v prípade člena orgánu obchodnej spoločnosti, ale, ako sme uviedli, zložením odbornej skúšky pred orgánom menovaným ministrom spravodlivosti SR.²² Činnosť správcu podlieha kontrole štátnych orgánov.²³

Musíme zdôrazniť, že z povahy činnosti správcu je evidentné, že od správcu v rámci konania s odbornou starostlivosťou nie je možné vyžadovať rešpektovanie záujmov spoločnosti, či jej spoločníkov alebo akcionárov, tzv. povinnosť lojality, ktorá sa predpokladá u člena orgánu obchodnej spoločnosti.²⁴

12 porov. Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Ob0/83/2011 zo dňa 26. 10. 2011, R 108/2014.

13 § 21 ods. 1 písm. e) ZoS. Na výkon funkcie člena štatutárneho orgánu zákonodarca nevyžaduje preukázanie konkrétnej odbornej spôsobilosti, ak to nevyplýva z osobitného predpisu (zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov).

14 CSACH, K. ref. 1, s. 184. (porov. aj tam uvádzanú pozn. pod čiarou č. 9).

15 porov. OVEČKOVÁ, O. a kol. *Obchodný zákonník. Veľký komentár*. Wolters Kluwer. 2017. s. 969.

16 CSACH, K. ref. 1, s. 184.

17 Podľa nášho názoru, je pojem konania s odbornou starostlivosťou podľa § 135a a § 194 ods. 5 ObZ širším resp. všeobecnejším pojmom ako konanie s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ZKR, ktorá je vyžadovaná od konkrétnych subjektov pri uplatňovaní ich práv a plnení povinností podľa ZKR, pričom obsah týchto práv a povinností je odlišný od práv a povinností, pri ktorých sa vyžaduje konanie s odbornou starostlivosťou podľa § 135a a § 194 ods. 5 ObZ. Konanie s odbornou starostlivosťou podľa § 135a a § 194 ods. 5 ObZ v sebe zahŕňa aj konanie s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ZKR, avšak nie každé

konanie podľa zákona č. 7/2005 Z. z. dotknutého subjektu musí mať nevyhnutne znaky konania s odbornou starostlivosťou podľa § 135a a § 194 ods. 5 ObZ, keďže povinnosť konania s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ZKR sa týka aj iných subjektov zúčastnených na konkurznom, reštrukturalizačnom a oddlžovacom konaní, ako sú členovia štatutárnych orgánov obchodných spoločností. Výlučne vo vzťahu k členovi štatutárneho orgánu spoločnosti je tento vzťah úpravy konania s odbornou starostlivosťou podľa ObZ a ZKR výstižne definovaný Žitňanskou L. ako dvojsmerný vzťah. (porov. HAVEL, B., ŽITŇANSKÁ, L. ref. 4, s. 185; porov. tiež poznámku č. 359 tamtiež). Je preto nevyhnutné rozlišovať subjekt, vo vzťahu ku ktorému sa posudzuje konanie s odbornou starostlivosťou.

18 § 2 ods. 1 v spojení s § 20 ZoS a § 40 ods. 1 ZKR.

19 § 16 ZoS.

20 § 21 ods. 1 písm. e) ZoS.

21 § 17 ZoS.

22 Trojčlennou skúšobnou komisiou menovanou ministrom spravodlivosti SR. (§ 16 ods. 2 ZoS).

23 V zmysle § 27 ods. 1 ZoS vykonáva dohľad nad činnosťou správcu Ministerstvo spravodlivosti SR. V rámci konkrétneho insolvenčného konania podlieha činnosť správcu dohľadu súdu v zmysle § 41 v spojení s § 131 ZKR.

24 Viac k povinnosti lojality pozri CSACH, K. ref. 1, s. 185 – 186.
Tiež HAVEL, B., ŽITŇANSKÁ, L. ref. 4, s. 5 – 7.

25 § 40 ods. 1 ZKR.

3. Postavenie správcu v konkurze a režim zodpovednosti správcu za škodu

Správca ustanovený v konkurznom konaní obchodnej spoločnosti uznesením súdu je povinný najmä vykonávať správu majetku podliehajúceho konkurzu, speňažovať majetok podliehajúci konkurzu a z dosiahnutého výťažku zo speňaženia tohto majetku uspokojiť spôsobom určeným osobitným zákonom veriteľov úpadcu.²⁵ Cieľom činnosti správcu je najmä ochrana a zachovanie (prípadne i zhodnotenie) majetkových hodnôt úpadcu určených na uspokojenie veriteľov, a to až do ich speňaženia spôsobom predpokladaným zákonom. Hospodárenie s majetkom podliehajúcim konkurzu správca vykonáva tak, aby bol majetok dostatočne ochránený pred poškodením, stratou a zničením či iným znehodnotením a aby výdavky na jeho správu boli vynaložené len v nevyhnutnej miere, v súlade s povinnosťou správcu konať hospodárne. Platí, že správca pri správe majetku podliehajúceho konkurzu nesmie zvýhodniť niektorého z veriteľov alebo uprednostniť osobné záujmy alebo záujmy iných pred spoločným záujmom všetkých veriteľov.²⁶ Uvedená povinnosť tak vylučuje u správcu povinnosť lojality predpokladanú u člena orgánu obchodnej spoločnosti a zohľadňuje účel a cieľ konkurzného konania a prioritovaný kolektívny záujem veriteľov.

Jedným z účinkov vyhlásenia konkurzu na majetok obchodnej spoločnosti je prechod *ex lege* dvoch základných úloh členov štatutárnych orgánov na správcu, a to: a) prechod oprávnenia obchodnej spoločnosti disponovať so svojím majetkom podliehajúcim konkurzu a b) prechod oprávnenia obchodnej spoločnosti konať vo vlastnom mene a na vlastný účet.²⁷ Z uvedeného vyplýva, že vyhlásením konkurzu prechádza na správcu oprávnenie vykonávať práva a plniť povinnosti, ktoré podľa zákona a iných súvisiacich predpisov patria úpadcovi, a to iba pokiaľ ide o nakladanie s majetkom patriacim do majetkovej podstaty úpadcu.

Môžeme konštatovať, že správca sa v dôsledku svojej zákonom uloženou povinnosti definovanej v § 40 ods. 2 ZKR stáva subjektom povinným zo zodpovednosti za škodu, kedy zároveň vstupuje do práv a povinností člena štatutárneho orgánu, avšak iba v rozsahu práv a povinností týkajúcich sa majetku patriaceho do majetkovej podstaty úpadcu a tieto práva a povinnosti v uvedenom rozsahu naňho prechádzajú odo dňa kedy nastali účinky vyhlásenia konkurzu. Správca, ale v zmysle zákonnej dikcie nezodpovedá za škodu ako člen štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti a jeho zodpovednosť sa vzťahuje výlučne na činnosť správcu upravenú osobitným predpisom.

Aplikáciu režimu zodpovednosti člena štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti na správcu explicitne vylučuje § 12 ods. 1 ZoS. Tomu zodpovedajú aj vyššie uvedené rozdiely v miere profesionality pri konaní s odbornou starostlivosťou správcu a člena štatutárneho orgánu spoločnosti. Už rozhodnutím Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo/2123/2001 zo dňa 12. 3. 2003 (R 88/2003) za účinnosti zákona č. 328/1991 Zb., ktorého aplikácia bola totožná v podmienkach právneho poriadku na Slovensku, bolo ustálené, že „*Za škodu vzniklou účastníkum konkursního řízení nebo třetím osobám v důsledku porušení povinnosti uložené správci zákonem (včetně povinnosti provádět funkci řadně a odborně) nebo soudem (buď soudním rozhodnutím anebo opatřením v rámci dohlédací činnosti) v souvislosti s výkonem funkce správce, proto podle § 420 ods. 1 obč. zák. odpovídá správce jako fyzická osoba (advokát, notář, či jiná fyzická osoba) ustanovená soudem, jak to vyplývá z dikce ust. § 8 ods. 1, 2 zákona o konkursu a vyrovnání.*“²⁸ Na zodpovednosť správcu sa vzťahujú ustanovenia zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“) a správca zodpovedá za škodu podľa § 420 ods. 1 OZ.²⁹ Túto zodpovednosť správcu rozširuje aj na zamestnancov správcu a osoby, ktoré poveril vykonaním jednotlivých úkonov správcovskej činnosti § 12 ods. 1 ZoS.

Na uvedené rozhodnutie R 88/2003 obsahovo nadväzuje rozhodnutie R 24/2006, ktoré vyslovilo záver, že konkurzný súd nesie zodpovednosť za nesprávny úradný postup spočívajúci v opomenutí uložiť konkurznému správcovi určitú povinnosť. Uvedené môže byť právne významne pri posudzovaní konania s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ZKR príslušného orgánu pri ukladaní záväzných pokynov správcovi podľa § 84 ods. 1 ZKR.

Postavenie správcu zákon č. 7/2005 Z. z. a rovnako pred jeho účinnosťou zákon č. 328/1991 Zb. koncipuje ako zvláštny procesný subjekt odlišný od úpadcu či od veriteľov úpadcu. Z Uznesenia veľkého senátu trestného kolégia Najvyššieho súdu ČR z 13. 8. 2014, sp. zn. 15Tdo 885/2013 vyplýva, že činnosť správcu v konkurznom konaní je obstaraním vecí všeobecného záujmu.

Najvyšší súd ČR zdôrazňuje, že z obsahu a rozsahu povinností, ktoré sú zákonom uložené správcovi konkurznej podstaty, vyplýva, že ich účelom je zabezpečiť, aby nedochádzalo k poškodeniu alebo bezdôvodnému zvýhodneniu účastníkov týchto vzťahov. Ak by správca porušil svoje povinnosti, s ohľadom na protichodné záujmy presadzované v konkurznom konaní jednotlivými veriteľmi, z ktorých každý chce dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky v čo najvyššej možnej miere, ale tiež pri rešpektovaní záujmov dlžníka by eventuálne hrozilo, že niektorý z veriteľov bude zvýhodnený na úkor iného veriteľa alebo, že bude uprednostňovaný dlžník pred veriteľmi, či naopak. Správca je preto kľúčovou osobou konkurzného konania a bez toho, aby riadne plnil svoje povinnosti, nie je možné dosiahnuť dodržanie zásad konkurzného konania.³⁰

Správca, aj keď na neho prechádza oprávnenie vykonávať práva a plniť povinnosti, ktoré podľa zákona prináležia úpadcovi či členom jeho štatutárneho orgánu, a ktoré súvisia s nakladaním s majetkovou podstatou úpadcu, rovnako ako oprávnenie konať za právnickú osobu, nie je zástupcom úpadcu. To platí aj napriek tomu, že na správcu prešli takmer všetky úpadcove práva a povinnosti týkajúceho sa jeho majetku. Správca nie je ani zástupcom konkurzných veriteľov, aj keď svoju činnosť v zásade vykonáva v ich záujme.³¹ Vo veciach obchodnej spoločnosti, ktoré sa netýkajú jej majetku naďalej koná a vystupuje člen štatutárneho orgánu spoločnosti, v mene a na účet obchodnej spoločnosti, v mene ktorej koná.

Zákonodarcia tak priamo obmedzil rozsah práv a povinností správcu výlučne vo vzťahu k majetku, resp. majetkovej podstate úpadcu. Rozsah a povaha zodpovednostného vzťahu správcu za škodu je iná ako v prípade zodpovednostného vzťahu člena štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti,³² čo okrem iného vyplýva už z vyššie uvedených skutočností, či osobitnej právnej úpravy. Správca je povinný konať s odbornou starostlivosťou pri výkone svojej funkcie, ktorá miera odbornej starostlivosti prevyšuje mieru požadovanej odbornej starostlivosti člena orgánu obchodnej spoločnosti, a to najmä tam, kde to od správcu zákon výslovne vyžaduje. To však nevyklučuje konanie s odbornou starostlivosťou správcu tam, kde to zákonom nie je výslovne vyžadované, najmä pri plnení pokynov príslušného, resp. dotknutého orgánu (napr. zástupcu veriteľov, veriteľského výboru, či súdu).³³ Ďurica, M. uvádza, že konanie s odbornou starostlivosťou je od správcu v konkurze zákonom vyžadované pri nasledovnej činnosti správcu v konkurze:³⁴

- a) preskúmanie prihlásených pohľadávok (§ 32 ods. 1, § 124 ods. 1 ZKR);
- b) preskúmanie podnetu úpadcu k prihláseným pohľadávkam (§ 32 ods. 5, § 124 ods. 3 ZKR);
- c) prepočet sumy prihlásenej v prihláške na eurá (§ 29 ods. 5 v znení účinnom do 1. 1. 2012, § 122 ods. 4 ZKR);
- d) pri zisťovaní, či je pre majetkovú podstatu výhodnejšie ponechať si vec, ktorú úpadca nadobudol s výhradou vlastníctva, alebo ju vrátiť (§ 45a ZKR s účinnosťou od 1. 1. 2016);
- e) pri skúmaní osoby, v prospech ktorej môže svedčiť sporný zápis (§ 78 ods. 1 ZKR);
- f) pri posudzovaní dôkazov tretej osoby o skutočnostiach, pre ktoré má byť sporný majetok zo súpisu vylúčený (§ 78 ods. 2 ZKR);
- g) pri správe majetku a vymáhaní práv (§ 86 ods. 1 a 2 ZKR);
- h) pri hodnotení možnosti na prevádzkovanie podniku (§ 88 v znení účinnom od 1. 1. 2012);
- i) pri navrhovaní spôsobu speňažovania konkurznej podstaty (§ 91 ods. 2 ZKR).

K uvedenému je nevyhnutné doplniť, že zákon síce povinnosť konania s odbornou starostlivosťou od správcu v konkurze explicitne nevyžaduje, avšak z pohľadu výkonu funkcie správcu je možné ju implicitne predpokladať aj pri preskúmaní odporovateľných právnych úkonov dlžníka (§ 57 a nasl. ZKR), vyhotovení súpisu majetku úpadcu (§ 76 ods. 2 ZKR), vylúčení majetku zo súpisu (§ 81 ods. 1 ZKR), neuznání pohľadávky proti podstate (§ 87 ods. 8 ZKR), pri uzatváraní zmlúv (§ 89 ZKR), pri archivácii písomnosti (§ 90 ZKR), pri zostavení rozvrhu a uspokojení veriteľov (§ 96 a nasl. ZKR). Z uvedeného vyplýva, že rozsah uvedených povinností správcu v konkurze konať s odbornou starostlivosťou je podstatne iný, ako rozsah povinností člena štatutárneho orgánu spoločnosti konať s odbornou starostlivosťou.³⁵

Je potrebné uviesť, že aj opomenutie konania správcu s odbornou starostlivosťou, t. j. nielen porušenie správcovi uložených zákonných povinností, či povinností uložených súdom pri konaní správcu, ale aj samotné „nekonanie“ môže viesť k vzniku zodpovednosti správcu za škodu. Uvedenému svedčí aj Nález ÚS SR sp. zn. IV. ÚS 101/2018-133 zo dňa 15. 11. 2018 s. 31 – 32: „V preskúmvanej veci je rozhodujúce to, že ústavne konformný postup správcu predpokladal popretie pohľadávky sťažovateľky, čo sa týka poradia jej uspokojenia, s tým, že ide pohľadávku,

26 ZÁMOŽÍK, J. et al. *Civilné právo procesné. Vykonávacie konanie. Konkurz a reštrukturalizácia. Rozhodcovské konanie. Správne súdnictvo*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2013, s. 223.

27 § 44 ods. 1 ZKR.

28 porov. tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 29Cdo 1662/2007.

29 Uvedenej zodpovednosti správcu podľa § 420 ods. 1 OZ svedčia aj ďalšie rozhodnutia, najmä Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Obo/74/2012 zo dňa 28. 4. 2015, či Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Obo/10/2014 zo dňa 29. 7. 2015.

30 Porov. ŠAMKO, P. *Trestné činy poškodzujúce veriteľov*. Wolters Kluwer SR s. r. o., 2019, s. 281.

31 porov. Rozsudok Najvyšší súd ČR sp. zn. 25Cdo/2123/2001 zo dňa 12. 3. 2003, R 88/2003.

32 Porov. CSACH, K. ref. 1, s. 185.

33 Obdobnú úpravu môžeme nájsť aj v českom zákona č. 182/2006 Sb. o úpadku a spôsoboch jeho řešení (insolvenční zákon) v ust. § 32 ods. 1. (porov. SPRINZ, P., JIRMÁSEK, T., ŘEHÁČEK, O., VRBA, M., ZOUBEK, H. a kol. *Insolvenční zákon. Komentář. 1. vydání*. Praha : C. H. Beck, 2019, s. 89 – 90).

34 ĎURICA, M. ref. 11, s. 31 – 32. Ďurica, M. uvádza aj ďalšie činnosti správcu, pri ktorých sa vyžaduje konanie s odbornou starostlivosťou, tieto sa však netýkajú správcu v konkurze podľa druhej časti ZKR, preto tieto pre potreby tohto príspevku neuvádzame.

35 porov. CSACH, K. ref. 1, s. 185

36 Porov. Nález ÚS SR
sp. zn. IV. ÚS 101/2018-133
zo dňa 15. 11. 2018
s. 31 – 32.

37 ĎURICA, M. ref. 11, s. 32.

38 § 12 ods. 2 ZoS.

39 KRÁLIK, M. *Zákon o správ-
coch. Vyhláška, ktorou sa
vykonávajú niektoré ustano-
venia zákona č. 7/2005 Z. z.
o konkurze a reštruktura-
lizácii. Komentár.* Wolters
Kluwer s. r. o. 2014. s. 43.

40 KRÁLIK, M. ref. 39, s. 43.

ktorá by sa v konkurze mala uspokojovať tak isto, ako podriadené pohľadávky, čo sa však v danom prípade nestalo. Popísaným postupom správcu a následným konaním konkurzného súdu, ktorý inkriminovaný postup správcu v napadnutom uznesení odobril, došlo podľa názoru ústavného súdu k neprípustnému zásahu do práv sťažovateľky, a to minimálne z toho hľadiska, že jej bolo odňaté právo domáhať sa pred nezávislým súdom určenia, že správca vyhodnotil jej spriaznenosť s úpadcom nesprávne.³⁶

Samotné konanie s odbornou starostlivosťou správcu má zároveň povahu liberačného dôvodu pri zodpovednosti správcu za škodu spôsobenú neuspokojením pohľadávok proti podstate (§ 87 ods. 3 a 4 ZKR v znení účinnom do 1. 1. 2012), pri zodpovednosti za škodu, ak došlo k predaju majetku, ktorý nebol vo vlastníctve úpadcu, tretej osobe (§ 93 ods. 3 ZKR), pri zodpovednosti za škodu spôsobenú tým, že správca odporučil reštrukturalizáciu v reštrukturalizačnom posudku, i keď na to neboli splnené predpoklady (§ 109 ods. 5 ZKR).³⁷

Zodpovednosti za škodu sa správca zbaví iba vtedy, ak preukáže, že škode nemohol zabrániť ani pri vynaložení úsilia, ktoré bolo od neho možné požadovať.³⁸ Ide o objektívne možnú odbornú starostlivosť, ktorú bolo možné v danom čase a za daných podmienok spravodlivo od správcu vyžadovať. Liberačným dôvodom nie je subjektívna nemožnosť správcu škodu zabrániť.³⁹

Z dôvodu vylúčenia zodpovednostného režimu člena orgánu obchodnej spoločnosti na správcu, nevzťahujú sa na správcu ani liberačné dôvody uvedené v § 135a ods. 3 a § 194 ods. 7 ObZ. Vzhľadom na režim zodpovednosti správcu za škodu, ktorý sa riadi § 420 ods. 1 OZ je možné subsidiárne použitie § 420 ods. 3 OZ k liberačnému dôvodu podľa § 12 ods. 2 ZoS.

Skutočnosť, že správca bol do konkurzného konania ustanovený súdom ako orgánom štátnej moci neznamená, že za škodu spôsobenú správcom zodpovedá štát. Zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú správcom, alebo osobami, ktoré správca poveril vykonaním jednotlivých úkonov správcovskej činnosti § 12 ods. 3 ZoS explicitne vylučuje.⁴⁰

4. Záver

V príspevku sme porovnali zodpovednosť správcu v konkurze podľa druhej časti ZKR so zodpovednosťou za škodu štatutárnych orgánov kapitálových obchodných spoločností podľa Obchodného zákonníka. Aj keď sa na prvý pohľad, vzhľadom na postavenie správcu ustanoveného v konkurze, jeho úlohy a spôsob konania môže javiť, že plní rovnaké úlohy, aké mal člen orgánu obchodnej spoločnosti do času nastúpenia účinkov ustanovenia správcu konkurznej podstaty a vyhlásenia konkurzu, nejde o správny záver.

Správca konkurznej podstaty tak, ako člen orgánu obchodnej spoločnosti, má povinnosť konať s odbornou starostlivosťou, pričom táto povinnosť správcu pramení z osobitného právneho predpisu (zákon č. 8/2005 Z. z.) a má odlišné znaky a obsah od povinnosti konať s odbornou starostlivosťou člena orgánu obchodnej spoločnosti. Miera profesionality správcu a nároky kladené na odbornú starostlivosť správcu (a to nielen správcu ustanoveného v konkurze) sú podstatne vyššie, ako sú kladené na konanie s odbornou starostlivosťou člena orgánu obchodnej spoločnosti, a to vzhľadom na správcu vykonávanú funkciu a zo zákona vyžadovanú odbornú spôsobilosť či povinnosť ďalšieho vzdelávania správcu, ktoré pri členovi orgánu obchodnej spoločnosti zákonodarca nevyžaduje.

Na základe vyššie uvedených skutočností môžeme tvrdiť, že správca v konkurznom konaní má postavenie *sui generis*, kedy vo veci vyhláseného konkurzu koná v mene a na účet obchodnej spoločnosti, ktorej je správcu, avšak iba vo veciach týkajúcich sa jej majetku, v ostatnom neprechádza na správcu konanie v jej mene a v týchto veciach naďalej koná v mene spoločnosti člen štatutárneho orgánu.

Uvedená skutočnosť, teda konanie v mene a na účet obchodnej spoločnosti vo veciach týkajúcich sa výlučne jej majetku, v prípade vyhláseného konkurzu na jej majetok, ako aj rozsah práv a povinností správcu konkurznej podstaty, a účel konkurzu jednoznačne odlišujú správcu v jeho postavení vo vzťahu k obchodnej spoločnosti od člena štatutárneho orgánu. Preto aj zodpovednosť správcu nemôže byť podriadená režimu zodpovednosti člena orgánu kapitálovej obchodnej spoločnosti podľa § 135a ods. 1 resp. 194 ods. 5 ObZ, a na túto sa vzťahujú

osobitné ustanovenia zákona, kedy správca zodpovedá za škodu podľa § 12 ods. 1 ZoS, s tým, že na zodpovednosť správcu sa vzťahujú príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka. ■

RESUMÉ

Zodpovednosť správcu v konkurze za škodu a jej porovnanie so zodpovednosťou za škodu štatutárnych orgánov kapitálových obchodných spoločností

V príspevku sa autor bližšie zameria na porovnanie zodpovednosti za škodu správcu v konkurze podľa druhej časti ZKR so zodpovednosťou za škodu štatutárnych orgánov kapitálových obchodných spoločností podľa Obchodného zákonníka. Autor zároveň rieši aj povahu a vzájomný vzťah vyššie uvedených právnych predpisov práve v otázke výkladu pojmu konanie s odbornou starostlivosťou správcu podľa § 3 ods. 2 ZoS a jeho odlišenie od konania s odbornou starostlivosťou člena orgánu kapitálovej obchodnej spoločnosti podľa § 135a ods. 1 a 194 ods. 5 ObZ.

SUMMARY

Liability of a Trustee in Bankruptcy for Loss or Damage and Its Comparison with Liability of Companies' Executive Bodies for Loss or Damage

The author in a greater detail focuses on the comparison of liability of a trustee in bankruptcy for loss or damage under Part II of the Act on Bankruptcy and Restructuring with liability of companies' executive bodies for loss or damage arising under the Commercial Code. The author at the same time deals with the nature and mutual relationship between the above mentioned pieces of legislation as regards the interpretation of the term "due professional care when acting as a trustee" under Sec. 3(2) of the Act on Trustees distinct from "due professional care when acting as a member of a company's governing body" under Sec. 135a(1) and Sec. 194(5) of the Commercial Code.

ZUSAMMENFASSUNG

Schadenshaftung des Insolvenzverwalters und deren Vergleich mit Schadenshaftung durch Vertretungsorgane in Kapitalhandelsgesellschaften

Im Beitrag konzentriert sich sein Autor näher auf den Vergleich zwischen der Haftung für Schaden, verursacht durch einen Insolvenzverwalter im Insolvenzverfahren nach dem zweiten Teil des Gesetzes über den Konkurs und Umstrukturierung und der Haftung für Schaden durch ein Vertretungsorgan in Kapitalgesellschaften nach dem Handelsgesetzbuch. Der Autor löst weiter auch den Charakter und das wechselseitige Verhältnis zwischen den vorbezeichneten Rechtsvorschriften bereits in der Frage der Auslegung des Begriffs – handeln mit fachlicher Sorgfalt eines ordentlichen Verwalters nach § 3 Absatz 2 des Gesetzes zum Verbraucherschutz und seine Differenzierung vom Begriff – handeln mit fachlicher Sorgfalt eines ordentlichen Vertretungsmitglieds bei einer Kapitalgesellschaft nach § 135a Absatz 1 und 194 Absatz 5 des Handelsgesetzbuches.

O magickom svete práva a vláde nad časom

doc. JUDr. Zuzana Mlkvá Illýová, PhD.

Svet práva prináša veľa nadprirodzených javov a jedným z nich je vláda nad časom. Magické schopnosti však prinášajú aj zvýšenú dávku zodpovednosti za dôsledky ich využívania, pretože v opačnom prípade to dopadne aj tak, že zákonodarca „vykúzlil“ ex nihilo sedemdesiatšesť dní navyše, s ktorými budeme musieť najbližších desať rokov počítať.

Svet práva v mnohom pripomína rozprávkovú krajinu. Jeho súčasťou sú udalosti, ktoré sa v skutočnosti nikdy nestali, no v tomto svete existujú (právne fikcie) alebo naopak javy, ktoré sa v skutočnosti udiali, ale v rozprávkovom svete práva neexistujú (nulita). Žijú v ňom fiktívne bytosti, ktoré sa nenarodili a predsa sú nesmrteľné (právnické osoby), hovoriace budovy a peniaze (nadácie), nenarodení, ktorí majú práva (*nasciturus*), bezdetní sa v právnej rozprávke stávajú rodičmi (adopcia) a je možné priviesť späť k životu osobu, ktorá už bola v očiach práva mŕtva (zrušenie rozsudku o vyhlásení osoby za mŕtvu). Právne normy majú tiež moc vykúzlilí niečo, čo v skutočnom svete nemá svoje hmotné vyjadrenie (právny inštitút).

Čas plynie tak v skutočnom svete, ako aj v rozprávkovom svete práva, kde tvorí právne významnú skutočnosť. Obzvlášť má trvanie určitej skutočnosti po určitú dobu za následok vznik, zmenu alebo zánik práv či povinností (vydržanie, premlčanie) alebo aj spôsobilosti právne konať. Čas však v oboch svetoch neplynie rovnako. V skutočnom svete predstavuje fyzikálny čas nepriestorové lineárne kontinuum, v ktorom sa udalosti dejú v zjavne nenávratnom poradi, a preto nie je možné sa späť vrátiť do minulosti. Zároveň v skutočnom svete (na planéte Zem) platí, že čas plynie pre všetkých rovnako a predstavuje tak objektívnu veličinu. V rozprávkovom svete práva je však čas relatívnejší ako v Einsteinoých teóriách. Už v čase starobylého učeného práva napríklad platili zásady, že čas neplynie pre nevedomých (*ignoranti non currit tempus*)

a ani proti kráľovi v pozícii sudcu (*nullum tempus occurrit regi*). Aj dnes je možné v čarovnom svete práva s časom oveľa voľnejšie narábať ako v skutočnom svete – je možné čas pretočiť naspäť (odpustenie zmeškania lehoty), cestovať v čase do minulosti a dávať príkazy (rektraktivita), vrátiť čas späť a kúzlom zrušiť všetko, čo sa udialo (odstúpenie od zmluvy s účinkom *ex tunc*), zastaviť jeho plynutie (spôčívanie lehoty) alebo vrátiť veci do pôvodného stavu vymazaním nejakej udalosti, ktorá sa v minulosti v rozprávkovom svete práva stala (*restitutio in integrum*).

Doc. JUDr. Zuzana Mlkvá Illýová, PhD.

ukončila Právnickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave v roku 2013. Na rovnakej fakulte získala v roku 2016 akademický titul

„PhD“. V roku 2017 ukončila dvojročné postgraduálne štúdium „British Law Centre“ zamerané na anglické právo a právo EÚ. V roku 2018 získala akademický titul „JUDr“

na Právnickej fakulte UK v Bratislave a roku 2020 získala vedecko-pedagogický titul „docent“ rovnako na Právnickej fakulte UK v Bratislave. Pôsobí ako vysokoškolská pedagógka na Právnickej fakulte UK v Bratislave a je riaditeľkou Ústavu klinického právneho vzdelávania. Ako advokátka pôsobí aj v právnej praxi s primárnym zameraním na trestné právo, občianske právo a rodinné právo. Je členkou disciplinárnej komisie Slovenskej advokátskej komory.

V rozprávkovom svete práva je taktiež možné vytvoriť deň, ktorý má iba dvadsaťtri hodín (nariadenie vlády č. 46/2017 Z. z. o zavedení letného času v rokoch 2017 až 2021).

O tom, ako v rozprávkovom svete práva čas plynie, resp. či vôbec plynie, nerozhodujú ako v skutočnom svete objektívne zákony prírody, ale zákonodarca, ktorý je v tomto smere takmer všemohúci. Túto moc je však potrebné použiť veľmi obozretne, lebo zásah do časového kontinua právneho sveta síce nevytvorí časopriestorové trhliny ako v niektorých vedecko-fantastických románoch, ale aj tak má závažné dôsledky. O tom sa mohol presvedčiť aj slovenský zákonodarca, ktorý svoju moc nad časom v plnej miere demonštroval prijatím zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

Tento zákon prijali poslanci Národnej rady Slovenskej republiky v rámci prvej vlny pandémie COVID-19 ako nástroj na zníženie mobility obyvateľstva. Pokiaľ ide o vládu nad časom, zákonodarca ukázal doteraz nevídané kúzlo, ktoré si v ďalšom texte bližšie priblížime.

V prvom paragrafe je uvedené nasledovné ustanovenie:

„Lehoty ustanovené právnymi predpismi v súkromnoprávných vzťahoch na uplatňovanie alebo bránenie práv na súde, uplynutím ktorých by došlo k premĺčaniu alebo k zániku práva,

a) v čase odo dňa účinnosti tohto zákona do 30. apríla 2020 neplynú,

b) ktoré uplynuli po 12. marci 2020 do dňa účinnosti tohto zákona, sa neskončia skôr ako za 30 dní po nadobudnutí účinnosti tohto zákona.“

Magická moc citovaného ustanovenia sa prejavila tým, že úplne pozastavila (prerušila) plynutie všetkých hmotnoprávných lehôt v súkromnoprávných vzťahoch, a to odo dňa účinnosti tohto zákona (t. j. od 27. marca 2020) až do 30. apríla 2020. Zákonodarca presne nevymedzil, čo považuje za súkromnoprávne vzťahy. Z dôvodovej správy sa dozvedáme, že má ísť o právne vzťahy vznikajúce podľa predpisov súkromného práva najmä Občianskeho zákonníka a Obchodného zákonníka.² Otázne preto je, či sa prerušenie plynutia lehôt dotklo napríklad aj oblasti pracovnoprávných vzťahov, keďže celé pracovné právo je v teórii práva považované za hybridné právne odvetvie stojace na pomedzí súkromného a verejného práva.

Účel prijatej právnej úpravy ozrejmila dôvodová správa nasledovne: *„Toto opatrenie môže prispieť k tomu, aby občania a podnikatelia nemuseli nevyhnutne vykonávať úkony potrebné pre uplatňovanie ich práv v súkromnoprávných vzťahoch v čase pandémie bez obavy, že by prišli o svoje práva v dôsledku premĺčania alebo preklúzie.“*³ V kontexte takto vymedzeného účelu je však otázne, či zákonodarca nezasiahol do súkromnoprávných vzťahov spôsobom, ktorý sledovaný cieľ síce naplnil, no bez zrejmeého dôvodu vniesol právnu neistotu a interpretačné problémy do právnych vzťahov aj do najbližších rokov.

Pre naplnenie účelu prijatia tohto zákona, ktorým bolo zníženie mobility obyvateľstva v rámci konkrétneho časového úseku (od 27. 3. do 30. 4. 2020), by postačovalo jednoduché posunutie konca hmotnoprávných lehôt v súkromnoprávných vzťahov. Týmto spôsobom by lehoty, ktorých koniec by pripadol na obdobie od 27. marca do 30. apríla uplynuli po 30. apríli. V praxi by teda tieto lehoty uplynuli 4. mája 2020, keďže na prvého mája pripadol štátny sviatok a 2. a 3. mája bol víkend, čo spôsobilo posunutie konca lehoty na najbližší pracovný deň. Zákonodarcom zvolený legislatívny spôsob však plynutie lehôt dočasne úplne prerušil. Tým vznikol právny stav, kedy počas roka 2020 po dobu tridsiatich piatich dní neplynula v súkromnoprávných vzťahoch žiadna premĺčacia ani prekluzívna lehota. Uvedené sa týka lehôt tak objektívnych ako aj subjektívnych. Pre lepšiu ilustráciu možno uviesť napríklad situáciu, pri ktorej subjektívna lehota pri práve na náhradu škody začala plynúť 1. 7. 2018. Táto lehota v dôsledku prijatého zákona neuplynula (ako by sa dalo všeobecne očakávať) 1. 7. 2020, ale uplynula až o 35 dní neskôr, t. j. 5. 8. 2020.

Uvedený zákon zároveň obsahuje retroaktívne pôsobiace ustanovenie, ktoré „vzkriesilo“ už uplynuté lehoty po 12. marci 2020 s tým, že tieto sa neskončili skôr ako 30 dní po nadobudnutí účinnosti tohto zákona (t. j. dňa 26. apríla 2020, čo je nedeľa). Netreba azda upozorňovať, že takéto ustanovenie je v rozpore s požiadavkou predvídateľnosti pôsobenia právnych noriem (resp. princípom legitímnych očakávaní) a taktiež v rozpore so zásadou právnej istoty. Predstavme si situáciu, že dňa 16. marca 2020 uplynula trojročná premĺčacia lehota na uplatnenie nároku na zaplatenie sumy 20 000 eur. Od 17. marca 2020 bol dlžník v prípade súdneho sporu v pozícii, kedy sa mohol nároku zo strany veriteľa úspešne brániť kvalifikovaným uplatnením

1 Dôvodová správa k zákonu č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

2 Tamže.

námietky premlčania. Prijatím zákona č. 62/2020 Z. z. sa jeho hmotnoprávna pozícia výrazne zhoršila, keďže sa dozvedel, že premlčaný nárok veriteľa vlastne premlčaný nie je a minimálne do 26. apríla 2020 ani nebude. Ak by si teda veriteľ uplatnil svoje právo voči dlžníkovi na súde napríklad 18. 3. 2020, mohol by dlžník za normálnych okolností účinne vzniesť v súdnom konaní námietku premlčania. V dôsledku prijatej právnej úpravy by tak však urobiť nemohol, hoci bol po 16. marci 2020 v legitímnom presvedčení, že k premlčaniu nároku veriteľa už došlo.

Obzvlášť problematická je aj zvolená formulácia, že dané lehoty „sa neskončia skôr ako za 30 dní po nadobudnutí účinnosti tohto zákona“. Keďže zákon č. 62/2020 Z. z. nadobudol účinnosť 27. marca 2020, tridsaťdňová lehota uplynula 26. apríla 2020. Zákonodarca však uvedeným ustanovením hovorí, že lehoty sa nekončia „skôr“ ako v tento deň, ale neponúka žiadnu odpoveď na to, kedy teda uplynú. Pripomíname, že ide o lehoty, ktoré už technicky „uplynuli“, preto sa posúva len ich koniec a o „plynutie“ hovorí ani možné nie je. Má koniec lehoty pripadnúť na 26. apríla 2020? V tomto prípade, pretože je to nedeľa, by mali všetky „zákonom vzkriesené“ lehoty skončiť 27. apríla 2020 (pondelok). Tu sa však dostáva uvedená interpretácia do konfliktu s písmenom a) tohto ustanovenia zákona, ktoré jasne hovorí, že „v čase odo dňa účinnosti tohto zákona do 30. apríla 2020 neplynú“. Ak žiadne lehoty neplynú, môžu vôbec skončiť skôr ako 30. apríla 2020? Ak by sme prijali túto interpretáciu, tak by všetky „vzkriesené“ lehoty museli uplynúť až 4. mája 2020, pretože 1. mája je sviatok, 2. a 3. mája pripadá na víkend, takže najbližší pracovný deň po 30. apríli je až 4. máj 2020.

Svoju moc nad časom zákonodarca následne využil opäť začiatkom roka 2021 pri zhoršení epidemiologickej situácie. Prijatím zákona č. 9/2021 Z. z. novelizoval už vyššie spomínaný zákon č. 62/2020 Z. z. tým spôsobom, že doň (okrem iných ustanovení) doplnil § 8 v nasledovnom znení:

„Lehoty ustanovené právnymi predpismi v súkromnoprávných vzťahoch na uplatňovanie alebo bránenie práv na súde, uplynutím ktorých by došlo k premlčaniu alebo k zániku práva,

*a) v čase **odo dňa účinnosti tohto zákona** do 28. februára 2021 neplynú,*

*b) ktoré uplynuli po 31. decembri 2020 do dňa účinnosti tohto zákona, sa neskončia skôr ako za 30 dní **po nadobudnutí účinnosti tohto zákona.**“*

Okrem všetkých interpretačných problémov, na ktoré sme upozornili v súvislosti s § 1 tohto zákona pribudli ďalšie. Striktným gramatickým výkladom uvedených ustanovení by sme totiž dospeli k „pre niekoho, šokujúcemu záveru, že všetky hmotnoprávne lehoty neplynuli od 27. marca 2020 až do 28. februára 2021. Citovaný § 8, ktorý doslova hovorí o účinnosti „tohto zákona“ je súčasťou zákona č. 62/2020 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť 27. marca 2020. Tento záver podporuje aj skutočnosť, že tento právny predpis používa v § 1 identické slovné spojenie („od účinnosti tohto zákona“), pri ktorom mal zákonodarca nesporne na mysli práve dátum 27. marca 2020, kedy tento právny predpis nadobudol účinnosť. Uvedenou interpretáciou však dospejeme k pomerne absurdnému právnemu záveru, že všetky hmotnoprávne lehoty v súkromnoprávných vzťahoch neplynuli po dobu jedenástich mesiacov. Ustanovenie § 8 písm. b) by sa týmto výkladom stalo neaplikovateľným, resp. jeho dôslednou aplikáciou by lehoty, ktoré mali uplynúť po 31. 12. 2020 uplynuli späť po 30. dňoch od nadobudnutia účinnosti zákona č. 62/2020 Z. z., t. j. k 26. aprílu 2020.

V prípadoch, ak gramatický výklad vedie k zjavne nelogickej interpretácii zákona je nutné aplikovať teleologický výklad a v rámci neho vziať do úvahy účel zákona a úmysel zákonodarcu. Cieľom prijatej právnej úpravy podľa všetkého nebolo pozastaviť plynutie lehôt od účinnosti zákona č. 62/2020 Z. z., ale iba od účinnosti novely zákona č. 9/2021 Z. z., t. j. od 19. januára 2021. Pre takúto interpretáciu je však nevyhnutné pripustiť, že sa tie isté slová v rámci jedného právneho predpisu musia vykladať dvoma rôznymi spôsobmi. Spojenie „od účinnosti tohto zákona“ v § 1 zákona č. 62/2020 Z. z. odkazuje na dátum 27. marec 2020 a identické slová v § 8 je potrebné interpretovať ako odkazujúce na 19. január 2021.

Hmotnoprávne lehoty v súkromnoprávných vzťahoch počas druhej vlny pandémie v roku 2021 neplynuli po dobu štyridsaťjeden dní. Súborne teda tieto lehoty počas prvej aj druhej vlny pandémie neplynuli dokopy sedemdesiatšesť dní. Je preto zrejme, že aj keď sa epidemiologická situácia zlepší a život sa postupne vráti do zabehnutých koľají, budú nám spomienky na pandémiu pripomínať minimálne nejasnosti v počítaní hmotnoprávných lehôt v najbližších rokoch.

V prípade veľkého množstva hmotnoprávných lehôt, ktoré začali plynúť pred 27. marcom 2020, je nutné ich koniec posunúť o sedemdesiatšesť dní. Týka sa to všetkých dvojročných lehôt

(napr. subjektívna lehota pri náhrade škody, či bezdôvodnom obohatení), trojročných (napr. všeobecná premlčacia lehota v občianskom zákonníku), štvorročných (napr. všeobecná premlčacia lehota v obchodnoprávných vzťahoch) a desaťročných (napr. uznanie dlhu, nároky priznané súdnym rozhodnutím, objektívna lehota pri bezdôvodnom obohatení, či náhrade škody v prípade úmyslu). Vo všetkých týchto prípadoch, teda až po dobu desiatich rokov je nutné brať do úvahy, že sa k uvedeným lehotám musí pripočítať „extra“ sedemdesiatšesť dní. Otázne je, či si tieto dôsledky zákonodarca uvedomoval pri prijímaní tohto zákona alebo ide o neželanú a nedomyšlenú negatívnu externalitu uponáhľanej právnej úpravy.

Svet práva prináša veľa nadprirodzených javov. Jedným z nich je vláda nad časom. Magické schopnosti však prinášajú aj zvýšenú dávku zodpovednosti za dôsledky ich využívania, pretože v opačnom prípade to dopadne aj tak, že zákonodarca vykúzlil *ex nihilo* sedemdesiatšesť dní navyše, s ktorými budeme musieť najbližších desať rokov v rámci rozprávkového sveta práva počítať. ■

Táto práca bola podporená Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy č. APVV-18-0417.

RESUMÉ

O magickom svete práva a vláde nad časom

Príspevok poukazuje na viaceré interpretačné problémy zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením n777ebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii. Zákon bol prijatý z dôvodu nepriaznivej epidemiologickej situácie a došlo ním, okrem iného, aj k pozastaveniu (prerušeniu) plynutia všetkých hmotnoprávných lehôt v súkromnoprávných vzťahoch. Ad absurdum je výkladom tohto zákona možné dospieť aj k záveru, že hmotnoprávne lehoty v súkromnoprávných vzťahoch neplynuli po dobu jedenástich mesiacov.

SUMMARY

Magical World of Law and the Dominance over the Time

The article highlights several problems of interpreting Act No. 62/2020 Coll. on Certain Emergency Measures in Relation to the Spread of the Dangerous Contagious Human Disease COVID-19 and in the Judiciary. The Act was adopted due to the unfavourable epidemiological situation and it *inter alia* resulted in the suspension of all substantive limitation periods in private law relationships. Ad absurdum, interpretation of this Act also leads to the conclusion that substantive time limits in private law relationships were suspended for eleven months.

ZUSAMMENFASSUNG

Über die magische Welt des Rechtes und die Herrschaft über die Zeit

Im Beitrag wird auf mehrere Schwierigkeiten bei der Auslegung des Gesetzes Nr. 62/2020 der Gesetzssammlung über einige außerordentliche Maßnahmen in Zusammenhang mit der Ausbreitung der gefährlichen ansteckenden menschlichen Erkrankung an COVID-19 und in der Justiz, hingewiesen. Das Gesetz ist wegen der ungünstigen epidemiologischen Lage erlassen worden und durch dieses Gesetz ist nebst anderem zur Einstellung (Unterbrechung) der Laufzeit sämtlicher materiell-rechtlichen Fristen in privatrechtlichen Verhältnissen gekommen. Ad absurdum kann man durch die Auslegung dieses Gesetzes zur Schlussfolgerung kommen, dass die materiell-rechtlichen Fristen in privatrechtlichen Verhältnissen innerhalb von elf Monaten nicht gelaufen sind.

Z ROZHODNUTÍ NAJvyššieho súdu SR

Nárok veriteľa na zaplatenie zmluvných úrokov po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru

Dojednanie, ktorým sa dlžník – spotrebiteľ zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Takéto dojednanie je teda porušením § 53 ods. 1 OZ. V prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.

Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/172/2020 zo dňa 29. apríla 2021

Dotknuté ustanovenia:

- § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb.
- § 497, § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka č. 513/1991 Zb.

Okresný súd rozsudkom zamietol žalobu banky v časti o zaplatenie zmluvného úroku vyplývajúceho z úverovej zmluvy, ktorý si banka uplatnila za obdobie po zosplatnení úveru. Vychádzal pritom z názoru, že veriteľovi patria úroky len do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania. Krajský súd rozsudok okresného súdu potvrdil.

Žalobca v dovolaní odôvodnenom podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP argumentoval tým, že nárok na zaplatenie zmluvného úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení, pričom túto otázku považoval za dosiaľ neriešenú dovolacím súdom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel po preskúmaní veci k záveru, že dovolanie je dôvodné, v dôsledku čoho zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu aj súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Z odôvodnenia:

Právne účinky dovolania nastávajú podaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku. Prípustnosť dovolania treba preto posudzovať podľa stavu v čase jeho podania. V posudzovanej veci žalobca zdefinoval relevantnú právnu otázku, ktorá v čase podania dovolania ešte nebola dovolacím súdom vyriešená. Na tom, že jeho dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1

písm. b) CSP nemení nič skutočnosť, že v čase po jeho podaní už Najvyšší súd predmetnú otázku riešil, a to rozhodnutím z 16. 6. 2020 sp. zn. 5Cdo/42/2020.

V predmetnom rozhodnutí dovolací súd v okolnostiach podobných tejto veci najskôr uviedol, že otázka (ne)možnosti kumulácie zmluvných úrokov a úrokov z omeškania po zosplatení úverovej zmluvy, kde jednou zo zmluvných strán je spotrebiteľ, je predmetom dlhodobej diskusie odbornej verejnosti, nakoľko jednoznačné legislatívne riešenie, ktoré by sa výslovne k problematike vyjadriло, absentuje.

Zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka či zákona o spotrebiteľských úveroch nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Obchodný zákonník ani Občiansky zákonník nemodifikuje moment trvania záväzku platiť úrok ani jeho výšku v prípade omeškania dlžníka s platením úveru ani v prospech dlžníka, ani v prospech veriteľa.

Za situácie, že dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, v dôsledku čoho došlo k jeho zosplateniu veriteľom, je nutné dospieť k záveru, že neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplatom za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za ne získanou dlžník disponuje, zmluvné povinnosti porušil a z porušenia povinností profitovať nemôže, keďže zmluvné úroky sú spravidla vyššie ako úroky z omeškania.

Zosplatenie je inštitút slúžiaci ochrane veriteľa; podstata úverového vzťahu a jeho existencia zostáva zachovaná. Veriteľ nemá peňažné prostriedky, patrí mu za ne dohodnutá odmena. Záväzok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškanie k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania. Inak povedané, dlžníkovi zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednania, t. j. veriteľovi patrí úrok v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo.

Pre spotrebiteľa je však nevýhodné, aby platil úroky až do zaplatenia istiny. Dojednanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplatenia istiny, jeho postavenie zhorší. Pokiaľ by totiž spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel v dôsledku vyhlásenia predčasnej doby splatnosti úveru platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny, zaplatil by v konečnom dôsledku sumu neprimerane vysokú ako náhradu za poskytnutie peňazí. Dohodnuté úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, tzn., že jej výška musí byť stanovená v čase uzatvorenia zmluvy o úvere. Dlžník teda presne vie, koľko bude povinný za poskytnuté peniaze veriteľovi zaplatiť.

Túto vedomosť však dlžník – spotrebiteľ nemá v prípade dojednania, ktoré umožňuje navyšovanie tejto ceny bez jej presného ohraničenia. Keďže spotrebiteľ nevie predpokladať časový úsek svojho omeškania, nie je možné ani určiť celkovú výšku zmluvného úroku, ktorý sa môže bez fixného ohraničenia navyšovať neobmedzene. Takto stanovená cena teda nie je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne. Z tohto dôvodu potom dojednanie, ktorým sa dlžník – spotrebiteľ zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Takéto dojednanie je teda porušením § 53 ods. 1 OZ.¹

Na druhej strane postavenie veriteľa sa aj bez uvedeného dojednania nezhorší, pretože v prípade, ak mu v dôsledku nesplatenia úveru v dohodnutej dobe vznikne škoda, jeho právo zostáva zachované, pravda po zohľadnení zaplatených úrokov z omeškania, ktoré plnia funkciu paušalizovanej náhrady škody.

Najvyšší súd na základe vyššie uvedeného dospel k záveru, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: **JUDr. Zuzana Fabianová, Ph.D.**
advokátka

¹ § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka:
Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Z JUDIKATÚRY SÚDNEHO DVORA EURÓPSKEJ ÚNIE

Disciplinárne konanie voči advokátovi a právo Európskej únie

Článok 10 ods. 6 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/123/ES z 12. decembra 2006 o službách na vnútornom trhu sa má vykladať v tom zmysle, že nemá za následok uplatniteľnosť článku 47 Charty základných práv Európskej únie na odvolacie konanie začaté verejným orgánom pred disciplinárnym súdom advokátskej komory, ktorého cieľom je dosiahnuť zrušenie rozhodnutia, ktorým disciplinárny zástupca ukončil vyšetrovanie vedené voči advokátovi po tom, čo dospel k záveru, že nedošlo k disciplinárnemu previneniu, ktoré možno pripísať tomuto advokátovi, a v prípade zrušenia tohto rozhodnutia vrátenie spisu tomuto disciplinárnemu zástupcovi.

*Rozsudok Súdneho dvora z 13. januára 2022 vo veci C-55/20,
Minister Sprawiedliwości – ECLI:EU:C:2022:6*

Podľa poľskej právnej úpravy je disciplinárne konanie voči advokátovi v rukách orgánov miestnej advokátskej komory, konkrétne v rukách disciplinárneho súdu a disciplinárneho zástupcu, ktorých volí zhromaždenie miestnej advokátskej komory. Disciplinárny zástupca môže okrem iného rozhodnúť o nezačatí disciplinárneho konania, alebo o zastavení disciplinárneho konania. Voči tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie na disciplinárny súd miestnej advokátskej komory, ktorý v takom prípade rozhoduje ako druhostupňový orgán s konečnou platnosťou.

V zmysle doterajšej judikatúry trestného senátu poľského Najvyššieho súdu (ďalej len „NS“) nebolo možné použiť voči rozhodnutiu disciplinárneho súdu miestnej advokátskej komory potvrdzujúcemu rozhodnutie disciplinárneho zástupcu nezačať disciplinárne konanie kasačný opravný prostriedok pred NS, keďže tento prichádza do úvahy len voči druhostupňovým rozhodnutiam vyššieho disciplinárneho súdu advokátskej komory. Disciplinárny senát NS, ktorý vznikol v rámci mohutne kritizovanej reformy súdnictva v Poľsku, však zaujal iný postoj. V rozsudku z roku 2019 vyhlásil kasačný opravný prostriedok proti rozhodnutiu disciplinárneho súdu miestnej advokátskej komory potvrdzujúcemu rozhodnutie disciplinárneho zástupcu nezačať disciplinárne konanie za prípustný. To v konečnom dôsledku znamená umožnenie kontroly zo strany disciplinárneho senátu NS voči rozhodnutiam disciplinárnych súdov miestnych advokátskych komôr o nezačatí disciplinárneho konania voči konkrétnym advokátom. A to všetko v situácii, keď Súdny dvor Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) v rozsudku v spojených veciach C-585/18, C-624/18 a C-625/18¹ označil disciplinárny senát NS za súd, ktorý nie je nezávislý a nestranný v zmysle článku 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“). Rovnaký názor následne vyslovil aj poľský NS v rozsudku z 5. decembra 2019.

Na nebezpečenstvo takejto situácie poukazuje aj prípad advokáta, v súvislosti s ktorým boli položené prejudiciálne otázky Súdnemu dvoru. Ide o advokáta zastupujúceho Donalda Tuska,

¹ Rozsudok Súdneho dvora z 19. novembra 2019 v spojených veciach C-585/18, C-624/18 a C-625/18, ECLI:EU:C:2019:982.

bývalého predsedu Európskej rady, ktorý v súvislosti s týmto klientom mal niekoľko verejných vyjadrení o možnosti obvinenia jeho klienta zo spáchania trestného činu. Podľa štátneho prokurátora mal advokát týmito vyhláseniami prekročiť hranice slobody prejavu, keďže tieto vyjadrenia mali obsahovať bezprávne vyhrážky smerujúce voči poľskému ministrovi spravodlivosti. Z tohto dôvodu požiadal štátny prokurátor ešte v roku 2017 disciplinárneho zástupcu advokátskej komory vo Varšave, aby začal disciplinárne konanie proti advokátovi. Disciplinárny zástupca najprv odmietol začať disciplinárne konanie, avšak disciplinárny súd advokátskej komory vo Varšave toto rozhodnutie zrušil na základe opravného prostriedku štátneho prokurátora. Následne disciplinárny zástupca síce začal disciplinárne konanie, ale ukončil ho rozhodnutím, že nedošlo k disciplinárnemu previneniu. Toto rozhodnutie disciplinárneho zástupcu bolo znovu predmetom konania pred disciplinárnym súdom advokátskej komory vo Varšave na základe opravných prostriedkov podaných ministrom spravodlivosti a štátnym prokurátorom. Disciplinárny súd opäť zrušil rozhodnutie disciplinárneho zástupcu. Následne disciplinárny zástupca opätovne vydal rozhodnutie o ukončení disciplinárneho konania z dôvodu, že neexistujú skutočnosti zakladajúce disciplinárne previnenie zo strany dotknutého advokáta. Aj toto rozhodnutie bolo napadnuté opravným prostriedkom, tentoraz zo strany ministra spravodlivosti a práve v rámci konania pred disciplinárnym súdom advokátskej komory vo Varšave o tomto opravnom prostriedku voči rozhodnutiu disciplinárneho zástupcu boli položené Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky smerujúce k výkladu smernice 2006/123 o službách na vnútornom trhu (ďalej len „smernica 2006/123“) a článku 47 Charty upravujúcej právo na účinný prostriedok nápravy.

Predtým, ako sa Súdny dvor dostal k odpovedi na prejudiciálne otázky, musel sa najprv vysporiadať so zaradením disciplinárneho súdu advokátskej komory vo Varšave pod pojem súdny orgán oprávnený predložiť Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky v zmysle článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“). Podľa poľskej vlády totiž tento orgán advokátskej komory nevykonáva spravodlivosť v mene Poľskej republiky ako súdny orgán v zmysle poľskej ústavy a nespĺňa podmienku nezávislosti.

V tejto súvislosti Súdny dvor pripomenul svoju konštantnú judikatúru týkajúcu sa pojmu súdny orgán v zmysle článku 267 ZFEÚ. Takýto orgán musí mať zákonný základ svojej existencie, musí byť trvalý, musí mať povinnú jurisdikciu, konanie pred ním musí mať kontradiktórnu povahu, v konaní musí uplatňovať právne normy a musí byť nezávislý. Súdny dvor tiež pripomenul, že otázka, či orgán predstavuje súdny orgán v zmysle článku 267 ZFEÚ patrí výlučne do pôsobnosti práva Únie. Nie je teda rozhodujúce, ako daný orgán vníma ústava členského štátu.

V prípade disciplinárneho súdu advokátskej komory vo Varšave bolo sporné najmä splnenie podmienky nezávislosti. Súdny dvor zopakoval svoj názor, že pojem nezávislosť má dva aspekty. Prvým je vonkajší aspekt vyžadujúci, aby dotknutý orgán vykonával svoje úlohy úplne samostatne, nikomu hierarchicky nepodliehal a od nikoho neprijímal príkazy alebo inštrukcie, bez ohľadu na ich pôvod, čím je chránený pred vonkajšími zásahmi alebo tlakmi, ktoré by mohli ohroziť nezávislosť rozhodovania jeho členov a ovplyvniť ich rozhodnutie. Druhým je vnútorný aspekt súvisiaci s pojmom nestrannosť a požiadavkou rovnakého odstupu od účastníkov konania a ich záujmov vo vzťahu k predmetu sporu. Podľa Súdneho dvora disciplinárny súd advokátskej komory vo Varšave spĺňa aj túto požiadavku nezávislosti a to bez ohľadu na to, že členovia tohto disciplinárneho súdu sú volení kolégiom advokátov zapísaných do zoznamu dotknutej advokátskej komory a že to isté kolégium ich môže aj opätovne voliť, prípadne aj odvolať pred skončením funkčného obdobia. Podľa Súdneho dvora táto skutočnosť v zásade nemôže otvoriť cestu tlakom, alebo akýmkoľvek priamym alebo nepriamym zásahom zvonku zo strany orgánov mimo tejto profesijnej komory, ktorý by mohol zasahovať do výkonu zverených súdnych úloh.

Zo znenia prejudiciálnych otázok je evidentné, že smernica 2006/123 mala slúžiť len na otvorenie cesty k použitiu článku 47 Charty, optikou ktorého by sa skúmala možnosť kontroly disciplinárneho senátu NS voči rozhodnutiam disciplinárných súdov miestnych advokátskych komôr potvrdzujúcich rozhodnutie disciplinárneho zástupcu nezačať disciplinárne konanie voči konkrétnemu advokátovi. Charta je totiž aplikovateľná len v prípade, ak konanie, ktoré sa vedie pred vnútroštátnym súdom, má súvis s právom Únie. Tento súvis mala v prípade konania pred disciplinárnym súdom advokátskej komory vo Varšave zabezpečiť práve smernica 2006/123.

Súdny dvor pripomenul, že smernica 2006/123 sa vzťahuje aj na služby právneho poradenstva aj v prípade, ak ide o čisto vnútroštátnu situáciu, keď sa všetky relevantné okolnosti obmedzujú na vnútroštátnu sféru jediného členského štátu. V zmysle článku 10 ods. 6 smernice 2006/123

musí byť každé rozhodnutie príslušných orgánov vrátane zamietnutia či odňatia povolenia na výkon služby riadne odôvodnené a musí existovať možnosť preskúmať ho súdom, alebo iným odvolacím orgánom. Niet pochýb o tom, že sa uvedené ustanovenie smernice vzťahuje aj na právnu úpravu podmieňujúcu výkon advokátskej činnosti predchádzajúcemu zápisu do zoznamu advokátskej komory. Rovnako treba pripustiť, že rozhodnutie orgánu verejnej moci nariaďujúce výmaz zo zoznamu advokátskej komory v zásade predstavuje odňatie povolenia v zmysle článku 10 ods. 6 smernice 2006/123. Ak teda disciplinárny súd advokátskej komory prijíma disciplinárne rozhodnutia o vylúčení advokáta z advokátskej komory, tak ide o odňatie povolenia v zmysle článku 10 ods. 6 smernice 2006/123, čo by zakladalo aj použiteľnosť článku 47 Charty. Lenže v konaní, v súvislosti s ktorým boli položené prejudiciálne otázky, nemôže byť výsledkom rozhodnutie o výmaze advokáta zo zoznamu advokátov, a teda odňatie povolenia v zmysle článku 10 ods. 6 smernice 2006/123. Vnútroštátny súd v tomto konaní môže rozhodnúť len o potvrdení rozhodnutia disciplinárneho zástupcu nepokračovať v disciplinárnom konaní proti dotknutému advokátovi, alebo o zrušení tohto rozhodnutia disciplinárneho zástupcu. Dotknutý advokát nie je v tomto štádiu ani účastníkom konania pred vnútroštátnym súdom. Z uvedeného vyplýva, že v konaní, ktoré sa aktuálne vedie pred vnútroštátnym súdom, sa neuplatňuje článok 10 ods. 6 smernice 2006/123 a v dôsledku toho nemôže ani dôjsť k uplatneniu článku 47 Charty.

Disciplinárny súd advokátskej komory vo Varšave teda síce získal potvrdenie, že je oprávnený klásť Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky, ale odpoveď, ktorú v tomto prípade získal od Súdneho dvora, mu nepomohla riešiť pochybnosti, ktoré má vo vzťahu k disciplinárnemu senátu NS.

Rozhodnutie spracovala: **doc. JUDr. Martina Jánošíková, Ph.D.**

*Ústav medzinárodného práva a európskeho práva
UPJŠ v Košiciach, Právnická fakulta*

Advokácia v spomienkach advokátov

Predsedníctvo SAK dáva do pozornosti všetkým advokátom, že v knižnici komory sú k dispozícii posledné výtlačky **reprezentatívnej veľkoformátovej publikácie v tvrdej väzbe**, ktorá na vyše 300 stranách formou rozhovorov s kolegami advokátmi mapuje dianie v advokácii v časovom horizonte od začiatku 70. rokov minulého storočia až po dnešok.

Zvýhodnená cena pre advokátov 10 eur

Kontakt: PhDr. Ondrišová, tel.: 0903 600 805, ondrisova@sak.sk

Aktuálne udalosti

Ministerstvo spravodlivosti pripravuje návrh reformy prípravného konania

Dňa 17. 2. 2022 sa na MS SR konalo predstavenie návrhu zmien prípravného konania v trestných veciach. Téma sa komora venuje dlhodobo, avšak k príprave návrhu sme neboli prizvaní. Návrhom novely sa zaoberala pracovná skupina SAK pre trestné právo, ktorá pripravila koncepcné stanovisko – v plnom znení dostupné na www.sak.sk v časti *Aktuality*. Komora víta skrátenie základnej lehoty väzby na 3 mesiace tak, ako bolo zo strany komory dlhodobo navrhované, no veľmi citlivo vnímame snahy o posilnenie postavenia mocenských zložiek štátu na úkor práv občanov a obhajoby tak, ako sú garantované ústavou, ako aj medzinárodnými záväzkami, ktorými je Slovenská republika viazaná. Vzhľadom na to, že naša krajina má bohaté skúsenosti so zneužívaním trestného práva, o to prísnejšie treba pristupovať k oslabovaniu práv občanov na úkor štátu. Pozorne budeme sledovať ďalší vývoj a znenie návrhu predložené do medzirezortného pripomienkového konania.

SAK sa podieľa na tvorbe správy EK o stave právneho štátu

Už tretí rok sme súčasťou hodnotenia úrovne právneho štátu na Slovensku. Komora každoročne predkladá Európskej komisii správu o vývoji právneho prostredia, ktorá je spoločne so správami ostatných zainteresovaných inštitúcií podkladom na vytvorenie súhrnnej správy Európskej komisie. Dňa 16. 2. 2022 sa predseda SAK Viliam Karas a podpredseda Ondrej Laciak zúčastnili na dištančnom stretnutí so zástupkyňami Európskej komisie. Venovali sa príspevku komory do verejnej konzultácie a odpovedali na doplňujúce otázky. Správa je každoročne rozdelená na štyri okruhy – justičný systém, protikorupčné opatrenia, sloboda médií a inštitucionálne brzdy a protíváhy. Slovenská advokátska komora sa vo svojom hodnotení venovala nezávislosti advokácie, prípadom porušenia zákonnej povinnosti mlčanlivosti počas prehliadok advokátskych kancelárií, nezákonnej väzbe a dĺžke kolúzneho väzby, problému stotožňovaniu advokátov s klientmi zo strany médií a politikov, netransparentným legislatívnym procesom či prieskumu o nezákonných postupoch orgánov činných v trestnom konaní. Pre budovanie kultúry právneho štátu považuje SAK za dôležitú inštitucionálnu dôveru a medziinštitucionálny dialóg. Dnes vnímame nedostatok vzájomného dialógu zainteresovaných strán a predstaviteľov rezortu spravodlivosti, preto SAK iniciovala vznik platformy na spoločnú komunikáciu najvyšších predstaviteľov justičných inštitúcií na Slovensku.

Bilaterálne stretnutie s prezidentom Finančného riaditeľstva SR

Predseda SAK Viliam Karas 16. 2. 2022 rokoval s prezidentom Finančného riaditeľstva SR Jiřím Žežulom. Obe strany sa zhodli na prínose vzájomnej spolupráce medzi SAK a finančným riaditeľstvom, ktorého predmetom by bola výmena informácií, školenia a odborná spolupráca pri zlepšovaní legislatívy či riešenie aplikačných problémov.

Rokovanie s eurokomisármi v Bruseli a zasadnutie výboru CCBE v Bruseli pod vedením Ondreja Laciaka

Podpredseda SAK Ondrej Laciak sa v mene Rady advokátskych komôr Európy (CCBE) zúčastnil na viacerých stretnutiach so zástupcami inštitúcií EÚ v dňoch 2. – 5. marca 2022 v Bruseli. Ako predseda výboru CCBE pre trestné právo rokoval s podpredsedníčkou Európskej komisie a eurokomisárkou pre hodnoty a transparentnosť Věrou Jourovou a eurokomisárom pre spravodlivosť Didier Reyndersom. Zúčastnil sa na tradičnom výročnom bilaterálnom stretnutí CCBE s Agentúrou EÚ pre základné práva (FRA) a viedol zasadnutie výboru CCBE pre trestné právo, v ktorom majú zastúpenie všetky advokátske komory EÚ.

Konferencia EK o vzdelávaní koncipientov a ďalších profesií slúžiacich právnemu štátu

V dňoch 22. – 23. 2. 2022 sa vo francúzskom Bordeaux konala konferencia organizovaná Európskou komisiou a francúzskym predsedníctvom v Rade EÚ. Na konferencii sa zúčastnili podpredseda SAK Ondrej Laciak a člen komisie SAK pre veci koncipientske Erik Neupaver. Účasť zástupcov advokátskych komôr a iných vzdelávacích inštitúcií pre právnické povolania bola financovaná Európskou komisiou.

Úvodné príhovory v mene organizátorov predniesli zástupca Európskej komisie Peter Csonka a francúzsky minister spravodlivosti. Predseda Rady advokátskych komôr Európy (CCBE) James MacGuill predstavil systémy vzdelávania advokátskych koncipientov v krajinách EÚ, a zástupca Európskej siete odbornej justičnej prípravy sa zameril na odborné vzdelávanie adeptov na sudcov v EÚ.

Nasledovali paralelné workshopy zamerané na nezávislosť súdnictva, aplikáciu Charty základných práv EÚ, mieru súdnej kontroly v právnom štáte, dialóg vnútroštátnych a európskych súdov, vyjasnenie rozdielov medzi vzdelávaním o otázkach právneho štátu a vzdelávaním v oblasti právnickej etiky. Ďalšie workshopy sa venovali odbornej príprave podľa profesií, digitalizácii odbornej prípravy a tiež možnosti interprofesionálnej odbornej prípravy. Konferenciu ocenili všetky strany a z pohľadu advokácie ide o úspech v úsilí o to, aby Európska únia prikladala rovnakú dôležitosť a význam advokácii ako súdnictvu a prokuratúre v systéme spravodlivosti.

Zo zasadnutí Predsedníctva SAK

V prvom mesiaci v novom roku sa Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory stretlo dvakrát – na riadnom rokovaní **13. januára 2022** v hybridnej forme a na mimoriadnom rokovaní **18. januára 2022** dištančne.

Na riadnom rokovaní predseda SAK JUDr. Karas, PhD. informoval o **dištančnom stretnutí s predstaviteľmi Českej advokátskej komory** s cieľom predstaviť nové orgány oboch komôr, o stretnutí so zástupcami **Výboru Európskeho parlamentu pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci** so zameraním na reformy s potenciálom obnovy dôvery v právny štát na Slovensku, o **predvianočnom online stretnutí s advokátmi** zameranom na sumarizáciu činností SAK v roku 2021 a o **stretnutí s emeritnými predsedami komory** v súvislosti s alternatívami rekonštrukcie budovy SAK.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie informácie o **vymenovaní nových skúšobných senátov** na advokátske skúšky a o **stretnutí predsedov a členov skúšobných senátov** s cieľom oboznámiť ich s novým zložením skúšobnej komisie a skúšobných senátov, s východiskami a princípmi ich kreovania, ako aj predstaviť zámer zmeny Skúšobného poriadku na advokátsku skúšku.

V kontexte elektronizácie výkonu advokácie členovia P SAK vzali na vedomie **sumarizačné informácie o vývoji v oblasti elektronizácie v roku 2021** so zameraním na krátkodobé a ukončené projekty, prebiehajúce projekty, dlhodobé projekty realizované za mandátu predchádzajúceho P SAK s presahom do súčasnosti a budúcnosti a eventuálne projekty *pro futuro*.

V rámci informácií o súčasných **legislatívnych aktivitách** sa predsedníctvo venovalo pripomienkam k **novele Trestného zákona**, rozporovému konaniu ku **konceptii väznenstva a zákona o registri trestov**, pripomienkam k novele **zákonu o slobodnom prístupe k informáciám**, príprave stanoviska SAK k **verejnej konzultácii Európskej komisie k správe o stave právneho štátu 2022** a návrhu **zákonu o riešení hroziaceho úpadku**.

Členovia predsedníctva na základe doterajších predložených informácií a aktuálne schváleného rozpočtu komory nesúhlasili so **začatím transakčných rokovaní týkajúcich sa kúpy nehnuteľnosti** pre potreby Slovenskej advokátskej komory s tým, že téma rekonštrukcie budovy na Kolárskej 4 bude predmetom ďalšieho rozpracovania. Vzali na vedomie informácie zo zasadnutí **pracovnej skupiny regionálnych zástupcov** a **pracovnej skupiny pre trestné právo**. Osobitnú pozornosť venovali záverom zo zasadnutia **komisie na**

ochranu spotrebiteľov právnych služieb, kde bola predložená podrobná **správa o činnosti SAK v oblasti boja proti pokútníctvu v oblasti poskytovania právnych služieb**.

Predsedníctvo komory schválilo **stanoviská** s úpravami na základe diskusie vo veci dopytov súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientskej praxe, ktoré spadajú do pôsobnosti **pracovnej skupiny pre veci advokátske a komisie pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe s inými povolaniami**. Uložilo kancelárii komory za úlohu v prípade **jednoosobových spoločností s ručením obmedzeným** založených podľa § 15 zákona o advokácii, v ktorých z dôvodu podľa § 7 ods. 1 písm. a) došlo k **vyčiarknutiu spoločníka a konateľa spoločnosti zo zoznamu advokátov, pokiaľ dedičia nevykonajú iné vhodné opatrenia podľa § 28 Advokátskeho poriadku SAK na účel zápisu likvidátora** (či už nimi zvoleného alebo ustanoveného komorou) do príslušného registra, podať príslušnému registrovému súdu **návrh na zrušenie spoločnosti** podľa § 68b ods. 1) písm. a) Obchodného zákonníka z dôvodu zániku predpokladov ustanovených zákonom na vznik spoločnosti. V návrhu Slovenská advokátska komora zároveň – pre prípad ustanovenia likvidátora súdom v súlade s § 72 ods. 3 Obchodného zákonníka, podľa ktorého ak likvidátora ustanovuje súd, ustanovenie sa uskutočňuje náhodným výberom z osôb, ktoré by mohli byť pre prípad vyhlásenia konkurzu na majetok spoločnosti ustanovené za správcu konkurznej podstaty, a to aj bez ich súhlasu – súdu uvedie, že v súlade s § 15 zákona o advokácii a § 28 ods. 1 Advokátskeho poriadku SAK musí byť za likvidátora ustanovená osoba, ktorá okrem predpokladov stanovených Obchodným zákonníkom je zároveň zapísaná v zozname advokátov vedenom komorou (§ 72 ods. 1 písm. a) a b), ods. 3 Obchodného zákonníka). Uvedený postup kancelária komory zvolí aj v prípade obchodných spoločností založených podľa § 14 a § 15 zákona o advokácii, pokiaľ sa dôvod vyčiarknutia zo zoznamu advokátov podľa § 7 ods. 1 písm. a) bude týkať všetkých spoločníkov a osôb oprávnených konať za spoločnosť.

Členovia predsedníctva vzali na vedomie **závery zo zasadnutia vzdelávacieho kolégia**, schválili **témy a lektorov na letný seminár advokátov 2. – 4. júna 2022** v hoteli Partizán na Tálloch, **aktualizovaný zoznam tém a lektorov na zostavenie programu tzv. Vzdelávacích stried** v roku 2022 predložený predsedom vzdelávacieho kolégia s poverením pre predsedu vzdelávacieho kolégia vybrať témy a prednášajúcich a ustálili, že aktuálne **nie je potrebné zaoberať sa otázkou nastavenia kreditového systému vzdelávania koncipientov**. Určili **moderátorov hlavných koncipientskych seminárov** v prvom polroku 2022 a súhlasili s vykonaním ďalšej **ankety** na jarných seminároch advokátskych koncipientov.

V rámci **ekonomických otázok** Predsedníctvo SAK schválilo predložené žiadosti, vzalo na vedomie **zoznam advokátov, ktorí do 30. júna 2021 nezaplatili príspevok na činnosť SAK a príspevok do sociálneho fondu za rok 2021**, informáciu o **stave pôžičiek** poskytnutých zo sociálneho fondu k 31. decembru 2021 a odsúhlasilo finančný príspe-

vok na **publikačnú súťaž Bulletinu slovenskej advokácie** v roku 2022.

Členovia P SAK vzali na vedomie informácie o **mediálnej prezentácii komory a výsledky prieskumu medzi advokátmi o plánovaných zmenách vo vydávaní Bulletinu slovenskej advokácie** (viď BSA č. 1-2/2022). Súhlasili s **ukončením časti projektu Advokáti proti násiliu**, ktorej predmetom je bezplatné poskytovanie právnej pomoci advokátmi, a s pokračovaním projektu ako informačnej kampane o problematike násilia.

Predsedníctvo SAK vzalo na vedomie informácie o **stave konaní v statusových veciach a o vymáhaní pohľadávok**.

Členovia P SAK vzali na vedomie informácie o **seminári pre kontaktné osoby v rámci programu HELP** Rady Európy a poverili zástupcov komory účasťou na **konferencii organizovanej Európskou komisiou na tému vzdelávania advokátskych koncipientov**.

Predsedníctvo komory rozhodovalo o žiadostiach súvisiacich s matrikou advokátskych koncipientov, advokátov a usadených euroadvokátov, zahraničných advokátov, spoločností s ručením obmedzeným, verejných obchodných spoločností a komanditných spoločností. Osobitne rozho-

dovalo o návrhu na pozastavenie výkonu advokácie podľa § 8 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii.

Na mimoriadnom rokovaní sa Predsedníctvo SAK venovalo **návrhu novely živnostenského zákona**. Jej predmetom bolo **zavedenie novej skupiny poskytovateľov právnych služieb – právnych poradcov**, ktorí by mohli poskytovať právne služby len na základe vysokoškolského vzdelania v odbore právo a získania príslušného živnostenského oprávnenia (bez potreby ďalšieho vzdelávania sa a praxe).

JUDr. Karas, PhD. zrekapituloval genézu veci. Slovenská advokátska komora pripravila ucelený materiál so svojimi argumentmi a postojmi, ktorý bude naďalej využívať pri komunikácii s médiami a zástupcami štátu. JUDr. Karas, PhD. poslal v nadväznosti na iniciatívu e-mail všetkým advokátom. Dostal množstvo podporných mailov, správ a veľa ponúk na pomoc od kolegov, ale aj od zástupcov iných právnických povolání. Ocenil, že advokáti využili svoje možnosti a prejavili odborný pohľad na vec, či už na sociálnych sieťach alebo priamo názormi adresovanými predkladateľovi či iným zákonodarcom.

–km–

Pýta(j)te sa predsedníctva

Akým spôsobom môže advokátska kancelária (napr. prostredníctvom sociálnych sietí) zverejňovať a informovať verejnosť o zastupovaní svojich klientov v súdnych a mimosúdnych konaniach?

Podľa § 29b ods. 1 zákona o advokácii advokát, združenie alebo obchodná spoločnosť založená na výkon advokácie môže verejnosť informovať o poskytovaní právnych služieb prostredníctvom reklamy.

Podľa § 29b ods. 2 zákona o advokácii advokát, združenie alebo obchodná spoločnosť založená na výkon advokácie môže pri informovaní verejnosti o poskytovaní právnych služieb prostredníctvom reklamy uvádzať len vecné objektívne informácie o odbornom zameraní advokátskej kancelárie a zložení advokátskej kancelárie.

Podľa § 29b ods. 3 zákona o advokácii, okrem všeobecných požiadaviek na reklamu, reklama advokáta, združenia alebo obchodnej spoločnosti založenej na výkon advokácie nesmie ani vo všeobecnej rovine porovnávať advokáta, združenie alebo obchodnú spoločnosť založenú na výkon advokácie s iným advokátom, združením alebo obchodnou spoločnosťou založenou na výkon advokácie a nesmie byť

- v rozpore s predpismi komory,
- nevecná, nepravdivá či zavádzajúca,
- spôsobila ohroziť dôstojnosť advokátskeho stavu.

Podľa § 29c ods. 2 zákona o advokácii advokát, združenie alebo obchodná spoločnosť založená na výkon advokácie môže v obchodnej komunikácii s verejnosťou informovať o svojej činnosti v konkrétnej veci alebo zverejniť identitu klienta **iba s jeho súhlasom**, alebo ak vie preukázať, že tieto údaje už sú verejne dostupné.

Prostredníctvom reklamy (§ 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 147/2001 Z. z. o reklame; § 29b ods. 1 zákona o advokácii) môže advokát informovať verejnosť o poskytovaní právnych služieb, avšak iba za súčasného rešpektovania zákonných obmedzení rozsahu tohto jeho práva (najmä § 29b ods. 2, 3 zákona o advokácii).

V reklame môže uvádzať iba vecné objektívne informácie o odbornom zameraní advokátskej kancelárie a vecné objektívne informácie o zložení advokátskej kancelárie (§ 29b ods. 2 zákona o advokácii). Informácia o výsledku konkrétneho sporu, v ktorom advokát zastupoval, nie je vecnou objektívnou informáciou o odbornom zameraní advokátskej kancelárie, preto nemôže byť súčasťou reklamy advokáta, a to ani vtedy, ak by súčasťou takejto reklamy neboli údaje umožňujúce identifikáciu klienta.

O svojej činnosti v konkrétnej veci smie advokát informovať iba v obchodnej komunikácii s verejnosťou a iba so súhlasom klienta, alebo ak vie preukázať, že tieto údaje sú už verejne dostupné (§ 29c ods. 2 zákona o advokácii).

V záujme dodržania pravidiel profesijnej etiky (§ 18 ods. 3 zákona o advokácii) je advokát povinný vystupovať a prezentovať sa vo vzťahu k verejnosti zdržanlivo tak, aby neznižoval dôstojnosť advokátskeho stavu, dobré meno svojho klienta, prípadne tretích osôb alebo ich záujmov.

Koncipientske okienko

V zmysle uznesenia predsedníctva Slovenskej advokátskej komory č. 30/1/2011 o poradných orgánoch komory v rámci pracovnej skupiny pre veci advokátske vykonáva činnosť **komisia pre veci koncipientske**, ktorej úlohou je zlepšenie komunikácie medzi advokátskymi koncipientmi a Predsedníctvom SAK. V rubrike Koncipientske okienko bude komora pravidelne zverejňovať vybrané témy, spracované na základe najčastejších dopytov advokátskych koncipientov evidovaných kanceláriou komory.

Advokátsky koncipient, odborný a iný zamestnanec advokáta

Oprávnenie poveriť zamestnanca vykonaním určitých úloh vyplýva advokátovi aj z § 16 zákona o advokácii, podľa ktorého pri jednotlivých úkonoch môže advokáta zastúpiť advokátsky koncipient alebo aj iný zamestnanec advokáta. Pri poverovaní zamestnanca je potrebné vziať do úvahy obmedzenia určujúce rozsah ich poverenia stanovené zákonom o advokácii a stavovskými predpismi.

Zákon o advokácii rozlišuje v zásade tri druhy zamestnancov advokáta: (i) **advokátskeho koncipienta**, (ii) **odborného zamestnanca** a (iii) **iného zamestnanca**.

Poverenie advokátskeho koncipienta na jednotlivé úkony právnej služby

Advokát je oprávnený poveriť advokátskeho koncipienta vykonaním jednotlivých úkonov právnych služieb, ktoré advokátsky koncipient robí samostatne (§ 64 ods. 2 zákona o advokácii; § 40 ods. 4 Advokátskeho poriadku). Pri jednotlivých úkonoch môže advokáta zastúpiť advokátsky koncipient, pokiaľ to nie je proti vôli klienta (§ 16 ods. 2, 3 zákona o advokácii).

Vzťah medzi advokátom a klientom je vzťahom z mandátnej (§ 566 a nasl. Obchodného zákonníka) alebo z príkaznej zmluvy (§ 724 a nasl. Občianskeho zákonníka) s osobitosťami stanovenými v zákone o advokácii, advokát koná v mene klienta na základe udeleného splnomocnenia (§ 31 a nasl. Občianskeho zákonníka).

Posúdiť platnosť zmluvy o právnej službe medzi advokátom a klientom alebo splnomocnenia udeleného klientom advokátovi patrí súdu na základe návrhu na to aktívne vecne legitimovanej osoby. Advokátsky koncipient je pri výkone právnej praxe povinný postupovať v súlade so zákonom o advokácii, s predpismi komory a s pokynmi advokáta (§ 64 ods. 3 zákona o advokácii; § 42 Advokátskeho poriadku).

Advokátsky koncipient zastupujúci advokáta pri jednotlivom úkone právnej služby nemá typické postavenie ďalšieho splnomocnenca (§ 33a Občianskeho zákonníka), ale postavenie povereného zamestnanca, je vykonávateľom úkonov, ktoré mu uložil advokát ako jeho zamestnávateľ.

Z uvedeného rovnako vyplýva, že nie je možné (ani po predchádzajúcom súhlase školiteľa), aby bol advokátsky koncipient poverený na výkon úkonov právnych služieb iným advokátom ako svojim školiteľom.

Poverenie zároveň znie na jednotlivé úkony právnej služby a nie je ho možné udeliť na celé konanie.

Odborný zamestnanec je zamestnanec s odborným vzdelaním, najčastejšie pôjde o osobu s ekonomickým či technickým vzdelaním. Výnimkou nie je ani osoba so vzdelaním v odbore právo.

Pri poverovaní odborného zamestnanca je potrebné, aby advokát zvažil, či je zamestnanec schopný vykonať daný úkon, pretože za všetky prípadné porušenia stavovských predpisov zamestnancami je disciplinárne zodpovedný advokát. Na úkony právnych služieb môže advokát poveriť len odborného zamestnanca s právnickým alebo povahe výkonu zodpovedajúcim ekonomickým či technickým vzdelaním. Na rozdiel od advokátskeho koncipienta odborný zamestnanec nie je v žiadnom prípade oprávnený zastupovať klienta pred súdom, prokuratúrou alebo orgánom verejnej správy.

Iným zamestnancom možno rozumieť akéhokoľvek iného zamestnanca, ktorý nie je zaradený na pracovnej pozícii odborného zamestnanca. Iného zamestnanca môže advokát poveriť úkonmi súvisiacimi s poskytovaním právnych služieb obvykle administratívneho alebo evidenčného charakteru (napr. výpisy zo súdnych spisov, obstarávanie dokladov, zakladanie a vedenie spisov a pod.).

Už vám neuniknú žiadne informácie!

Dôležité informácie a aktuality z diania v advokácii a na komore nájdete na našich sociálnych sieťach:

www.facebook.com/advokatinavasejstrane
pridajte sa do uzavretej skupiny pre advokátov
Advokáti spolu - SAK

www.linkedin.com/company/sak-sk
sledujte aj našu oficiálnu stránku na profesnej
sieti LinkedIn

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ SAK

Povinnosť advokáta riadne a včas informovať klienta

Advokát, ktorý ako právny zástupca klienta, ustanovený rozhodnutím Centra právnej pomoci v konaniach vo veci starostlivosti súdu o maloletých, informuje klienta o doručení rozhodnutí odvolacieho súdu až s odstupom šiestich mesiacov od ich doručenia, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené v § 18 ods. 1, 2 ZoA, § 6 ods. 1 písm. a) AP SAK.

*Rozhodnutie VII. disciplinárneho senátu SAK z 28. septembra 2018,
sp. zn. DS VII.-17/2018:2599/2017*

Dotknuté ustanovenia:

- § 18 ods. 1, 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v platnom znení (ďalej len „ZoA“),
- § 6 ods. 1 písm. a) Advokátskeho poriadku SAK schváleného konferenciou advokátov 10. júna 2021 (ďalej len „AP SAK“)

Rozhodnutím VII. disciplinárneho senátu SAK z 28. septembra 2018, sp. zn. DS VII.-17/2018:2599/2017 bol disciplinárne obvinený advokát (ďalej len „DO advokát“)

uznaný za vinného

z disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože zavinené závažným spôsobom porušil povinnosti advokáta podľa § 18 ods. 1, 2 ZoA, § 6 ods. 1 písm. a) AP SAK

tým, že

ako právny zástupca ustanovený Centrom právnej pomoci klientovi A. B., na zastupovanie v dvoch súdnych konaniach vo veci starostlivosti súdu o maloletých pred okresným súdom vo veci vedenej pod sp. zn. 7P... a vo veci vedenej pod sp. zn. 5P...

- a) vo veci sp. zn. 5P... informoval sťažovateľa o rozsudku krajského súdu zo dňa 29. 11. 2016, ktorý bol advokátovi doručený dňa 9. 1. 2017, až listom zo dňa 10. 7. 2017 doručeným sťažovateľovi dňa 12. 7. 2017,
- b) vo veci sp. zn. 7P... informoval sťažovateľa o rozsudku krajského súdu zo dňa 31. 1. 2017, ktorý bol advokátovi doručený dňa 20. 2. 2017, až listom zo dňa 10. 7. 2017,

doručeným sťažovateľovi dňa 12. 7. 2017, čím mu znemožnil využitie ďalších opravných prostriedkov v uvedených veciach.

Podľa § 56 odsek 6 ZoA disciplinárny senát **upustil** od uloženia disciplinárneho opatrenia.

Podľa § 57 ods. 5 zákona o advokácii bola DO advokátovi uložená povinnosť zaplatiť na účet SAK paušálne náklady disciplinárneho konania vo výške 480 eur v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z odôvodnenia:

DO sa k návrhu na začatie disciplinárneho konania vyjadril, že na základe rozhodnutia Centra právnej pomoci bol pridelený sťažovateľovi na poskytovanie právnej pomoci v dvoch právnych veciach, ktoré pridelil svojmu advokátskemu koncipientovi. Tento vykonal so sťažovateľom poradu, počas ktorej mu bolo uvedené, že spor je vzhľadom na ustálenú rozhodovaciu prax zjavne bezúspešný, a to aj s poukazom na skoršie zamietavé rozhodnutia súdu v tých istých veciach z dôvodu, že je vo výkone trestu odňatia slobody za úmyselný trestný čin, a zníženie príjmu si privodil vlastným zavinením, a nemožno preto vychádzať z jeho súčasných pomerov vo výkone trestu odňatia slobody. Súd oba návrhy na úpravu práv a povinností k maloletým deťom sťažovateľa zamietol, kde podal DO odvolanie. Ešte predtým bol advokátsky koncipient preukázateľne na porade so sťažovateľom, kde mu bolo vysvetlené, z akých dôvodov mu bol návrh opätovne zamietnutý. Po doručení rozhodnutí súdu druhej inštancie DO podcenil situáciu a rozhodnutia zaslal až s odstupom času. Pochybenie si uvedomuje a mrzí ho to. Snažil sa so

sťažovateľom urovnať pochybenie tým, že mu navrhol bezplatné právne zastupovanie, kde by sa opätovne podali návrhy na úpravu práv a povinností k maloletým deťom, pričom by ho zastupoval aj v dovolacom konaní, čo sťažovateľ odmietol. Záverom uviedol, že sťažovateľovi nebola spôsobená žiadna škoda, keďže trovy právneho zastúpenia hradilo Centrum právnej pomoci.

Z výpovede svedka C. D. plynie, že predmetnú vec – zníženie výživného mal pridelenú na vybavovanie on ako advokátsky koncipient. Od začiatku sa ňou zaoberal samostatne, podali žaloby a tie neboli úspešné. Po porade s klientom podali odvolanie, avšak ani to nebolo úspešné. Porady s klientom vykonával sám, a to pred podaním žaloby a po doručení rozhodnutia prvostupňového súdu. Klienta informoval, že v konaní nebude mať úspech, pretože aj v minulosti podával obdobný návrh a poznal rozhodovaciu prax súdov v tom, že k zníženiu príjmu otca došlo v dôsledku jeho odsúdenia za úmyselný trestný čin, čo súdy vykladajú ako skutočnosť, že otec sám prispel k zníženiu príjmu. Po doručení rozhodnutia odvolacieho súdu tieto zostali v kancelárii bez toho, aby ich následne odoslali klientovi. Nebolo to úmyselné, bolo to jeho pochybenie, pretože mu to školiteľ prideliť. Pre odstup času nevedel uviesť, z akého podnetu na túto chybu prišiel a ihneď oba rozsudky poslal klientovi. Mal vedomosť o tom, že sťažovateľovi bolo ponúknuté, že ho ich kancelária bude zastupovať bezplatne pri podaní žaloby, ale to bolo odmietnuté. Zjednal nápravu v pracovných návykoch, školiteľ ho upozornil na pochybenie a požiadal, aby sa v budúcnosti viac sústredil na svoje povinnosti.

Senát dospel k záveru, že disciplinárne obvinený svojím konaním, ktoré je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia, porušil základné povinnosti advokáta, ktoré sú uvedené v § 18 odseku 1, 2 ZoA a § 6 odsek 1 písmeno a) AP SAK.

Advokát nevykonával svoje povinnosti svedomito, keď po tom, čo mu boli doručené rozsudky krajského súdu, tieto neodoslal bez zbytočného odkladu sťažovateľovi. Uvedený nedostatok napravil až s odstupom času listom o zaslaní rozhodnutí z 10. 7. 2017, čím naplnil objektívnu stránku disciplinárneho previnenia.

Hoci z vykonaného dokazovania vyplynulo, že k zanedbaniu povinností došlo zo strany advokátskeho koncipienta, ktorému bol prípad zverený, senát sa postavil za stanovisko, že z hľadiska subjektívnej stránky DO konal vo vedomej neobľadnosti, keď nezabezpečil riadnu kontrolu plnenia povinností advokátskeho koncipienta, hoci musel vedieť, že neplnením a nedôsledným plnením svojich povinností môže porušiť alebo ohroziť záujem upravený v zákone o advokácii, ale bez primeraných dôvodov sa spoliehal, že také porušenie alebo ohrozenie nespôsobí.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala
Mgr. Tatiana Frištiková
advokátka

SLOVENSKÁ ADVOKÁTSKA KOMORA
v spolupráci s partnermi

organizuje
pri príležitosti 32. výročia prijatia
prvého zákona č. 132/1990 Zb. o advokácii
odborný seminár

a

XIII. ročník
medzinárodného šachového turnaja
ADVOKÁT CHESS OPEN
BRATISLAVA 2022

Ad honorem IM JUDr. Júliusa Kozmu

22. a 23. apríla 2022
v priestoroch Slovenskej advokátskej komory
v budove UNIQA, 4. poschodie,
Kolárska 6, Bratislava

Právo účasti majú advokáti, prokurátori, sudcovia, notári, exekútori, advokátski koncipienti, čakatelia na výkon ostatných právnických povolání, kolegovia z právnickej akademickej obce a študenti právnických fakúlt, podnikoví právnici a pozvaní hostia – registrovaní aj neregistrovaní šachisti. Počet účastníkov je ohraničený organizačnými možnosťami usporiadateľa.

Prihlášky posielajte **do 18. apríla 2022.**

Kontakt:

Katarína Marečková

mareckova@sak.sk

tel.: 02 204 227 28 fax: 02 529 61 554

Záujemcov, ktorí sa zúčastnia **prvýkrát**, prosíme, aby pripojili k prihláške **doklad o právnickom vzdelaní, resp. o štúdiu na právnickej fakulte.**

Formulár prihlášky a propozície nájdete na **www.sak.sk** v časti **Aktuality.**

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ ČAK

Vyúčtovanie právnych služieb – použitie prostriedkov klienta v rozpore so stanoveným účelom

Je disciplinárnym previnením, ak advokát použije prostriedky klienta, či už v súlade s predchádzajúcou dohodou či pokynom klienta, alebo neoprávnene v rozpore s nimi, na úhradu svojej odmeny, bez toho, aby splnil povinnosť bez zbytočného odkladu vystaviť klientovi vyúčtovanie a zodpovedajúci daňový doklad, ak sa tak nestalo už pred použitím prostriedkov klienta.

Rozhodnutie disciplinárneho senátu disciplinárnej komisie ČAK z 11. apríla 2018, sp. zn. K 40/2018 v spojení s rozhodnutím odvolacieho disciplinárneho senátu ČAK z 29. októbra 2019¹

Dotknuté ustanovenia:

- čl. 6 ods. 5, čl. 9 ods. 2, čl. 9a uznesenia predstavenstva Českej advokátskej komory č. 1/1997 Vestníka zo dňa 31. 10. 1996, ktorým sa stanovujú pravidlá profesionálnej etiky a pravidlá súťaže advokátov Českej republiky (etický kódex) v platnom znení (ďalej len „etický kódex“),
- čl. 2 ods. 5 uznesenia predstavenstva ČAK č. 7/2004 Vestníku
- **obdobné ustanovenia slovenských právnych predpisov:** § 10, § 11 ods. 2 a 3, § 13 Advokátskeho poriadku SAK z 10. júna 2021

Uložené disciplinárne opatrenie – pokuta vo výške 30 000 Kč.

Z odôvodnenia:

Ak nie je preukázaná existencia dohody medzi advokátom a jeho klientom, je disciplinárnym previnením (porušením čl. 6 ods. 5 a čl. 9 ods. 2 etického kódexu, a ďalej analogicky čl. 9a etického kódexu v spojení s čl. 2 ods. 5 uznesenia predstavenstva ČAK č. 7/2004 Vestníka) konanie advokáta, ktorý prijal plnenie, ktoré bola súdnymi exekútormi poukázané na jeho osobitný účet určený pre prijatie finančných prostriedkov pre klientov, z tejto sumy, ktorú bol zaviazaný vyplatiť klientovi,

si bez predchádzajúceho písomného súhlasu klienta ponechal čiastku zodpovedajúcu ním dodatočne vystavenej faktúre na úhradu svojej odmeny za poskytnuté právne služby.

Podstatou disciplinárneho previnenia je zadržanie peňažných prostriedkov, ktoré disciplinárne obvinený ako advokát prijal od exekútora pre sťažovateľa ako svojho klienta, pričom s týmito prostriedkami naložil v rozpore s pokynom klienta, keď časť z nich uložil do súdnej úschovy a časť z nich ponechal na svojom účte. Tento skutok možno charakterizovať ako jediný (t. j. jedenkrát a dokonaný vykonaný) útok proti právom chráneným záujmom, ktorý vyvolal protiprávny stav, ktorý bol páchatelom udržiavaný. Disciplinárne obvinený peňažné prostriedky v rozpore s pokynom klienta – sťažovateľa zadržal a prostriedky mu nevydal. Tento skutok nemožno označiť za pokračujúci čin (analogicky k pokračujúcemu trestnému činu v terminológii trestného práva), ktorý sa vyznačuje mnohosťou opakovaných útokov, ktoré spája časová a prípadne aj miestna súvislosť, obdobné prevedenie apod. Z pohľadu súčasného disciplinárneho konania nie je teda podstatné, že disciplinárne obvinený zadržané prostriedky nevydal ani na opakovanú výzvu sťažovateľa ako klienta. Za toto disciplinárne previnenie tak môže byť advokát potrestaný iba raz (pretože sa tak už stalo, bol v tejto časti disciplinárne obvinený disciplinárnej žaloby zbavený – pozn. red.).

Ak však advokát použije prostriedky klienta, či už v súlade s predchádzajúcou dohodou či pokynom klienta, alebo neoprávnené v rozpore s nimi, na úhradu svojej odmeny, má povinnosť bez zbytočného odkladu vystaviť klientovi vyúčtovanie a zodpovedajúci daňový doklad, pokiaľ sa tak nestalo už pred použitím prostriedkov klienta. Včasný vyúčtovanie, samozrejme, musí zodpovedať dohodnutému typu odmeny, t. j. odmeny časovej, odmeny z podielu na výsledku veci, odmeny stanovenej pevnou čiastkou za vykonané právne služby apod. Povinnosť advokáta takto postupovať vyplýva predovšetkým všeobecne z povinnosti ochrany oprávnených záujmov klienta (§ 16 ods. 1 zákona o advokácii) a povinnosti konať čestne a svedomito (§ 16 ods. 2 zákona o advokácii).

Pokiaľ advokát použije prostriedky klienta na úhradu svojej odmeny, klientov záujem je celkom iste taký, aby mohol skontrolovať spôsob a výšku vyúčtovania odmeny a mohol ju riadne zaevidovať do svojho účtovníctva, prípadne s takými dokladmi ďalej inak nakladať – napríklad pri uplatnení náhrady škody a pod. Včasné a riadne vyúčtovanie odmeny prispieva k transparentnosti činnosti advokáta vo vzťahu ku klientovi a prispieva k dôstojnosti a vážnosti advokátskeho stavu (čl. 4 ods. 1 etického kódexu). Advokát sa musí usilo-

vať, aby bol vnímaný ako spoľahlivý a dôstojný partner svojho klienta, a nemôže uprednostniť svoje záujmy pred záujmami klienta (čl. 6 ods. 1 etického kódexu).

Uvedené povinnosti advokáta disciplinárne obvinený svojím konaním porušil, pretože potom, keď neoprávnené zadržal prostriedky klienta za účelom úhrady svojej odmeny za poskytnuté právne služby, túto odmenu vyúčtoval až po uplynutí dlhého časového intervalu a po opakovaných urgenciách zo strany klienta, t. j. sťažovateľa. Sťažovateľ nemohol posúdiť primeranosť odmeny a spôsob jej výpočtu. Ďalej nemohol využívať svoje prostriedky ani nemohol uplatniť náklady na právne služby ako svoj daňový výdavok.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Poznámka

- 1 Preložené a spracované podľa Vrábliková, P.: *Z kárné praxe*. In: *Bulletin advokácie*, č. 4/2020, s. 71 – 72.

Právnu vetu a rozhodnutie preložila a spracovala
Mgr. Tatiana Frištková, advokátka

Povedky o advokátoch a spravodlivosti

Kniha prináša 23 poviedok z pera známych slovenských spisovateľov

Jednotliví autori v nich ukazujú prácu advokáta, vyzdvihujú význam čestnosti a obetavosti advokáta pre naplnenie jeho poslania. Advokátov v týchto poviedkach stretáme pred súdom, v ich súkromí, v situáciách, keď pomáhajú svojim klientom, ale aj ako ľudí až príliš tvrdých k svojim zamestnancom, či klientom. Ukazujú čitateľovi, akým by advokát byť mal a akým byť nesmie. To všetko na pozadí hľadania spravodlivosti v konkrétnom prípade.

V knihe sú zaradené poviedky humorné i vážne, ktoré oslovia nielen advokátov, ale aj širšiu čitateľskú verejnosť, pre ktorú je literárne spracovanie práce advokáta tradične príťažlivé.

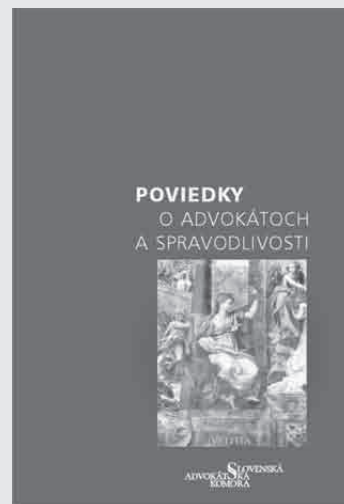
Kniha ponúka obraz advokáta a spravodlivosti v našej modernistickej literatúre v jej umelecky najhodnotnejších poviedkach. Obsahuje poviedky **Janka Jesenského, Tida J. Gašpara, Mila Urbana, Jána Čajaka, Jozefa Gregora Tajovského, Ladislava Nádaši-Jégeho, Alberta Martiša, Gustáva Maršalla-Petrovského, Petra Jilemnického, Jána Poničana a Ivana Horvátha.**

Slovenská advokátska komora vydaním tejto knihy v roku 2021 priniesla prvú tematickú zbierku poviedok venovaných advokácii v našej literatúre. Postavy advokátov v nich privádzajú čitateľa k zamysleniu nad významom advokácie v spoločnosti, konanie ich hrdinov nastavuje zrkadlo aj samotným advokátom.

Kniha je doplnená **esejmi prof. Pavla Holländera** nazvanou *Umenie advokácie a advokácia v umení*, predslovom predsedu Slovenskej advokátskej komory a dvoma doslovmi – *Advokát v slovenskej literatúre* (Peter Kerecman), ktorý približuje niektoré ďalšie diela slovenskej literatúry, v ktorých vystupujú advokáti a doslovom PhDr. Jany Kuzmíkovej z Ústavu slovenskej literatúry SAV, ktorá výber poviedok i spoluzostavila (*Obraz advokáta v modernistickej literatúre*).

Cena 8 eur

Kontakt: ondrisova@sak.sk

Seminár o americkom práve

Pandémia koronavírusu navždy zmenila náš svet. Z prednáškových sál a konferenčných miestností sme sa presunuli do obývačiek a pracovní, z ktorých sme sa vďaka výpočtovej technike dokázali aj napriek zúriacemu vírusu stretnúť s kolegami nachádzajúcimi sa na druhej strane mesta alebo aj planéty. Nebolo tomu inak ani v prípade seminára o americkom práve, ktorý dnes už bez pochyb možno nazvať tradíciou. V období **medzi 3. až 8. decembrom 2021** sa totiž konal už úctyhodný 21. ročník tohto zaujímavého seminára, na ktorom sa tradične zúčastňujú právnici z USA, Českej republiky a zo Slovenskej republiky. Seminár o americkom práve však neláka len samotných advokátov a koncipientov, ale zastúpenie na ňom majú aj predstavitelia iných profesií, napríklad prekladatelia či tlmočníci anglického jazyka.

Seminár otvoril **prof. Michael P. Seng**, ktorý sa predstavil a následne vyzval na predstavenie sa aj ostatných účastníkov seminára. Po úvodnom zoznámení sa účastníci mohli tešiť na odborné prednášky.

Na druhý deň seminára prednášal prof. Seng o úvode do zvykového práva (*common law*). Systém zvykového práva bol vyvinutý právníkmi a sudcami často na ad hoc základe. Tradične sa ho študenti učili priamo prácou s právníkmi z praxe, čo je určite spôsob učenia, ktorí vítajú aj slovenskí študenti práva. Prof. Seng ďalej hovoril o rozdieloch medzi kontinentálnym a zvykovým právom, ale aj o rozdieloch v prístupoch k právu, resp. k rozdeleniu moci v spoločnosti.

Po prof. Sengovi si prevzala slovo bývala sudkyňa **Sheila Murphyová**, ktorá hovorila o histórii a dôležitosti rôznorodosti v právnických profesiách a o potrebe starostlivosti o seba a svoje mentálne zdravie v prípade právnických profesií. Upozorňovala aj na nebezpečenstvo vyhorenia, jeho najčastejšie príznaky a na metódy, vďaka ktorým vieme vyhorenie poraziť. V pamäti účastníkov seminára určite utkvie citát bývalého odborníka na rodinné právo a wellness konzultanta: „Právnici nosia na chrbte terč. Mnoho právníkov začína svoju právnickú kariéru s drvivým dlhom, nulovým počtom klientov a neistotou o svojej budúcnosti. Právnici musia mať aj hrošiu kožu, odvahu mučeníka a trpezlivosť svätca. Nie sme na to trénovaní.“

Ďalšej témy seminára sa na tretí deň chopil advokát **John Smietanka**, ktorý účastníkom predstavil problematiku trestného práva v USA. Začal prednášku vysvetlením rozdielov medzi štátnou a federálnou úrovňou trestného konania a poukazovaním na rozdiely v prípade amerického a kontinentálneho systému. Následne prešiel k problematike týkajúcej sa poroty (*jury*) v trestnom konaní, na ktorú sa prítomní českí

a slovenskí právnici veľmi tešili. Rozpravu o porote začal príbehom, podľa ktorého za ním jedného dňa prišiel jeho dobrý priateľ, ktorý bol povolaný do poroty v trestnom konaní a zaujímal sa, či je možné túto povinnosť odmietnuť. Po naliehaní a presvedčaní Johna Smietanku si to však jeho priateľ rozmyslel a na trestnom konaní sa predsa len ako porotca zúčastnil. Túto skúsenosť opísal ako najzaujímavejšiu skúsenosť jeho života, ktorá ho naučila, ako funguje systém spravodlivosti v USA.

Na tému trestného práva nadviazal bývalý federálny prokurátor **Joel R. Levin**, ktorý prednášal účastníkom seminára a trestnom stíhaní zločinov bielych golierov. Hovoril najmä o získavaní dôkazov v trestnom konaní, úlohách takzvanéj Veľkej poroty, obvinení, predsúdnom konaní, konaní pred súdom, potrestaní a odvolaní. Účastníci seminára sa dozvedeli, že porotu v trestnom konaní tvorí 12 sudcov, pričom sa na verdikte musia zhodnúť jednohlasne. Ak sa im to nepodará, obžalovaný si môže znovu prejsť súdnym konaním.

Štvrtý deň seminára sa účastníci pod patronátom **Anny Marie Brunnerovej** a **Richarda J. Vavru** venovali formám riešenia sporov v americkom súdnom systéme, a to najmä súdnemu konaniu, arbitráži a mediácii. V prípade arbitráže v americkom právnom prostredí bolo možné badať určité podobnosti so slovenským rozhodcovským konaním. Arbitráž môže byť nariadená súdom alebo dohodnutá v zmluve, pričom rozhodcami sú obyčajne nestranní advokáti a nie sudcovia. Strany si týchto advokátov často volia ako svojich arbitrov.

V piaty deň sa slova ujal advokát **Michael Fieweger**, ktorý rečnil o poradenstve klientom v korporáčnych a obchodných záležitostiach. Pútavo vysvetľoval problematiku *private equity* formou zapojenia účastníkov seminára do fiktívnych prípadov, v ktorých každý z účastníkov zastával pridelenú rolu.

Potom opäť sudkyňa **Sheila Murphyová** poskytla účastníkom seminára pomerne hlbokú analýzu restoratívnej justície v trestnom, ale i civilnom práve USA, pričom nezabudla ani na komparáciu prvkov restoratívnej justície v právnych poriadkoch USA a Českej republiky.

V posledný deň seminára mal prednášať Patrick C. Racey, lobista na dôchodku, ale kvôli technickým problémom ho nahradil prof. Seng, ktorý účastníkom seminára vysvetľoval fungovanie lobingu v USA. Účelom lobingu je ovplyvňovať konanie alebo nekonanie vlády alebo predkladať alternatívy alebo pozmeňujúce návrhy k navrhovaným krokom vlády. Hoci to platí predovšetkým o legislatíve, ovplyvňovať možno

napríklad aj vývoj politiky. Väčšina jurisdikcií má rozsiahle pravidlá a predpisy, ktorých cieľom je zabezpečiť transparentnosť lobingu – za porušenie pravidiel existuje množstvo občianskych alebo trestných sankcií.

Pomyselnou záverečnou oponou seminára bola posledná diskusia po prednáške o lobingu, počas ktorej účastníci opisovali formy lobingu v ich krajinách, kládli doplňujúce otázky k témam, ktoré počas seminára zazneli, a hodnotili jeho celkový priebeh.

Seminár možno zhodnotiť ako zaujímavé priblíženie amerického právneho systému českým a slovenským advokátom a koncipientom. Účastníci mali možnosť sprostredkované nazrieť do sveta poskytovania právnych služieb, spravodlivosti, lobingu a v neposlednom rade aj biznisu v prostredí amerického právneho systému, pričom týmto svetom ich previedli kvalitní a skúsení právnici reprezentujúci takmer všetky právnické profesie, vrátane sudcov, advokátov či prokurátorov.

Účastníci sa mohli mnoho naučiť aj o porote, v našich krajinách pomerne cudzom prvku súdneho konania. Opakovane sa na seminári spomínal vzťah bežných Američanov k ich povinnosti byť členom poroty, ak sú povolani. Z tvrdení, ktoré odzneli na seminári, možno zhrnúť, že samotní Američania sa často zdráhajú zúčastniť sa na súdnom konaní ako

členovia poroty, avšak ak už tak vykonajú, len ojedinele to ľutujú. Skôr si uvedomia dôležitosť tohto inštitútu v americkom súdnom systéme a začnú naň nahliadať s patričnou vážnosťou.

Vyzdvihnúť treba úprimný záujem amerických lektorov týkajúci sa českej a slovenskej právnej úpravy inštitútov, ktoré naše právne poriadky zdieľajú. Za zmienku stojí napríklad závet, v súvislosti s ktorým našich amerických kolegov zjavne zaujímali naše riešenia problematiky závetcov, ktorí ešte nedosiahli plnoletosť alebo na ich strane existujú iné prekážky, ktoré im spísanie závetu sťažujú.

Na záver je vzhľadom na úspešný priebeh tohto ročníka seminára o americkom práve nutné popriať jeho usporiadateľom ešte veľa ďalších takýchto ročníkov. Aj keď sme si už viacerí zvykli na svet, ktorého aktívnou súčasťou vieme byť aj z pohodlia nášho domova, na našich amerických kolegoch sa nedalo nevšimnúť si úprimné sklamanie z toho, že je to už druhý rok, čo nám o ich právnom systéme prednášajú zo svojich izieb a pracovní a nie z prostredia prednáškových sál v našich historických mestách a malebných obciach.

Mgr. Peter Prezbruch

advokátsky koncipient

Advokátska kancelária FALATH & PARTNERS

Konanie pred Súdny dvorom EÚ POZVÁNKA

Akadémia európskeho práva (ERA)

v spolupráci so Slovenskou advokátskou komorou
vás pozýva na

interaktívne semináre a workshopy

v rámci projektu

Konanie pred Súdny dvorom EÚ

Cieľom projektu je prispieť k efektívnej a koherentnej aplikácii práva EÚ zlepšením a prehĺbením vedomostí o konaní pred Súdny dvorom EÚ. Zameriava sa na vzdelávacie potreby advokátov v tejto oblasti s ambíciou zlepšiť prístup k spravodlivosti, posilniť riadnu aplikáciu práva EÚ a zvýšiť mieru cezhraničnej spolupráce s kolegami z ostatných členských krajín. Podujatia sú pokračovaním úspešného, už dvakrát realizovaného projektu vzdelávania advokátov, na ktorom spolupracuje ERA s viacerými partnerskými komorami.

Podujatia sú určené pre advokátov, ktorí nemajú žiadnu alebo len základnú vedomosť o konaní pred Súdny dvorom EÚ a tiež pre tých, ktorí už majú predošlú skúsenosť. Projekt preto ponúka podujatia na dvoch úrovniach –

5 trojdňových seminárov pre „začiatočníkov“ a 4 dvojdnové workshopy pre „pokročilých“. **Všetky sa uskutočnia v konferenčnom centre ERA v nemeckom Trieri a súčasťou je aj návšteva Súdneho dvora EÚ v Luxemburgu.**

Semináre základnej úrovne

- 4. – 6. mája 2022 registrácia do 4. 4. 2022
- 7. – 9. septembra 2022 registrácia do 5. 8. 2022
- 9. – 11. novembra 2022 registrácia do 7. 10. 2022

Workshopy pokročilej úrovne

- 5. – 6. októbra 2022 registrácia do 2. 9. 2022
- 7. – 8. decembra 2022 registrácia do 4. 11. 2022

Podmienkou účasti je praktická znalosť rokovacieho jazyka (anglický). Počet účastníkov na podujatiach je limitovaný. V prípade záujmu kontaktujte odbor medzinárodných vzťahov SAK (strecanska@sak.sk).

Registračný poplatok 120 eur zahŕňa ubytovanie v hoteli na 3 noci, obedy a občerstvenie, vzdelávacie materiály, cestovné lístky do Luxemburgu. **Cestovné náklady z/do Trieru si každý účastník hradí sám, následne budú preplatené.** Viac na: <https://era-comm.eu/litigating-eu-law>.

Výber z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni

■ CCBE

CCBE – *Rada advokátskych komôr Európy* (*Conseil des Barreaux Européens*) je organizácia združujúca advokátske komory z 32 krajín a ďalších 13 pridružených a pozorovateľských krajín. Zastupuje tak záujmy vyše jedného milióna európskych advokátov. Pravidelne vystupuje v mene svojich členov na úrovni Európskej únie, vypracováva stanoviská, štúdie, zapája sa do projektov a chráni základné piliere advokácie. Slovenská advokátska komora je jej plnohodnotným členom.

CCBE vydala tretiu publikáciu venovanú etickým otázkam advokácie

Jedným z hlavných cieľov Rady advokátskych komôr Európy (CCBE) je zastupovať jej advokátov vo všetkých záležitostiach spoločného záujmu týkajúcich sa výkonu povolania advokáta. Na dosiahnutie tohto cieľa CCBE v minulosti postupne prijala dokumenty zamerané na deontologické (etické) otázky advokácie – *Chartu kľúčových princípov európskeho advokátskeho povolania* (obsahuje 10 kľúčových princípov, na ktorých stojí európska advokácia) a *Etický kódex pre európskych advokátov* (spoločné etické pravidlá, ktoré majú európski advokáti dodržiavať pri cezhraničnom poskytovaní služieb). Po rokoch úsilia pracovných skupín a členov delegácií môže CCBE prezentovať najnovší dokument – **Modelový etický kódex európskych advokátov**. Články kódexu vychádzajú z Charty kľúčových princípov a podľa delegácií CCBE najlepšie zodpovedajú súčasným koncepciám a účelu deontologických pravidiel advokátov. Modelový etický kódex obsahuje 6 vzorových článkov: o nezávislosti advokácie, o predchádzaní konfliktu záujmov, o mlčanlivosti, o vzťahu advokáta s klientom, o odmenách, o vzťahu medzi advokátmi navzájom. Články kódexu sú doplnené komentármi, ktorých cieľom je objasniť ich význam, a tým uľahčiť ich aplikáciu v konkrétnych prípadoch. S Modelovým etickým kódexom CCBE sa môžete podrobnejšie oboznámiť na stránke CCBE v časti *Dokumenty* (www.ccbe.eu).

Stanovisko CCBE k afére Pegasus

Minuloročné odhalenia medzinárodného tímu novinárov potvrdili obavy mnohých bezpečnostných expertov. Nielenže sa do smartfónov dá dostať bez pričinenia a vedomia používateľov, ale tieto praktiky sa využívajú štátmi po celom svete proti aktivistom, novinárom, politikom. Únik telefónnych údajov naznačuje, že medzi potenciálnymi cieľmi intenzívneho sledovania cez spyware Pegasus boli aj advokáti

a obhajcovia ľudských práv z Francúzska, Maďarska a Spojeného kráľovstva.

V dnešnej dobe advokátom nezostáva nič iné, ako využívať moderné technológie pri komunikácii s klientmi, súdmi, kolegami. Používanie takýchto technológií však, zdá sa, nie je bezpečné, bez ohľadu na to, ako obozretne ich advokát používa. CCBE opakovane zdôrazňuje dôležitosť zásady dôvernosti komunikácie a mlčanlivosti advokátov. Táto základná hodnota advokácie je napadnutá využívaním sofistikovaných technologických možností súkromnými alebo verejnými subjektmi, ako sú štátne orgány.

CCBE upozorňuje, že narušanie dôvernosti komunikácie medzi advokátom a klientom nahlodáva dôveru občana voči výkonu spravodlivosti a právnemu štátu. CCBE preto vyzýva národné a európske orgány, aby podnikli kroky na ochranu a posilnenie dôvernosti komunikácie medzi advokátom a klientom pri použití moderných technológií. Malo by sa zabezpečiť, aby bola komunikácia chránená mlčanlivosťou vyňatá z rámca sledovacích operácií a to prostredníctvom nástrojov medzinárodného práva, napr. Európskym dohovorom o povolaní advokáta. Súvisiace odporúčania a plné znenie stanoviska nájdete na stránkach CCBE (www.ccbe.eu)

CCBE a ELF vydávajú príručku o umelej inteligencii v advokátskej praxi

Nástroje umelej inteligencie (*Artificial Intelligence, AI*) ponúkajú (nielen) advokátom zaujímavé možnosti využitia. Európske inštitúcie vnímajú, že ani oblasť spravodlivosti sa nevyhne modernizácii a čoraz širšiemu využívaniu tejto technológie. Európska komisia pravidelne vyčleňuje financie určené pre projekty s témou AI a jej využitia. CCBE v spolupráci s Nadáciou európskych advokátov (*European Lawyers Foundation, ELF*) získali európsky grant a v roku 2020 spustili projekt o využívaní AI v rámci advokátskeho povolania. Projekt je vo svojej záverečnej fáze a CCBE s ELF predstavujú verejnosti výsledný produkt určený pre širokú advokátsku verejnosť – **Príručku o používaní nástrojov založených na umelej inteligencii advokátmi a advokátskymi kancelármi v EÚ**.

Príručka ponúka náhľad do katalógu možností využitia AI v každodennej praxi advokátov, pričom ťažisko je na využití AI v malých advokátskych kanceláriách, na potenciálnych prínosoch a možných rizikách, ktoré sa s AI spájajú. Treba podotknúť, že je orientovaná viac didakticky, než na konkrétne produkty. Jej cieľom je poskytnúť informácie o tom, ako

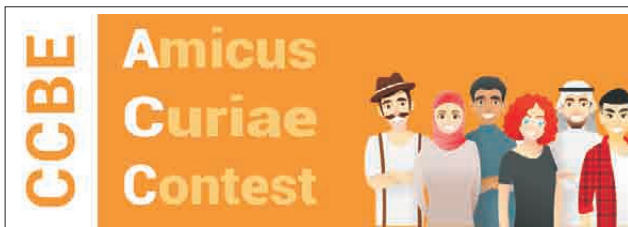

budú môcť advokáti využívať príležitosti, ktoré nové technológie poskytujú, aké nástroje AI, súčasné i budúce, by mohli pomôcť pri obchodných procesoch malých kancelárií.

Príručka začína vysvetlením základných technických pojmov a diskusiou o tom, prečo je používanie nástrojov AI advokátmi dôležité nielen pre nich samotných, ale aj pre spoločnosť ako takú. Ďalej autori poskytujú podrobné vysvetlenia pre určité kategórie nástrojov AI a predstavujú niekoľko imaginárnych scenárov, ako budú advokáti tieto nástroje používať. V závere príručky sú uvedené vybrané profesijné riziká, ktorých si advokáti musia byť vedomí.

Používanie čoraz väčšieho množstva nástrojov AI je z dlhodobého hľadiska nevyhnutné, nevyhne sa tomu žiadne povolanie. Advokáti však musia dbať, aby sa to dialo spôsobom, ktorý nepoškodzuje klientov a právny štát a nevedie k oslabeniu ochrany práv, ktorú by mal poskytovať právny systém. Príručka o používaní nástrojov založených na umelej inteligencii advokátmi a advokátskymi kanceláriami v EÚ je užitočným sprievodcom svetom AI pre advokátov.

Prezentácia príručky bude verejne streamovaná 31. marca 2022, ale na podujatie je nutné sa vopred registrovať. V prípade záujmu kontaktujte odbor medzinárodných vzťahov SAK (strecanska@sak.sk).

Dajte vedieť študentom práva o súťaži CCBE Amicus Curiae Contest

Súťaž organizuje CCBE každý rok a je určená pre študentov práva v posledných dvoch ročníkoch štúdia. Spočíva v príprave fiktívneho listu *Amicus Curiae* („priateľ súdu“ – na prípade priamo nezúčastnená osoba) na podporu advokáta v ohrození. CCBE chce tak poskytnúť študentom práva priestor nadobudnúť zručnosť pri príprave listu *Amicus Curiae* a zároveň upriamuje pozornosť na skutočnosť, že existujú advokáti čeliaci rôznym hrozbám pre výkon svojho povolania. Projekt zdôrazňuje kľúčovú úlohu advokátov pri budovaní a ochrane právneho štátu.

Súťaž má dve fázy. Záujemcovia podajú žiadosť (termín 1. 9. – 31. 11. 2022), v ktorej predstavujú profil ohrozeného advokáta, jeho činnosť, pre ktorú čelí ohrozeniu a právne aspekty, ktoré by mali byť zdôraznené v liste. Žiadosti posúdi Výbor CCBE pre ľudské práva a vyberie troch finalistov (10. 1. 2023). Tí pripravujú fiktívny list *Amicus Curiae* v anglic-

kom alebo francúzskom jazyku (31. 3. 2023). Víťazný list bude publikovaný na stránke CCBE a sociálnych sieťach a autorovi bude udelené ocenenie počas májového plenárneho zhromaždenia CCBE. Cenou pre víťaza je poznávací výlet v Grécku. Viac informácií o súťaži nájdete na stránkach CCBE www.ccbe.eu/actions/events/amicus-curiae-contest/.

■ AIJA

AIJA – Medzinárodná asociácia mladých advokátov (Association internationale des jeunes avocats) je celosvetová asociácia mladých právnikov vo veku do 45 rokov. Venuje sa organizovaniu seminárov a výročných stretnutí zameraných na výmenu know-how, ponúka prednášky nielen na právnické témy – svoje nezastupiteľné miesto majú otázky osobného rozvoja, soft skills a manažmentu advokátskej kancelárie. Slovenská advokátska komora je kolektívnym členom AIJA.

Začína sa ďalší semester AIJA akadémie

Úspešný vzdelávací program AIJA akadémie má svoje pokračovanie. V termíne **od 29. marca do 14. júna 2022** AIJA ponúka jarný semester akadémie, ktorá je celá realizovaná v on-line prostredí. Lekcie a workshopy tentokrát ponúkajú nadstavbu užitočnú pre úspešné vedenie kancelárie a spoluprácu s klientom. Vzdelávanie bude zamerané na profesionálne zručnosti v písomnom a ústnom prejave, automatizáciu a správu dokumentov, metodológiu právneho dizajnu (vizuálna komunikácia právneho obsahu orientovaná na klienta). Lekcie, ktoré vedú odborníci z AIJA aj mimo nej, sú

rovnomerne rozvrhnuté počas 11 týždňov. Keďže príležitosti pre networking boli vždy dôležitým aspektom podujatí AIJA, priestor pre nadväzovanie kontaktov nechýba ani v on-line prostredí. Súčasťou niektorých lekcí bude práca na zadaníach v menších medzinárodne zložených skupinách. Viac informácií o AIJA akadémii na www.academy.aija.org.

Polročná májová konferencia AIJA v Göteborgu

Budúcnosť mobility je téma ďalšej polročnej konferencie AIJA. Spoločnosť sa nachádza uprostred technologickej dopravnej revolúcie. Vyvíjajú sa nové produkty a služby, ktoré v nasledujúcich desaťročiach drasticky ovplyvnia to, ako sa hýbeme, žijeme a pracujeme a predpovedať, kam nás to môže zaviesť, nie je ľahká úloha. Ak sa zaujímate

- o právne výzvy, ktoré so sebou prináša a automobilový a expandujúci dronový priemysel (ochrana údajov; regulácia reklamy; udeľovanie licencií; správa obchodných tajomstiev; používanie softvéru),

- o témy fúzií a akvizícií v súvislosti s mobilitou (staré a nové palivo – energia a dáta; problematika antitrustových pravidiel; cezhraničné obmedzenia),
- o dopravné právo (opatrenia a nariadenia v súvislosti s environmentálnymi otázkami a digitalizáciou),

tak polročná májová konferencia AIJA vo švédskom Göteborgu **18. – 21. mája 2022** je pre vás skvelou príležitosťou. Toto mesto sa už jasne etablovalo ako globálne centrum inovatívnych technológií zameraných na zlepšenie mobility, s osobitným zameraním na bezpečnosť a udržateľnosť. Bude ideálnym miestom pre diskusiu na tému budúcnosť mobility a technologického vývoja. Viac informácií a registrácia na <https://www.aija.org/en/event-detail/506>.

■ IBA

IBA – Medzinárodná advokátska komora (International Bar Association) je svetová organizácia, ktorej hlavným cieľom je posilniť výmenu informácií medzi jednotlivými združeniami právnikov, podporovať nezávislosť súdnictva a právo advokátov vykonávať svoje povolanie bez vonkajšieho zasahovania. Prostredníctvom Inštitútu pre ľudské práva IBA presadzuje ochranu ľudských práv advokátov na celom svete. Členskú základňu tvoria individuálni členovia a advokátske komory. Slovenská advokátska komora je kolektívnym členom IBA.

75. „narodeniny“ Medzinárodnej advokátskej komory
IBA si vo februári pripomenula 75. výročie ustanovujúceho zasadnutia Medzinárodnej advokátskej komory (IBA), ktorá

sa konala v Univerzitnom klube v New Yorku v roku 1947. IBA vznikla po druhej svetovej vojne na základe presvedčenia, že organizácia zložená zo zástupcov svetových advokátskych komôr môže prispieť ku globálnej stabilite a mieru prostredníctvom výkonu spravodlivosti a s cieľom presadzovať princípy a ciele Spojených národov.

„Národy sveta považujú advokátov za lídrov a tým, že prispejeme sami sebou a svojím časom, sa môžeme zaviazat', že dosiahneme ciele, ktoré sú pre národy cenné, ako je zlepšenie výkonu spravodlivosti v súlade so zákonom. Oddaním sa zásadám a cieľom Organizácie spojených národov môžeme skutočne prispieť k svetovému mieru a susedstvu. Toto sú vysoké ciele, ktoré sme si vytýčili,“ zaznelo z úst predsedu ustanovujúcej schôdze, na ktorej bolo zastúpených 24 národných advokátskych komôr z piatich kontinentov. Súčasné členstvo tvorí viac ako 80 000 individuálnych advokátov a približne 190 advokátskych komôr a právnických spoločností z viac ako 170 krajín.

„75. výročie IBA je pre nás významným obdobím,“ vysvetľuje Dr. Mark Ellis, výkonný riaditeľ IBA. „Združenie, ktoré sa zrodilo z popola druhej svetovej vojny, bolo založené na podporu spravodlivosti v rámci právneho štátu. V mnohých ohľadoch je tento aspiratívny cieľ ešte dôležitejší dnes, keď čelíme nárastu nacionalizmu a populizmu – priamych hrozieb pre právny štát. Prijmeme všetky výzvy, ktoré sa nám postavia do cesty, a budeme naďalej hovoriť o problémoch, ktoré ovplyvňujú právnickú profesiu aj spoločnosť ako celok.“

Mgr. Lucia Strečanská
Kancelária SAK

Vyhlásenie publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie pre rok 2022

Redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie
v spolupráci s Predsedníctvom Slovenskej advokátskej komory
vyhlásila pre rok 2022

XXI. ročník publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie pre študentov právnických fakúlt, advokátskych koncipientov a mladých advokátov do 35 rokov.

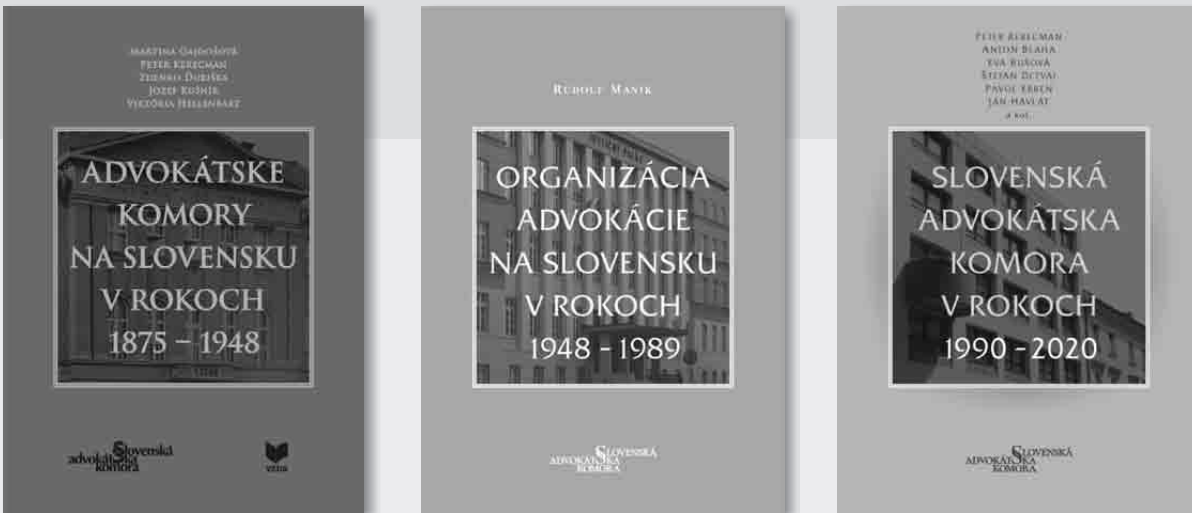
Konkrétnu **tému si účastníci súťaže zvolia** sami. Podmienkou je aktuálnosť témy z teórie alebo praxe slovenského, európskeho alebo medzinárodného práva. Súťažný príspevok nesmie mať popisný charakter. Príspevky v rozsahu maximálne 34 000 znakov (vrátane medzier, literatúry, CV aj textu pod čiarou) treba poslať e-mailom na adresu ondrisova@sak.sk alebo darina.stracinova@sak.sk.

Termín uzávierky je **30. novembra 2022**.

Článok bude zaradený do súťaže v tom roku, v ktorom bude publikovaný. Porota zložená z členov redakčnej rady Bulletinu slovenskej advokácie publikované príspevky vyhodnotí do konca decembra 2022. Pre autorov sú pripravené finančné ceny, porota má právo cenu neudelíť, resp. zvýšiť odmenu. Ceny prvým trom autorom budú odovzdané na tradičnom Novoročnom stretnutí právnikov v januári 2023.

Tri zväzky o histórii advokátskych komôr

Slovenská advokátska komora vydala reprezentatívnu sériu troch publikácií v pevnej väzbe, ktoré mapujú históriu advokácie na území Slovenska. Ide o prvé komplexné spracovanie tejto témy u nás doplnené množstvom fotografií, faksimilií a prehľadných tabuliek. Súčasťou je aj biografický slovník osobností advokácie.

24,- vrátane DPH

20,- vrátane DPH

25,- vrátane DPH

Všetky tri publikácie spolu ako balík za zvýhodnenú cenu!

59,- vrátane DPH

Záujemcovia o kúpu kontaktujte: PhDr. Ondrišová 02 204 227 28 ondrisova@sak.sk Darina Stračinová 02 204 227 26 stracinova@sak.sk

Aký bol januárový seminár Konanie pred Súdnym dvorom EÚ?

Slovenská advokátska komora počas leta 2021 oslovila advokátov s ponukou vzdelávacích podujatí organizovaných Akadémiou Európskeho práva (ERA) v Trieri zameraných na zastupovanie pred Súdnym dvorom Európskej únie organizovaných v anglickom, nemeckom a francúzskom jazyku. Seminár bol zameraný na získanie základných teoretických vedomostí a praktických informácií o zastúpení pred Súdnym dvorom Európskej únie (SD EÚ) určených špecificky pre advokátov. Preto pri organizovaní seminárov ERA spolupracovala s národnými advokátskymi komorami.

Semináre sú organizované v dvoch úrovniach. **Základná úroveň** určená pre advokátov, ktorí nemajú žiadne alebo iba základne skúsenosti bola pripravená vo forme prednášok a na nich nadväzujúcich prípadových štúdií. **Pokročilá úroveň** je organizovaná vo forme workshopu. Napriek neistote spojenej s pandemiou ochorenia COVID-19 boli semináre plánované ako prezenčné, keďže ich súčasťou bola návšteva neďalekého Súdneho dvora Európskej únie v Luxemburgu.

Aj keď ERA citlivo vyhodnocovala vývoj pandémie, napokon sa rozhodla v dňoch **26. – 28. januára 2022** zorganizovať plánovaný základný seminár v hybridnej forme. Seminár sa tak konal prezenčne, ale pre tých účastníkov, ktorí sa z akéhokoľvek dôvodu rozhodli necestovať do Nemecka, aj v online forme. Na prezenčnej forme podujatia v Trieri sa nakoniec stretlo celkom 18 účastníkov.

Seminár bol rozdelený do troch častí. Úvod bol zameraný na organizáciu SD EÚ, následne nám boli podrobne predstavené druhy konaní pred SD EÚ, ich predpoklady a obsahová náplň. Ďalšia prednáška sa venovala konaniu o predbežných otázkach národných súdov, čo môže a čo nemôže byť predbežnou otázkou a na to, akými argumentmi môže advokát presvedčiť národný súd na jej predloženie. Prvý deň uzavrela prednáška o praktickom výkone zastúpenia pred SD EÚ, o predkladaní návrhov a vyjadrení, ich forme, o priebehu konania, vrátane praktických typov ako sa pripraviť na pojednávanie v Luxemburgu. Po každej prednáške lektori vďaka vlastným osobným skúsenostiam zodpovedali aj najpodrobnejšie otázky v diskusii. Náročný prvý deň ukončila spoločná večera účastníkov a prednášajúcich. Počas nej sme si mohli navzájom vymeniť menej formálne poznatky a informácie, vrátane toho, ako vyzerajú taláre v jednotlivých členských štátoch (keďže právní zástupcovia vystupujú pred SD EÚ v talári).

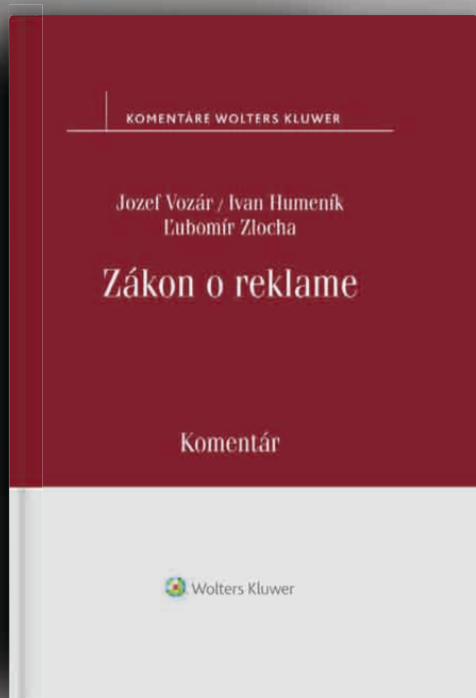
Druhý deň sme ako účastníci v prezenčnej forme začali osobnou návštevou SD EÚ v Luxemburgu, kde sme si najprv pozreli priestory a dostali sme podrobné informácie o jednotlivých budovách. Následne sme získali praktické informácie o priebehu pojednávania a štatistické informácie o dĺžke konaní. Sledovali sme pojednávanie, pri ktorom sme si mohli konfrontovať prezentované informácie s reálnou praxou.

Po návrate do Trieru sme spolu s online účastníkmi seminára pokračovali praktickými prípadovými štúdiami, pri ktorých sme aplikovali získané vedomosti na praktických modeloch. Účastníci v prezenčnej aj dištančnej forme boli rozdelení do medzinárodných skupín a mali vypracovať riešenie zadaných otázok. Počas práce nám bol k dispozícii lektor, s ktorým sme diskutovali o našich návrhoch riešení a následne sme podrobne rozoberali riešenia jednotlivých skupín. Ďalšia prípadová štúdia bola pripravená na piatkové dopoludnie.

Na seminári sa zúčastnilo viacero advokátov a advokátskych koncipientov zo Slovenska v prezenčnej aj dištančnej forme. Na záver sme sa zhodli, že vďaka semináru sme nadobudli množstvo vedomostí aj praktických informácií o konaniach pred SD EÚ. Zároveň tí, ktorí sme sa zúčastnili na seminári v prezenčnej forme, sme spoznali advokátov z iných členských štátov, s ktorými sme si mohli vymeniť množstvo praktických informácií o ich výkone advokácie.

JUDr. Jana Mitterpachová
advokátka

Zákon o reklame – komentár

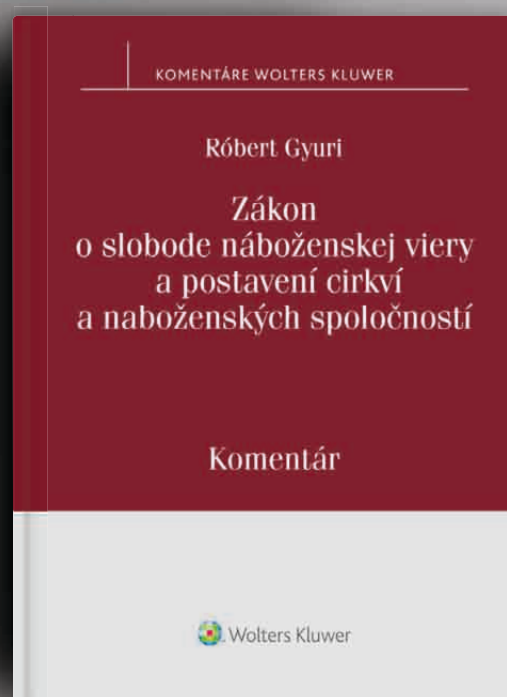
Jozef Vozár, Ivan Humeník, Lubomír Zlocha

V roku 2001 bol prijatý zákon o reklame a o zmene a doplnení niektorých zákonov č. 147/2001 Z. z. K uvedenému právnomu predpisu nebol vydaný doteraz žiadny komentár a neexistuje ani vedecká monografia, ktorá by komplexne rozoberala právne aspekty reklamy. Kolektív autorov, ktorý napísal prvé vydanie komentára k zákonu o reklame pozostáva z právnikov, ktorí sa venujú danej problematike dlhodobo, systematicky a to nielen teoreticky, ale aj prakticky.

V tomto komentári možno nájsť odpovede na relevantné otázky, ktoré vyplynuli nielen z doterajšej praktickej aplikácie zákona o reklame, ale aj z teórie. Pri hľadaní odpovedí čerpali autori poznatky nielen zo slovenskej a zahraničnej literatúry, ale aj najmä z judikatúry vrátane rozhodnutí Súdneho dvora EÚ.

280 strán

www.odborneknihy.sk

Zákon o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností – komentár

Róbert Gyuri

Cirkvi a náboženské spoločnosti tvorili v každej historickej etape vývoja spoločnosti jej integrálnu súčasť. Zákon č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností v znení neskorších predpisov predstavuje v súčasnosti základný predpis upravujúci vzťahy medzi štátom a cirkvami a náboženskými spoločnosťami. Cieľom predkladaného komentára je ponúknuť výklad tohto právneho predpisu s ohľadom na zabezpečenie reálnej ochrany práv a záujmov nositeľov náboženskej slobody – jednotlivých veriacich a cirkví a náboženských spoločností, ako aj oprávnených záujmov štátu a celej spoločnosti.

Dôležitou súčasťou predkladaného komentára je aj relevantná judikatúra súvisiaca s realizovaním náboženskej slobody alebo právnym postavením cirkví a náboženských spoločností, ich vznikom a aj samotnou činnosťou. Vzhľadom na skutočnosť, že rozsah relevantnej judikatúry je veľký, je v predkladanom komentári spracovaná tá najdôležitejšia.

440 strán

www.odborneknihy.sk

DO VAŠEJ KNIŽNICE

Zákon o priestupkoch

Soňa Košičiarová: **Zákon o priestupkoch. Podrobný komentár s judikatúrou.**

Prvé vydanie, Leges, 2020, 830 s.

Prvé vydanie komentára *Zákon o priestupkoch* z pera prof. JUDr. Soni Košičiarovej, PhD., ktoré vydalo nakladateľstvo Leges, s. r. o., je rozsiahlym komentárom zákona o priestupkoch, ktorého ambíciou – ako naznačuje aj autorský príhovor – je nielen poskytnúť podrobný výklad jednotlivých ustanovení zákona o priestupkoch, ale byť dôsledným sprievodcom pri jednotlivých procesných etapách konania o priestupkoch.

Základný cieľ komentára korešponduje s účelom úpravy správneho trestania podľa Správneho súdneho poriadku a vychádza z požiadavky § 195 SSP, podľa ktorého správne súdy pri prieskume zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy vo veciach správneho trestania z úradnej povinnosti musia prihliadať na porušenie základných zásad trestného konania podľa Trestného poriadku a na nedodržanie zásad ukladania trestov podľa Trestného zákona, ktoré je potrebné použiť na správne trestanie.

Autorka sa na prvých päťdesiatich stranách v kapitole **Všeobecný komentár k zákonu SNR č. 372/1990 Zb.** precízne venuje princípom správneho trestania a aplikácii trestnoprávných zásad. Osobitne venuje pozornosť procesnoprávnym princípom trestania podľa Ústavy SR, základným zásadám trestného konania podľa Trestného poriadku a zásadám ukladania trestom podľa Trestného zákona vo vzťahu k právnej úprave priestupkov a taktiež procesným právam obvineného podľa Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Ústavy SR, podľa odporúčania Výboru ministrov CM/Rec (2007) 7 a odporúčania Výboru ministrov R (91) 1.

Prínosom pre užívateľa komentára sú v tabuľkách prakticky a prehľadne spracované zásady trestného konania a zásady ukladania trestov, ktoré sú aplikované v konaní o priestup-

koch, či už na základe analógie alebo na základe priamej úpravy zákona o priestupkoch a správneho poriadku.

Jednotlivé ustanovenia komentovaného zákona sú podrobne analyzované v kontexte s trestnoprávnou úpravou, Ústavou SR, medzinárodnými zmluvami a príslušnou judikatúrou. Dôsledne spracovaná je II. časť zákona (osobitná časť). Autorka ako dlhoročný vysokoškolský pedagóg poskytuje výklad skutkových podstát priestupkov spôsobom, ktorého osvojenie čitateľovi pomôže aj pri výklade ostatných skutkových podstát priestupkov ustanovených v osobitných predpisoch.

Špeciálna pozornosť je venovaná konaniu o priestupkoch vo vzťahu ku konkurencii všeobecnej úpravy správneho konania a detailne sa zaoberá postupom orgánov pri objasňovaní priestupkov s akcentom na práva subjektov, ktoré sú dotknuté objasňovaním. Aj v tejto komentovanej časti zákona je pre čitateľa výbornou pomôckou tabuľka, ktorá porovnáva právnu úpravu trestného konania a konania o priestupkoch podľa ich štádií, cieľov a procesných úkonov, či tabuľka, ktorá upravuje procesné práva účastníkov neskráteného konania o priestupkoch, ktoré sú súčasťou práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 Ústavy SR. Osobitosti skráteného konania o priestupkoch (§ 84 až § 87) sú analyzované a podporené s príslušnou judikatúrou na 45 stranách publikácie.

Autorku prof. JUDr. Soňu Košičiarovú, PhD., ktorá je vysokoškolskou pedagogičkou, vzhľadom na širokú publikačnú činnosť v oblasti správneho práva nie je potrebné osobitne predstavovať, tak ako ani nie je potrebné predstavovať recenzentov komentára.

Autorka v príhovore uvádza: „*Problematika zodpovednosti za priestupky je odborne zložitou témou. Stručnosť zákona SNR č. 372/1990 Zb. kladie vysoké nároky na právnické zručnosti. Pri všetkej snahe podať veci jednoducho, výsledkom je text prednostne určený osobám s právnickým vzdelaním.*“

Možno potvrdiť, že ambícia autorky bola splnená a výsledkom jej práce je ľahko čitateľný a prehľadný komentár k zložitej problematike, s potrebnými a použiteľnými informáciami, ktorý možno odporučiť nielen zamestnancom orgánov, ktorých právomoc je objasňovať priestupky alebo riešiť iné správne delikty, ale všetkým právnickým profesiám, ktoré sa venujú problematike správneho trestania.

JUDr. Zuzana Reguli
advokátka

Sledujte SAK na LinkedIn!

Dôležité informácie a aktuálny z diania v advokácii a na komore: [linkedin.com/company/sak-sk](https://www.linkedin.com/company/sak-sk)

Advokáti v radoch diplomatov Slovenska z rokov 1939 – 1945

Už v prvej Československej republike mala advokácia významné zastúpenie v radoch členov diplomatického zboru nášho spoločného štátu akreditovaných v zahraničí. Nahradila tak monarchistickú tradíciu z čias Rakúsko-Uhorska, ktorej vyslanci pochádzali, s výnimkou predposledného vyslanca v USA Konstantina Theodora Dumbu (1856 – 1947), výhradne z príslušníkov šľachty. Po roku 1918 sa pod egidou Ministerstva zahraničných vecí ČSR etablovali v cudzine diplomati novej republiky s výrazným zastúpením právnikov, ktorí majú dodnes vysoké kvórum v počte diplomatov Českej republiky aj Slovenskej republiky. Viacero z nich absolvovalo pred svojím zahraničným pôsobením, ba i po ňom advokátsku dráhu.

Advokáti v diplomácii spoločného štátu Čechov a Slovákov

Obdobne ako v iných sférach štátnej služby, aj v diplomácii prvej republiky sa významne uplatňovali bývalí legionári. Patril k nim napr. **JUDr. Josef Švagrovský** (1878 – 1943), ktorý pracoval najskôr v advokátskej kancelárii R. Kleteckého v Prahe a od roku 1914 už ako samostatný advokát pôsobil v Prahe a Mělníku. V období 1923 – 1928 zastával diplomatický rang československého vyslanca v Japonsku a v rokoch 1933 – 1938 v Brazílii. **JUDr. Václav Rejholec** (1886 – 1967) pracoval pred prvou svetovou vojnou ako advokátsky koncipient v Plzni a v Čáslavi a v období 1927 – 1931 zastával post vyslanca v Bulharsku. **JUDr. Vladimír Slavík** (1884 – 1952) mal od roku 1914 advokátsku kanceláriu v Jindřichovom Hradci, ktorú viedol aj počas celej prvej svetovej vojny. V rokoch 1931 – 1939 a 1940 – 1945 bol československým vyslancom v Belgicku.

Bývalí advokáti sa však uplatnili aj na nižších než vyslanec-kých diplomatických a konzulárnych postoch. **JUDr. Václav Němec** (1882 – 1978) od roku 1909 pôsobil ako advokátsky koncipient a po roku 1923 ako advokát v Prahe i v Brne. V roku 1919 bol ustanovený za prvého chargé d'affaires Československa v Japonsku. **JUDr. Vladimír Brtník** (1887 – 1970), advokátsky koncipient od roku 1921, vykonával počas tretej ČSR funkciu československého generálneho konzula v juho-

slovenskom Záhrebe. **JUDr. Jan Glos** (1884 – 1959) sa v roku 1912 zamestnal ako advokátsky koncipient a v rokoch 1935 – 1939 zastával rang generálneho konzula ČSR v Drážďanoch. **JUDr. František Šebesta** (nar. v roku 1882) bol v rokoch 1909 – 1913 kandidátom advokácie a od roku 1914 samostatným advokátom. Vyšší diplomatický post získal v období 1927 – 1932 ako československý generálny konzul v Drážďanoch a v rokoch 1935 – 1938 ako generálny konzul vo Viedni.

Zo slovenských advokátov pôsobiacich v diplomácii ČSR nemožno vynechať **prof. JUDr. Štefana Osuského, PhD.** (1889 – 1973), ktorý nadobudol právnické vzdelanie v USA, kde aj v roku 1916 získal titul doktora práv a stal sa ako advokát partnerom advokátskej kancelárie Sindel, Hassel & Osusky Law Firm. Po vzniku Česko-Slovenska bol v období 1918 až 1920 vyslancom v Spojenom kráľovstve. V roku 1920 podpísal ako mimoriadny a splnomocnený vyslanec ČSR na parížskej konferencii Trianonskú mierovú zmluvu s Maďarskom. Ako diplomat v rokoch 1921 až 1939 pôsobil v rangu veľvyslanca vo Francúzsku. Po vzniku Dočasného zriadenia československého v exile bol v júli 1940 vymenovaný za ministra československej vlády v Londýne, tento post zastával do roku 1942. Pred koncom druhej svetovej vojny odišiel do USA, kde aj zomrel.

JUDr. Juraj Slávik (1890 – 1969) sa venoval štúdiu práva v Budapešti, Berlíne a v Paríži na École de droit na Sorbonne. Ešte pred získaním akademického titulu v roku 1913 začal pracovať ako advokátsky koncipient u známeho advokáta JUDr. Emila Stodolu. Po prevrate v rámci novovzniknutých tzv. veľžúp pôsobil v rokoch 1923 – 1926 ako župan Zvolenskej župy a v období 1926 – 1928 Košickej župy. Z najvyšších rezortných postov zastával v roku 1926 funkciu ministra poľnohospodárstva i správcu ministerstva pre zjednotenie zákonov a orgánov správy (unifikácií) a v období 1929 – 1932 ministra vnútra. V roku 1935 získal nakrátko mandát viceprezidenta Slovenskej krajiny a následne rang československého vyslanca v Poľsku (1936 – 1939). Po vzniku Dočasného zriadenia československého bol v roku 1940 menovaný ministrom vnútra v exile vládne, túto funkciu zastával až do roku 1945, okrem toho bol poverený vedením ministerstva

NOVÉ EUROKÓDEX KOMENTÁRE

Do právneho systému EPI **pribúdajú nové online verzie komentárov** z vydavateľstva Eurokódex.

Veľký komentár **Správny poriadok** *Martin Píry*

Súčasťou textu komentára sú aj mnohé názory, ktoré doteraz neboli predmetom súdneho prieskumu a tiež viaceré odvážne závery a analýzy. Veríme preto, že okrem výkladu známych skutočností, prispeje komentár aj vytvoreniu priestoru na širokú odbornú diskusiu v právnej praxi.

Veľký komentár **Zákon o trestnej zodpovednosti právnických osôb** *Jozef Medelský*

Predstavuje polemickú otázku trestného práva, ktorá v SR stále nie je vžitou zodpovednosťou. Ponúka výklad ustanovení, ktoré sú v aplikačnej praxi náročnejšie a problematické, prehľad všetkých aktuálnych zmien a užitočné prepojenia na judikatúru, vrátane európskej.

školy a národnej osvety. V rokoch 1946 – 1948 pôsobil ako československý veľvyslanec v USA, kde aj v exile v roku 1969 zomrel.

Na čele rezortu zahraničných vecí

Spomedzi najvyšších predstaviteľov rezortu zahraničných vecí medzivojnovnej ČSR bol zástupcom advokátskeho stavu len **JUDr. František Chvalkovský** (1885 – 1945). Tento jediný minister zahraničia druhej republiky (1938 – 1939) vykonával advokátsku prax od januára 1918 do júna 1919, potom už pôsobil v štátnych službách, pričom zastával post vyslanca v Japonskom cisárstve (1921 – 1923), Spojených štátoch amerických (1923 – 1925), Nemeckej ríši (1927 – 1932) i Talianskom kráľovstve (1932 – 1938). Po okupácii druhej ČSR vykonával funkciu jediného vyslanca Protektorátu Čechy a Morava v Berlíne, kde pri bombardovaní mesta koncom druhej svetovej vojny zahynul.

Počas existencie Slovenskej republiky (1939 – 1945) pochádzali všetci jej ministri zahraničných vecí – na rozdiel od toho, ako to bolo v prvej ČSR – z radov advokácie. Prvý šéf rezortu **prof. JUDr. Ferdinand Ďurčanský** (1906 – 1974) pôvodom zo šľachtického rodu Gyurcsánszky de Gyurcsina študoval právo v Bratislave, Paríži a v Haagu. V roku 1939 bol ministrom pravosúdia, zdravotníctva a sociálnej starostlivosti autonómnej vlády Slovenskej krajiny, v roku 1939 zase ministrom verejných prác a dopravy v tejto exekutive. V období 1939 – 1940 zastával post prvého ministra zahraničia Slovenskej republiky, po odvolaní z funkcie vykonával v rokoch 1940 – 1945 prax advokáta. Pred skončením druhej svetovej vojny emigroval do zahraničia, retribučný súd v Bratislave ho odsúdil na trest smrti *in absentia*. Zomrel v exile v západonemeckom Mníchove.

Prof. JUDr. Vojtech Lazár Tuka (1880 – 1946) nastúpil na dráhu kandidáta advokácie po skončení právnických štúdií v roku 1901, aby ju následne vymenil za kariéru úradníka na Policajnom riaditeľstve v Budapešti. Už v predprevratovom období pôsobil vo vedeckej i pedagogickej sfére a bol mu udelený titul profesora práv. V medzivojnovnej ČSR sa politiky exponoval ako člen Hlinkovej slovenskej ľudovej strany, istý čas bol po právoplatnom odsúdení za spáchanie zločinov vojenskej zrady a prípravy úkladov o republiku aj uväznený. Počas druhej svetovej vojny zastával post predsedu vlády Slovenskej republiky v rokoch 1939 – 1944, pričom vykonával aj funkciu ministra zahraničných vecí (1940 – 1944). Po skončení vojnového konfliktu bol v retribučnom procese odsúdený na trest smrti a v roku 1946 popravený.

Posledný šéf diplomacie prvej Slovenskej republiky **JUDr. Štefan Tiso** (1897 – 1959) v rokoch 1925 – 1927 pôsobil ako kandidát advokácie a následne sa venoval sudcovskému povolaniu. Pred nástupom do funkcie ministra zahraničných vecí, ministra pravosúdia i posledného predsedu vlády Slovenska (1944 – 1945) zastával post predsedu Hlavného súdu, v rokoch 1943 – 1945 vykonával aj funkciu podpredsedu Štátnej rady. V povojnovom retribučnom procese bol v roku 1947 odsúdený na trest odňatia slobody na 30 ro-

kov, zomre počas výkonu trestu v roku 1959 v Leopoldove. Jeho brat Fraňo Tiso sa stal vyslancom Slovenska v ZSSR v rokoch 1940 – 1941 a vzdialený príbuzný Msgr. ThDr. Jozef Tiso prezidentom Slovenskej republiky (1939 – 1945).

Talianske kráľovstvo a Španielsky štát – Jozef Miloslav Zvrškovec

Z Kláštora pod Znievom, kde sa 17. marca 1905 narodil, pochádzal **JUDr. Jozef Miloslav Zvrškovec**. Po skončení základnej školy navštevoval v rokoch 1916 – 1924 gymnázium v Turčianskom Svätom Martine. Vysokoškolské štúdiá absolvoval najskôr na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave (1924 – 1927), následne bol poslucháčom sociológie na Univerzite v Innsbrucku (1927 – 1928) a napokon poslucháčom Vysokej školy politických vied v Paríži (1929). V roku 1930 získal akademický titul doktora práv a zamestnal sa ako advokátsky kandidát, pričom od roku 1932 už pôsobil ako advokát v Bratislave. Mimo výkon svojej profesie vykonával značné aktivity v radoch academickej mládeže a katolíckej inteligencie, už od roku 1930 predsedal spolku Moyzes a v období 1929 – 1930 i Ústrediu slovenského katolíckeho študentstva. Zapájal sa tiež do publikačnej činnosti vo viacerých periodikách, vykonával funkciu redaktora mesačníkov *Rozvoj* (1929 – 1930) a *Pero* (1937 – 1938). Po vyslaní slovenskou autonómnou vládou pôsobil v októbri 1938 ako štátny sekretár na Ministerstve zahraničných vecí ČSR, v období 1938 – 1939 bol pritom vládnym delegátom Slovenskej krajiny na rokovaní s delegátmi Maďarského kráľovstva. Zo služieb Ministerstva zahraničných vecí druhej ČSR prešiel po vyhlásení nezávislosti Slovenska do diplomacie novej krajiny na mape sveta. Už od júna 1939 disponoval rangom vyslanca Slovenskej republiky v Talianskom kráľovstve a od roku 1940 aj v Španielskom štáte. Jeho snaha v rámci vedenia diplomatickej misie v Ríme o nadviazanie spojenej so zástupcami vyslanectva Veľkej Británie v Taliansku vypracovaním memoranda pre britskú vládu žiadajúceho uvoľniť dovoz bavlny na Slovensko z poverenia ministra zahraničných vecí Ferdinanda Ďurčanského začiatkom roku 1940 podnietila negatívny vzťah Nemecka k diplomacii Slovenska a pripravila cestu k salzburským jednaniam. V októbri 1941 bol odvolaný z vyslaneckého postu v Taliansku a v máji 1944 aj z postu vyslanca v Španielsku. Po odchode z diplomatických služieb v roku 1944 žil v súkromí na svojom statku v Kamanovej a zapojil sa do protinacistického odboja, za čo bol nútený žiť pod nemeckým dozorom. V roku 1946 sa pred Národným súdom viedol proti nemu trestný proces pre podozrenie z kolaborácie, v ktotom bol spod obžaloby oslobodený. Za vinu sa mu kládla úzka spolupráca s F. Ďurčanským z obdobia 1939 – 1940, velebenie udalostí 14. marca 1939, obhajoba legálnosti Slovenska, vykonávanie funkcie vyslanca i podozrivý nákup statku. Po komunistickom prevrate z februára 1948 ho nová moc perzekvovala, jeho statok bol vyvlastnený a musel sa zamestnať ako elektrikár. Zomrel 27. marca 1958 v Prahe.

Francúzska republika,
Švajčiarske sprisahanectvo,
Talianske kráľovstvo,
Bulharské cárstvo a Veľkonemecká ríša –
Bohdan Tibor Galvánek

JUDr. Bohdan Tibor Galvánek sa narodil 9. novembra 1903 v Kysuckom Novom Meste. Strednú školu absolvoval na gymnáziách v Žiline a v Prievidzi, následne študoval filozofiu v Bratislave, Prahe, Nancy, Lyone a v Paríži. Pôsobil ako stredoškolský profesor na gymnáziách v Revúcej (1925 – 1926), Trenčíne (1926 – 1929) a v Bratislave (1929 – 1935). Nakoniec sa rozhodol aj pre štúdium na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, kde bol promovovaný na doktora práv v roku 1935. Jeho ďalším zamestnaním bolo miesto ministerského komisára na Ministerstve školstva a národnej osvety Československej republiky, pôsobil tam po vyhlásení autonómie Slovenska v októbri 1938 na poste prednostu odboru až do roku 1939. V rezorte diplomacie nezávislého Slovenska sa zamestnal hneď po jeho vzniku vo funkcii šéfa prezídia ministerstva zahraničných vecí. V júli 1939 bol vymenovaný za chargé d'affaires Slovenskej republiky vo Francúzsku, medzinárodné napätie mu však znemožnilo odchod do Paríža a tak sa stal šéfom politického oddelenia ministerstva. V roku 1940 už disponoval hodnosťou legačného radcu II. triedy a ako prvý aj rangom chargé d'affaires Slovenska vo Švajčiarskom sprisahanectve. Pri výkone svojej funkcie v súvislosti s uzatvorením francúzsko-nemeckého prímeria z Compiègne zabezpečoval v lete 1940 repatriáciu slovenských robotníkov z Francúzska. Ešte v auguste 1940 získal post vyslanca Slovenskej republiky v Talianskom kráľovstve, ktorý s hodnosťou legačného radcu I. triedy zastával až do kapitulácie Talianska v roku 1943. Vzápätí bol vymenovaný do rangu vyslanca Slovenska v Bulharskom cárstve, ktorý vykonával až do prechodu tohto štátu do tábora Spojencov v roku 1944. Posledným diplomatickým pôsobením Bohdana Tibora Galvána bolo miesto vyslanca Slovenskej republiky vo Veľkonemeckej ríši, ktorý zastával až do konca druhej svetovej vojny. V rakúskych Alpách bol v lete 1945 internovaný príslušníkmi armády Spojených štátov a v roku 1946 prevezený do Bratislavy. Pred Národným súdom ho obžalovali v retribučnom procese z uskutočňovania spolupráce fašistických vlád počas výkonu funkcie ambasádora v Ríme, Sofii a Berlíne, za čo mu bol v máj 1947 uložený trest odňatia slobody v dĺžke 3 mesiacov a strata občianskych práv na 2 roky. Keďže trest si už odpykal výkonom väzby, bol prepustený na slobodu a ďalej žil v Bratislave. Okrem toho bol obžalovaný aj zo snahy vytvoriť slovenské jednotky SS v Nemecku, z obžaloby bol však oslobodený. S rodinou následne emigroval do Argentínskej republiky, kde od roku 1948 učil cudzie jazyky a od roku 1962 vykonával prax advokáta. Od roku 1967 učil cudzie jazyky v Bostone v USA, kde sa zapojil do činnosti Svetového kongresu Slovákov a kde 13. novembra 1983 zomrel. Za diplomatické pôsobenie mu bol udelený Zásluhový kríž nemeckého orla s hviezdou, Talianska zlatá medaila za kultúru a I. stupeň bulharského Radu za občianske zásluhy.

Maďarské kráľovstvo – **Ján Spišiak**

Prof. JUDr. Ján Spišiak, DrSc., budúci právnik i diplomat, sa narodil 12. januára 1901 v Českom Brezove. Študoval na gymnáziách v Lučenci a Bratislave a v roku 1925 promovoval na Právnickej fakulte Karlovej univerzity v Prahe. Počas vysokoškolských štúdií absolvoval dvojročný pobyt na parížskej Sorbonne. Ako mladý právnik najskôr pracoval ako kandidát advokácie v kanceláriách advokátov Jána Vesela vo Zvolene (1925 – 1926) a Júliusa Reiszsa v Bratislave (1927 – 1929). Ďalšie decénium 1929 – 1939 bol zamestnaný v bratislavskej Tatrabanke, najskôr vo funkcii úradníka, následne na poste vedúceho právneho odboru. V tridsiatych rokoch 20. storočia publikoval odborné štúdie predovšetkým z oblasti zmenkového práva, disponoval i titulom súkromného docenta. Krátko po vyhlásení samostatnosti Slovenska bol v máji 1939 vymenovaný do rangu vyslanca Slovenskej republiky v Maďarskom kráľovstve, kde zotrval až do konca vojny. Zasadzoval sa o obhajobu práv slovenskej menšiny a presadenie princípu recipročného prístupu k vzájomným minoritám, za zachranu 3 000 slovenských Židov žijúcich v Maďarsku dostal in memoriam vyznamenanie Spravodlivý medzi národmi. Po obsadení Budapešti Robotnícko-roľníckou Červenou armádou v roku 1945 bol jednotkou SMERŠ odvezený do moskvskej Ljubljanky, kde bol väznený dva roky. Po návrate do Československa ho v roku 1947 Národný súd zbavil obvinenia z kolaborácie a vrátil sa tak k právnickej profesii v bankovníctve, externe prednášal na Vysokej škole ekonomickej i Právnickej fakulte UK v Bratislave. V roku 1957 získal prof. Spišiak vedecko-akademickú hodnosť doktora právnych vied a v roku 1961 v súvislosti s odchodom do dôchodku ukončil pracovný pomer v Štátnej banke československej na Slovensku. Pedagogicky sa angažoval až do roku 1971, ako dôchodca sa ešte zamestnal na Výskumnom ústave finančnej a úverovej sústavy. Autor viacerých právnických monografií Ján Spišiak zomrel 9. novembra 1981.

Talianska sociálna republika – **Ján Kaššovic**

JUDr. Ján Kaššovic sa narodil 25. mája 1902 v obci Bošáca, kde aj absolvoval základnú rímskokatolícku ľudovú školu. Od roku 1913 študoval na piaristických gymnáziách v Trenčíne a v Nitre, maturoval v roku 1921. Následne bol poslucháčom filozofie na univerzite Propaganda Fide v Ríme, v období 1923 – 1925 vykonával základnú vojenskú službu, počas ktorej utrpel pri cvičných streľbách zranenie na tvári. Následkom úrazu mal problémy so zrakom, čo mu neumožnilo vzápätí po vyradení z Československej brannej moci pokračovať vo vysokoškolských štúdiách. V roku 1926 sa preto zamestnal ako učiteľ na rímskokatolíckej ľudovej škole v rodnej dedine, aby sa o rok na to zapísal do prvého ročníka Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Počas štúdia práv býval na vysokoškolskom internáte Svoradov, kde sa stal členom Kolégia Sv. Svorada. V rámci Katolíckej akcie organizoval účasť slovenských vysokoškolákov na kongresoch medzinárodnej organizácie katolíckych študentov *Pax Romana*.

V rámci tejto organizácie sa v roku 1929 kreovalo hnutie slovenských katolíckych akademikov tvorené Čechmi, Slovákmi, Poliakmi, Chorvátmi a Slovincami pod názvom *Slavia Catholica* a jedným z jej iniciátorov sa stal práve Ján Kaššovic. Angažoval sa aj literárne ako redaktor v denníku *Slovák* a v časopise *Svoradov*. Osudovým prelomom v jeho živote bol rok 1930, keď mu bol po úspešnom ukončení právnických štúdií udelený akademický titul JUDr. a oženil sa s úradníčkou univerzitnej knižnice Máriou Moravčíkovou. Prvým zamestnaním Jána Kaššovica po absolvovaní vysokej školy bolo miesto úradníka právneho oddelenia Magistrátu hlavného mesta Slovenskej krajiny Bratislavy, kde pracoval do roku 1938, naposledy vo funkcii hlavného právneho magistrálneho komisára. Väčšinu jeho mimopracovného času zaberalo venovanie sa dobrovoľníctvu a katolíckemu aktivizmu, v roku 1933 viedol slovenskú národnú púť do Ríma. Za svoju činnosť v cirkevnom hnutí obdržal pápežské vyznamenanie Bene merenti (1933) a Svätým otcom Píom XI. bol vymenovaný za rytiera Rádu Sv. Silvestra (1939). Po vzniku druhej Česko-slovenskej republiky v roku 1938 viedol Ján Kaššovic oddelenie sociálnej starostlivosti Ministerstva vnútra autonómnej vlády Slovenskej krajiny, pričom v čase vyhlásenia nezávislosti Slovenska v marci 1939 sa ako člen česko-slovenskej delegácie zúčastnil na korunovácii nového pápeža Pia XII. Aj keď mal záujem o ďalšie štúdium v Ríme, kvôli budúcej habilitácii z odboru cirkevného práva na svojej alma mater v Bratislave, zakotvil v januári 1940 prvýkrát v diplomacii nového štátu. Najskôr pôsobil vo funkcii legačného radcu na vyslanectve Slovenska pri Talianskom kráľovstve v Ríme, aby sa v decembri 1940 vrátil do štátnych služieb vo vlasti. Až do februára 1943 sa exponoval na poste predsedu Ústredného úradu práce, ktorý bol VI. odborom ministerstva vnútra a následne do mája 1944 predsedal Robotníckej sociálnej poisťovni. Už od januára 1944 však šéfoval I. odboru ministerstva vnútra, pričom v tomto rezorte pred odchodom do zahraničia začiatkom roka 1945 stál na čele jeho prezídia. Vo februári 1945 bol Ján Kaššovic vymenovaný za vedúceho vyslanectva Slovenskej republiky pri Talianskej sociálnej republike v Bellagiu s rangom chargé d'affaires. V marci 1945 na ceste do zahraničného úradu však utrpel následkom dopravnej nehody zranenia, z ktorých sa v Taliansku liečil až do roku 1946. Následne odišiel s rodinou do USA a začal farmárčiť v štáte Illinois. V tomto štáte v rokoch 1947 – 1949 vyučoval na benediktínskom kolégiu latinčinu a gréčtinu, aby vzápätí uplatnil svoje právnické vedomosti a zamestnal sa ako advokátsky koncipient veľkej advokátskej kancelárie v Chicagu. Pre odchodom do penzie (1968) ešte pracoval ako bankový úradník, aby sa v tomto roku presťahoval z Chicaga do Kalifornie. Okrem prekladateľskej činnosti sa angažoval aj v krajanskom hnutí a pôsobil ako redaktor týždenníka *Osudné hlasy*. Zomrel až po páde komunizmu v Československu 21. októbra 1990 v kalifornskom Palm Springs. Urna s jeho popolom však po prevezení z USA spočinula v rodnej Bošáci.

JUDr. PhDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA
advokát

Tenisový turnaj ADVOKÁTI V SIETI v štvorhre

pod záštitou
Slovenskej advokátskej komory

35. ročník

17. – 18. júna 2022
HS CENTRUM Piešťany

HS CENTRUM | www.hsc.sk | Hlboká 92, Piešťany

Štartovné je vo výške **35 eur/osoba**.

Prihlásiť sa je potrebné **do 13. júna 2022**

na info@mularcikpartners.sk.

Organizátor odporúča **ubytovanie si zabezpečiť individuálne v Pension Hellene Relax Club***** Piešťany, na www.hellene.sk, lebo sa nachádza v bezprostrednej blízkosti k HS CENTRUM (susediaci areál). Pri objednaní ubytovania treba uviesť odkaz na turnaj *Advokáti v sieti*.

V HS CENTRUM sa uskutoční slávnostné vyhlásenie výsledkov a spoločenské posedenie pre účastníkov turnaja.

PROGRAM

PIATOK 17. júna 2022

8.30

Prezencia v HS CENTRUM, Hlboká 92, Piešťany

9.30 – 18.00

Zápasy, 6 antukových tenisových kurtov

19:00

Večera, spoločenské posedenie
a vyhodnotenie športových výkonov

SOBOTA 18. júna 2022

Individuálny program
s možnosťou dohodnúť si dodatočné zápasy

Bulletin slovenskej advokácie

CENNÍK INZERCIE platný od 1. januára 2022

Charakteristika

Bulletin slovenskej advokácie je **odborný recenzovaný časopis pre právnu vedu a prax** vydávaný Slovenskou advokátskou komorou.

V tlačenej podobe je distribuovaný do všetkých advokátskych kancelárií na Slovensku, poslancom NR SR, na súdy a ďalšie inštitúcie.

V elektronickej podobe je zasielaný advokátom s pozastavenou činnosťou, ako aj budúcim advokátom – advokátskym koncipientom.

Mesačný náklad je 5 000 ks, spolu s elektronickej podobou **zasahuje takmer 8 000 osôb**. Z marketingového hľadiska je *Bulletin slovenskej advokácie* **najväčším právnickým médiom s dobre definovanou cieľovou skupinou**.

Špecifikácia

Periodicita: mesačník (8 čísel + 2 dvojčísla)

Náklad: mesačne 5 000 ks výtlačkov + 3 000 ks zasielaných elektronickej

Formát: A4 (210 × 297 mm)

Rozsah: 64 – 96 strán + obálka

Ceny inzercie

Vnútorne strany

– vid' obrazové schémy

2./3. strana obálky – 1 000 eur

rozмеры: 210 × 297 mm

(+ 3 mm dookola na orez)

Farebnosť inzerátu nerozhoduje.

4. strana obálky – 1 400 eur

rozмеры: 210 × 297 mm

(+ 3 mm dookola na orez)

Farebnosť inzerátu nerozhoduje.

Vkladaná inzercia – 0,15 eura/ks

Ide o distribúciu inzerentom dodaných tlačovín spolu s bulletinom.

Maximálna veľkosť je A4.

Špeciálny inzerát – 17 eur

Výlučne pre advokátov a advokátske kancelárie, ktorého účelom

je ponuka práce pre koncipienta/koncipientku, má jednotnú úpravu a rozmer štvrtiny strany (kvadrant).

Inzerát pre koncipientov/ky,

ak si hľadajú prácu v AK – zadarmo

Riadková inzercia sa neuvěřňuje.

Zľavy z opakovania

Ceny sú uvedené bez DPH 20 %

a sú zmluvné, pre množstevné zľavy sa informujte na ondrisova@sak.sk alebo telefonicky: **02 204 227 28**.

Podklady

v elektronickej podobe musia byť definitívne spracované pre tlač vo formátoch EPS, PDF, JPG, TIF... a spĺňať **technické parametre:**

nedegradované fotografie s rozlíšením cca 300 dpi, farebnosť CMYK, texty v krivkách. Pri osobitnej požiadavke na vernosť reprodukcie musí inzerent dodať nátláčok.

Materiál na vkladajúcu inzerciu si zabezpečí inzerent a doručí ho na adresu, ktorú mu oznámi redakcia. Inzerent zodpovedá za obsah inzerátu i za kvalitu podkladov.

Osmina strany
83 x 58 mm (š x v)

čb 50 eur
cmyk 100 eur

Štvrtina strany
– kvadrant
83 x 123 mm
(š x v)

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Štvrtina strany – vodorovný pás
174 x 58 mm (š x v)

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Vodorovná
polovica strany
spadavka
210 x 145 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Vodorovná
polovica strany
zrkadlo
174 x 123 mm
(š x v)

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Zvislá
polovica strany
zrkadlo
83 x 254 mm
(š x v)

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Zvislá
polovica strany
spadavka
101 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Celá strana
zrkadlo
174 x 254 mm
(š x v)

čb 400 eur
cmyk 800 eur

Celá strana
spadavka
210 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 400 eur
cmyk 800 eur

Získejte mezinárodně uznávaný titul

LL.M. Master of Laws

na tradiční prestižní vysoké škole

- **SPORTOVNÍ PRÁVO**
nebo
- **ZDRAVOTNICKÉ PRÁVO**

Třímestrální kurz vyučovaný v kombinované formě je určen uchazečům s ukončeným vysokoškolským vzděláním, kteří mají zájem prohloubit si znalosti ve vybrané právní oblasti a rozšířit svůj profesní záběr.

Přednáší přední čeští odborníci z akademické sféry i praxe.

Termín podání přihlášek: **31. srpna 2022**

Podmínky studia a podrobné informace

na e-mailu: llmcz@prf.cuni.cz

nebo na tel: **+420 775 854 820**

**PRÁVNICKÁ
FAKULTA**
Univerzita Karlova

beck-online

rýchlosť | spoľahlivosť | kvalita

Mgr. Ján Kapec

Senior advokát

HAVEL & PARTNERS

ÚSPECH SPÁJA

„ Beck-online je vynikajúci právny systém, ktorý využívame na dennej báze. Oceňujem najmä jeho komplexnosť, aktuálnosť a užívateľsky komfort, ktorý poskytuje. “

Jednoducho si to vyskúšajte

na www.beck-online.sk